

Gorenjski Glas

PETEK, 15. JANUARJA 2021

LETO LXXIV, ŠT. 4, CENA 1,85 EUR

ODGOVORNA UREDNICA: MARIJA VOLČJAK

ČASOPIS IZHAJA OB TORKIH IN PETKIH

INFO@G-GLAS.SI

WWW.GORENJSKIGLAS.SI

Vlada podaljšala epidemijo in ukrepe

Vlada je še za šestdeset dni podaljšala epidemijo covida-19. Podaljšani so tudi odloki, šole in vrtci ostajajo zaprti najmanj do 22. januarja. Premier Janez Janša in direktor NIJZ Milan Krek sta predstavila strategijo cepljenja.

SUZANA P. KOVAČIČ

Ljubljana – Odlok o podaljšanju epidemije začne veljati 17. januarja in velja do sredine marca. Vlada je po sredini seji sporočila, da se koronavirusna bolezen še naprej hitro širi med populacijo in da vse statistične regije dosegajo oziroma presegajo stopnjo incidence, ki zahteva razglasitev epidemije. Vlada do 22. januarja podaljšuje tudi obstoječe odloke, kot sta delna omejitev gibanja in prepoved zbiranja, šole in vrtci ostajajo zaprti, prepovedane so kulturne

storitve in obratovanje kinematografov, ostajajo omejitve pri kolektivnem uresničevanju verske svobode ter omejitve pri izvajanju javnega prevoza in športnih programov.

Pri nekaterih odlokih je vlada z jutrišnjim dnevom uvedla nekaj novosti. Odprle se bodo lahko čistilnice. Med izjeme, ki jim je dovoljen vstop v državo iz držav na rdečem seznamu brez napotitve v karanteno ali negativnega testa, je vlada dodala dvolastnike in najemnike zemljišč na obmejnem območju zaradi opravljanja

kmetijsko-poljedelsko-gozdarskih del.

Po novem za vstop v državo potrdilo o negativnem izvidu hitrega testa ne sme biti starejše od 24 ur od odvzema brisa. Vlada je sklenila tudi, da se karantena lahko prekine tudi s hitrim testom in ne samo s testom PCR. Če oseba, ki jo policija ob vstopu v državo napoti v karanteno na domu, v času njenega trajanja opravi testiranje na prisotnost SARS-CoV-2 in je izvid testa negativen, se šteje, da je karantena prekinjena.

► 2. stran

V avli Mestne občine Kranj je zdravstveno osebje Zdravstvenega doma Kranj včeraj začelo cepiti občane, starejše od osemdeset let. Vse prijavljene na cepljenje pozivajo, naj redno preverjajo e-pošto ali bodo dosegljivi po telefonu, da bodo ob novih pošiljkah cepiva pravočasno obveščeni o novih terminih cepljenja. / Foto: Gorazd Kavčič

Protokol za četrto razvojno os

Župana občine Gorenja vas - Poljane Milan Čadež in Cerkna Gašper Uršič sta z infrastrukturnim ministrom Jernejem Vrtovcem ta teden podpisala protokol o cestni infrastrukturi na četrti razvojni osi.

DANICA ZAVRL ŽLEBIR

Gorenja vas – Četrta razvojna os bo prometno povežala severno Primorsko z Gorenjsko in osrednjo Slovenijo, vendar se na tem področju že dolgo ni nič premaknilo. Januarja lani pa sta župana občin Gorenja vas - Poljane Milan Čadež in Cerkna Gašper Uršič pobudo prevzela v svoje roke in naredila korak naprej k izvedbi te pomembne cestne povezave. Občini sta uspešno poenotili stališče glede umeščanja trase ceste med Cerknim in Hotavljami po južni varianti.

Župana Milan Čadež (na desni) in Gašper Uršič (na levi) sta podpisala protokol o četrti razvojni osi z ministrom za infrastrukturo Jernejem Vrtovcem.

► 6. stran

Dobro pripravljeni na lisičke

Jutri in v nedeljo se bodo alpske smučarke v Kranjski Gori pomerile na dveh veleslalomih za svetovni pokal. Odprli so nekatere hotele.

MAJA BERTONCELJ,
SUZANA P. KOVAČIČ

Kranjska Gora – Ta konec tedna bo na Gorenjskem nova velika športna prireditev. Jutri in v nedeljo bosta

v Kranjski Gori tekmi svetovnega pokala v veleslalomu za ženske. To bosta tekmi za Zlato lisico, ki sta bili prestavljeni zaradi pomanjkanja snega v Mariboru.

► 5. stran

Prilogi: Zgornjesavc jeseniške novice

Aktualne novice o koronavirusu na www.gorenjskiglas.si

AKTUALNO

Hitro testiranje v podjetjih

Naraščanje števila okuženih z novim koronavirusom je precejšen izziv tudi za podjetja. Nekatera so hitre antigenske teste na prisotnost virusa pri zaposlenih začela izvajati že lani, bolj množično pa po koncu praznikov.

GORENJSKA

Kamniški vodovod zahteva rešitve

Glavno vodovodno zajetje Iverje, ki napaja skoraj dvajset tisoč uporabnikov, je še kakovostno in zanesljivo, zatrjujejo na Občini Kamnik, kjer pa bodo letos investicijam v vodovod namenili še več denarja kot prejšnja leta.

KRONIKA

Zaman čakali na obtoženco

V sredo jim v Kranju ni uspelo izvesti predobravnavnega naroka zoper makedonskega Albanca Djemila Alo, ki naj bi bil domnevni idejni vodja ropa, v katerem je novembra 2014 v Nomenju umrl Pavel Zupan.

CG+

Lisice povedo, česar mi ne upamo

Slikarju in grafiku Črtomirju Frelihu so lisice eden njegovih ustvarjalnih izzivov. S pomočjo teh živali gledalcu pripoveduje svoje likovne zgodbe, s katerimi hkrati izraža lastna razmišljanja o času in prostoru, v katerem živimo.

VREME

Precej jasno in dokaj hladno bo.

jutri: precej jasno

KOTIČEK ZA NAROČNIKE

Svetovno prvenstvo v rokometu na RTV Slovenija

Začetek leta 2021 bo rokometno obarvan, na 27. svetovnem prvenstvu se bodo med 13. in 31. januarjem merile reprezentance 32 držav. Radiotelevizija Slovenija bo tudi tokrat v živo prenašala tekme svetovnega prvenstva in jih pospremila s pestrim naborem dodatnih vsebin. Svetovno prvensko v rokometu in nastope slovenske reprezentance spremljajte na TV SLO 2, Valu 202 in na spletnem portalu www.rtvsl.si. Svetovno prvenstvo v rokometu bo tokrat potekalo v Egiptu. V skupini H sta poleg Slovenije in Južne Koreje še Rusija in Belorusija.

Rokometaš Blaž Janc / Foto: Žiga Culiberg

RTV Slovenija podarja enemu naročniku Gorenjskega glasa namizno svetilko. V žrebu boste sodelovali, če boste pravilno odgovorili na vprašanje: Katera reprezentanca je aktualni svetovni rokometni prvak? Odgovore s svojimi podatki pošljite do srede, 27. januarja 2021, na naslov: Gorenjski glas, Nazorjeva ulica 1, 4000 Kranj, ali na koticek@g-glas.si.

Nagrajenka

V nagradni igri, ki je bila objavljena 29. decembra 2020, prejme glasbeno igralno podlago za otroke, ki jo podarja RTV Slovenija, Cvetka Kern iz Kranja. Nagrajenki čestitamo!

Darilo
izžrebanemu naročniku časopisa
Gorenjski Glas

Knjigo prejme ANA GRM, Srednja vas v Bohinju.

Študenti dijakom tokrat v virtualnem okolju

Kranj – Klub študentov Kranj bo tudi letos pripravil neformalni informativni dan Študenti dijakom, ki bo zaradi epidemije tokrat potekal na spletni platformi Discord, in sicer jutri med 9.30 in 14. uro. Kot je pojasnila vodja projekta Karin Planinšek, bo predstavljenih 36 fakultet in visokošolskih zavodov, prvič tudi Ameriško-slovenska izobraževalna fundacija ASEF, pri kateri gre za izmenjavo znanja med slovenskimi in ameriškimi študenti ter profesorji, poleg tega pa nudijo razne raziskovalne programe. Izobraževalne ustanove bodo predstavljali njihovi študentje, ki bodo dijakom iz prve roke povedali vse o učnih programih in študentskem življenju. »Predavatelji se bodo javljali iz domačega okolja, dogodek pa bo potekal na Discordu, kjer je možno narediti obsežen in enoten virtualni prostor, v katerem se lahko odvija več predavanj naenkrat in jih imajo dijaki vse na enem mestu,« je razložila. Razpored predavanj je na voljo na spletni strani www.ksk.si, kjer se bodoči študentje lahko tudi prijavijo. Prijave so možne še danes.

Spominski znak za žirovniškega župana

Žirovnica – Župan Občine Žirovnica Leopold Pogačar je prejel spominski znak Vlade Republike Slovenije za požrtvovalnost pri izvajanju ukrepov za preprečevanje širjenja epidemije nalezljive bolezni covid-19. Pogačar je ob tem poudaril, da je priznanje namenjeno vsem, ki so od pomladi do danes pomagali v skrbi za sočloveka v teh težkih časih epidemije. V žirovniški občini so takoj organizirali pomoč soobčanom v stiski, razvažali obroke in hrano, priskrbeli in delili zaščitne maske, pomagali pri testiranju ... V pomoč so se poleg občinske uprave vključili zdravstveni delavci, policisti, člani Civilne zaščite, gostinci, trgovci, gasilci, člani Društva upokojencev Žirovnica in številni prostovoljci.

Podaljšali epidemijo in ukrepe

◀ 1. stran

Začasna prepoved na področju voznikov in vozil ne velja za izvajanje nalog tehničnih služb, strokovnih organizacij in pooblaščenih registracijskih organizacij s področja motornih vozil, rednih in vmesnih pregledov cistern ter pregledov vozil za izdajo certifikatov ADR o brezhibnosti vozil za prevoz nevarnega blaga ter postopkov in nalog v tahografskih delavnicah.

Vlada je do konca marca podaljšala veljavnost ukrepa izredne pomoči v obliki mesečnega temeljnega dohodka za verske uslužbenke.

Strategija cepljenja

Predsednik vlade in začasni zdravstveni minister Janez Janša ter direktor NIJZ Milan Krek sta v torek predstavila načrt cepljenja prebivalstva v prvi polovici letošnjega leta. Slovenija se je odločila za skupno evropsko naročilo cepiv. Konec lanskega leta smo že dobili prve odmerke cepiva, ki sta ga skupaj razvila ameriški Pfizer in nemški BioNTech, in jih tudi takoj porabili. »Ko gre za prednostne skupine pri cepljenju, je strategija oblikovana na osnovi skupnih priporočil Evropske komisije, ki so bila oblikovana tudi ob našem sodelovanju,« je povedal premier Janša. Nadaljeval je, da je podatek, ki smo ga najbolj čakali, naročena in tudi že odobrena cepiva za Slovenijo. »Odobrena ne samo v smislu, da imajo dovoljenja Evropske agencije za zdravila, ampak da so tudi količine, ki smo jih naročili, potrjene in bodo dobavljene, ker so del pogodbenega razmerja.« Premier je pojasnil, da je zagotovljena količina Pfizerjevega in BioNTechovega cepiva skoraj še enkrat večja od prvotno zagotovljenih devetsto tisoč odmerkov.

Povedal je tudi, da pa je bila Evropska komisija ob skupnem naročilu cepiva pri proizvajalcu Moderna v dvomu, ker je ameriška administracija lani oznanjala, da bo podjetje lahko izvažalo šele, ko bodo zadostili potrebam po cepivu za ameriški trg. Zato je Evropska komisija naročila manjšo količino, rok dobave tega cepiva pa je glavni moteči faktor pri naročanju dodatnih količin. V torek smo v Slovenijo dobili prvih 1200 odmerkov Moderninega cepiva, konec januarja jih pričakujejo še 2500, na začetku februarja še šest tisoč. Modernino cepivo se sicer lažje transportira in skladišči kot Pfizerjevo in BioNTechovo in bo v prvi vrsti namenjeno za cepljenje

Vlada je k izjemam dodala čistilnice, ki so lahko odprte od jutri dalje. / Foto: Gorazd Kavčič

nepokretnih na domu. »V zadnjih dneh smo naročili še sto tisoč odmerkov cepiva Moderna, nimamo pa garancije dobave, razen da naj bi bila dobava do konca leta,« je pojasnil Janša.

Cepiva za 1,1 milijona prebivalstva

V Sloveniji imamo skupaj naročenih dobrih 2,2 milijona odmerkov, kar zadostuje za cepljenje dobrega 1,1 milijona prebivalcev (za cepljenje sta potrebna dva odmerka). Večina načrta za cepljenje proti covidu-19 temelji na dobavah cepiv proizvajalcev Pfizer in BioNTech ter Moderna. Zakaj tako velika količina? Premier je dejal, da je dobro imeti rezerve, ker nekatera cepiva, takšna so tri, še niso odobrena; dejstvo je tudi, da še ne vemo, koliko časa traja imunost po cepljenju.

Cepivo AstraZeneca je v postopku odobritve

Cepivo, ki je največ obetalo, to je cepivo švedsko-britanskega farmacevtskega podjetja AstraZeneca in Univerze v Oxfordu, ki ima tudi največje proizvodne kapacitete v Evropi, je v postopku odobritve pri Evropski agenciji za zdravila. Slovenija si je tu zagotovila proporcionalni delež v višini skoraj milijon štiristo tisoč odmerkov.

Načrt cepljenja se v tem trenutku bolj izide za prvo tromesečje leta oziroma prvi in drugi kvartal. »Tako ko bomo dobili bolj natančne podatke, na katere proizvajalce se bomo lahko zanesli, tudi glede dobave tretjega cepiva AstraZeneca, bomo ta načrt novelirali,« je poudaril predsednik vlade.

Ali naj se nekdo, ki je prebolel koronavirusno bolezen, cepi? »Do šest mesecev po prebolelem covidu-19 jih ne bomo cepili, ker bodo imeli še svoj imunski odgovor. Cepivo pa bomo v tem času namenili tistim

rizičnim, ki še niso zboleli,« je pojasnil direktor NIJZ Milan Krek.

Cepiti so začeli starejše od osemdeset let

»Do zdaj smo v Slovenijo prejeli že skoraj petdeset tisoč odmerkov cepiva. Ta teden je 16.500 odmerkov Pfizerjevega in BioNTechovega cepiva delno namenjenih še za zdravstvene delavce, večji del, okrog deset tisoč odmerkov, pa že za cepljenje starih osemdeset in več let,« je povedala nacionalna koordinatorica programa cepljenja v NIJZ dr. Marta Grgič Vitek. Cepiva, ki bodo k nam prispela prihodnji teden, bodo večinoma namenjena že za drugi odmerek cepiva. »Nekje februarja pa pričakujemo nadaljevanje cepljenja s prvimi odmerki,« je pojasnila Grgič Vitkova. Do konca marca naj bi prišlo 245 tisoč odmerkov cepiva Pfizerja in BioNTecha; vsak ponedeljek med 16 in 17 tisoč, proti koncu marca pa večje količine.

Gorenjska: prijavljenih več, kot je cepiva

Strokovni direktor Osnovnega zdravstva Gorenjske (OZG) prim. dr. Aleksander Stepanović, dr. med., je včeraj povedal, da so enote OZG in koncesionarji na Gorenjskem prejeli okrog tisoč odmerkov cepiva, prvi so na vrsti starejši od osemdeset let. »Cepljenje po vseh naših zdravstvenih domovih za zdaj poteka tekoče, brez težav in nekih hujših neželenih stranskih učinkov cepljenja. Odziv je dober, trenutno imamo več prijavljenih starih nad osemdeset let, kot pa cepiva; izbrani zdravniki se odločajo glede na starost in zdravstveno stanje bolnikov. Drugi teden pa bo večina odmerkov namenjenih že za drugo dozo v domovih starejših občanov, upamo, da vsaj nekaj tudi za splošno populacijo. Večjo količino cepiva za prvi odmerek za

splošno populacijo pa pričakujemo šele v februarju.«

Ne vedo, kje so se okužili

»Še vedno imamo veliko število aktivnih primerov okužb. Trenda nam ne uspe zmanjšati oziroma spremeniti,« opozarja namestnica predstojnika Centra za nalezljive bolezni v NIJZ dr. Nuška Čakš Jager. Največ obolelih je po zadnjih podatkih v razponu med 25. in 54. letom, veliko okužb izhaja iz družjenja in gibanja predvsem mlajših odraslih. Precej se je dvignilo število tistih, ki ne vedo, kje so se okužili.

V Sloveniji so v sredo opravili skoraj 11.500 testiranj s PCR-in hitrimi testi in skupaj potrdili 1767 okužb. Na širšem Gorenjskem so več okužb zaznali v naslednjih občinah: Kranj 42, Medvode 28, Kamnik 19, Radovljica 18, Cerklje 16, Tržič 15 ...

Sedemdnevno povprečje obolelih na ravni države je bilo v sredo 1540, dan prej 1668. Kot je dejal vladni govorec Jelko Kacin, smo še precej daleč od mejnika 1350, ki bi omogočil sproščanje ukrepov.

V sredo je umrlo 23 covidnih bolnikov. V intenzivni negi jih je bilo 199, vseh hospitaliziranih pa 1266; tudi drugi mejnik za sproščanje ukrepov je še presežen.

Do sedaj pri nas niso potrdili niti angleške niti južnoafriške različice virusa.

Tisoč petsto postelj?

»Že praktično drugi mesec smo na platuju 1200 do 1300 hospitalizacij,« je opozoril koordinator za covidne bolniške postelje Robert Carotta, dr. med. Po njegovih navedbah projekcija razvoja epidemije v tretjem valu kaže, da bo potrebnih približno 1500 posteljskih kapacitet, kar predstavlja 10-odstotno zvišanje že maksimalnih posteljskih kapacitet, s katerimi so v bolnišnicah razpolagali decembra.

Hitro testiranje v podjetjih

Hitre antigenske teste na prisotnost virusa SARS-CoV-2 pri zaposlenih so nekatera podjetja začela izvajati že lani, bolj množično pa so jih izvajala po koncu božično-novoletnih praznikov.

SIMON ŠUBIC

Kranj – Epidemija covida-19 v Sloveniji nikakor ne poje-nja, kljub mnogim omejit-venim ukrepom dnevno na novo odkrijejo po dva, tudi tri tisoč okuženih. Takšen trend je precejšen izziv tudi za podjetja, ki se trudijo za-gotavljati nemoteno proi-zvodnjo. S hitrimi antigen-skimi testi, za katere gospo-darske družbe in samostoj-ni podjetniki na podlagi sed-mega protikoronskega za-kona lahko pridobijo držav-no subvencijo do 40 evrov na zaposlenega, imajo pod-jetja na voljo dodatno orod-je za preprečevanje vnosa in širjenja okužbe med za-poslenimi.

Hitri testi že od jeseni

V nekaterih gorenjskih podjetjih hitre teste že upo-rabljajo. Na primer v Do-melu iz Železnikov, kjer so jih kupili že konec oktobra, za interne namene pa so tes-tiranje izvajali v sodelova-nju z lokalnim zdravnikom Brankom Koširjem. »Hit-ro testiranje smo zaposle-nim ponudili v primeru, da je bilo prepoznano tveganje, da je prišlo do potencialne-ga stika ali prenosa okuž-be v podjetju. Hitro testira-nje nam je olajšalo odločitve glede napotitve večjih skup-in zaposlenih v karanteno, saj smo lahko zožili nabor, predvsem pa skrajšali traja-nje karantene,« je pojasnil predsednik uprave Domel Holdinga Matjaž Čemažar. Od novembra do januarja, ko je vzpostavljeno množič-no testiranje, so opravili več kot 250 hitrih testov in z nji-mi prepoznali dvajset poziti-vnih primerov. »Največja dodana vrednost izvedbe hi-trega testa pod strokovnim nadzorom je prav v anali-zi stika, na podlagi katerega se je zdravnik tudi odločil za nadaljnje ukrepe. Hitri testi so po naših izkušnjah zelo zanesljivi v primeru pozitiv-nega rezultata in precej ne-zanesljivi v primeru prepo-znavanja okužbe na začetku obolenja oziroma tri do pet dni po stiku. Zato smo se po nasvetu dr. Koširja zaradi zanesljivosti večkrat odločili za ponovitev testa v roku od dveh do treh dni po prvem testiranju in šele po pono-vljenem negativnem testu dovolili prihod zaposlenega v podjetje. Prav zaradi neza-nesljivosti testa tretji do peti dan po stiku se nismo odlo-čili za množično testiranje zaposlenih ob ponovnem

V številnih podjetjih so se za testiranje zaposlenih s hitrimi antigenskimi testi odločili po koncu božično-novoletnih praznikov. Slika je simbolična. / Foto: Gorazd Kavčič

začetku proizvodnje 4. janu- arja, smo pa vsem, ki so ime- li tvegane stike, tako testira- nje omogočili v Domelovi re- žiji oziroma smo jih napotili na eno od točk množičnega testiranja, ki so jih vzposta- vili v naši okolici,« je še po- vedal Čemažar.

Tudi v kamniškem Calcitu hitre teste izvajajo pri posa- meznikih, ki kažejo kakršne koli znake obolenja, in tis- tih, ki so bili v stiku z ose- bo, ki je bila potrjeno poziti- vna. »V primeru pozitiv- nega hitrega testa zaposle- nega nemudoma napotimo na izvedbo testa PCR. Zago- tavljanje rednih dobav kup- cem je za nas izrednega po- mena, zato želimo s hitrimi testi preprečiti prenos viru- sa med zaposlenimi. Njiho- vo izvajanje nam ob more- bitnem vdoru okužbe v de- lovno okolje omogoča hitro reakcijo in način, da za pre- ostale zaposlene v največji moči zagotovimo varno de- lovno okolje,« so razložili.

Množična testiranja po praznikih

VLTH Castingsu so pojas- nili, da so že od marca lani ob vsakem sumu na okužbo na stroške podjetja z meto- do PCR testirali zaposlene, ki so bili v stiku z okuženo osebo. Decembra so začeli zaposlene pošiljati na hitra testiranja, tudi ob vrnitvi po božično-novoletnih prazni- kih so s hitrimi testi, ki jih ob asistenci medicinskega osebja izvajajo v podjetju, tes- tirali širši krog oziroma 535 zaposlenih. Eden je bil poziti- ven, čeprav ni kazal znakov okužbe. Približno enak ob- seg testiranj so ponovili tudi ta teden. »Pri testiranju smo se skoncentrirali na delovna

mesta, kjer je zaradi nara- ve dela možnost za širjenje okužb večja. Posamične za- poslene, ki nas obvestijo, da so bili v stiku z okuženo ose- bo, pa napotimo na testira- nje v zdravstveni dom,« so povedali. S testiranjem želi- jo preprečiti širjenje okužb med zaposlenimi, saj kljub epidemiji poslujejo stabil- no, v zadnjem obdobju pa so pridobili številne nove posle in imajo visok nivo naročil, so poudarili.

Novartis (Lek) v Sloveniji je za vse sodelavce, ki mo- rajajo biti zaradi narave dela obvezno prisotni na lokaci- ji, hitro testiranje, ki je bilo prostovoljno, izvedel od 3. do 11. januarja. »Zdravje in varnost sodelavcev sta v Novartisu na prvem mestu, zato želimo s testiranjem s hitrimi antigenskimi testi še naprej zagotavljati zdra- vo in varno delovno okolje sodelavcem, ki zaradi nara- ve dela morajo prihajati na lokacije, bolnikom pa do- bavo potrebnih zdravil,« so razložili.

V kranjskem Iskraeme- cu so po novoletnih prazni- kih hitro testiranje izved- li za vseh osemsto zaposle- nih, okužb pa niso zazna- li. »Zaposlenim smo žele- li omogočiti varno vrnitev v delovno okolje,« so razložili. Enako so ob vrnitvi s pra- znikov na delo hitro testira- nje za vse zaposlene izved- li v vseh podjetjih skupine Iskra ISD v Kranju. »Za to smo se odločili, ker je bilo v prazničnem času pričako- vano več druženja. Vsi testi so bili negativni. V prihod- nje se bomo glede morebit- ne ponovne izvedbe hitre- ga testiranja odločali gle- de na okoliščine. Redne- ga testiranja zaposlenih na

covid-19 nimamo v načrtu,« je dejal generalni direktor Igor Hafnar.

Hitri testi (še) niso potrebni

V škofjeloškem Knau- fu Insulation pojasnjujejo, da zaposlene občasno pre- ventivno napotijo na testi- ranje s testi PCR, hitro testi- ranje pa bodo uporabili, če bodo zaznali potrebo. Tudi v kranjski družbi Goodyear Dunlop Sava Tires hitrih tes- tov ne uporabljajo, saj oce- nujejo, da trenutno zara- di relativno nizkega odstot- ka okuženih med zaposleni- mi in vpeljanih preventivnih ukrepov niso potrebni. »Če se bo kasneje izkazalo, da je izvajanje hitrih testov po- trebno, bomo o tej možnos- ti vsekakor razmislili,« so še napovedali.

Iz Skupine Elektro Go- renjska pa so nam odgovo- rili, da so lani sprejeli šte- vilne preventivne ukrepe za zaščito zaposlenih, ti pa tudi dosledno upoštevajo vse sprejete protokole znot- raj družbe in navodila Naci- onalnega inštituta za javno zdravje. Jeseni so zaposle- nim razdelili tudi vitamin D za večjo odpornost, sku- pina za promocijo zdrav- ja pa jih spodbuja k zdra- vemu življenjskemu slo- gu, prav tako k cepljenju, ko bo mogoče. »Hitrih testov na covid-19 med zaposleni- mi za zdaj še ne izvajamo, naše aktivnosti temeljijo na preventivi. Situacijo budno spremljamo, deluje skupi- na za krizno vodenje, ki se sestaja na tedenskem nivo- ju in sprejema potrebne uk- repe za zaježitev. Trenutno imamo v podjetju tri aktiv- ne okužbe,« so še povedali.

k

KOMENTAR
SIMON ŠUBIC

Policijske plače

Slovenski policisti od po- nedeljka stavkajo, kar v zadnjih letih ni prava redkost. Kakor je tudi stal- nica, da se vlade (te se vmes sicer zamenjajo) po sklenitvi stavkovnih sporazumov na- vadno ne držijo v celoti svojih zavez, kar je tudi eden od ra- zlogov za tokratno stavko, in v preteklosti je bilo že večkrat tako. Besede notranjega mi- nistra Aleša Hojsa pred za- četkom stavke, da se ne bo pustil izsiljevati, kar je sicer tudi sam poslušal s strani po- licijskega sindikata, prav tako niso novost. Ob začetku poli- cijske stavke novembra 2015 se je tedanji predsednik vlade Miro Cerar na primer pritože- val: »Gre za izsiljevanje naše države, česar ne bom sprejel ne glede na posledice.« Tudi da reprezentativna policijska sindikata nimata enotnega stališča do izvedbe stavke, smo v preteklosti že videli ...

Še nikdar doslej pa sloven- ska javnost ni imela možnosti vpogleda v poimenski seznam javnih uslužbencev ministr- stva, policije in inšpektorata za notranje zadeve z naved- bo podatkov o bruto plačah, delovnih mestih in organiza- cijskih enotah, za kar se je z objavo na spletni strani mini- strstva odločil minister Hojs.

Namen objave seznama decembrskih plač v policiji – Hojs že napoveduje tudi obja- vo seznama januarskih plač – je jasen: pridobiti si boljše

izhodišče pred začetkom po- gajanj s stavkovnim odborom Policijskega sindikata Slove- nije, ki organizira tokratno stavko. Minister poskuša pridobiti na svojo stran tudi javnost, saj objavljeni seznam več kot 8.600 plač razkriva, da policisti (vsaj decembra) res niso imeli slabih plač: slo- venski rekord je prejel 9.585 evrov bruto, gorenjski pa na primer 5.440 evrov bruto. A v policijskih vrstah opozarja- jo, da njihove plače dejansko niso tako visoke in da so po- datki o neto plačah, brez kriznega in drugih variabil- nih dodatkov ter poračunov, povsem drugačni.

Objavljeni seznam pa je poimensko razkril tudi pri- padnike specialne enote, ka- terih identiteto v policiji sicer skrbno čuvajo, saj izvajajo tajne operacije in se borijo proti najzahtevnejši vrsti or- ganizirane kriminalitete. V sindikatu pravijo, da gre za razkritje osebnih podatkov, ki se razumejo kot varovani, kar bi lahko bilo tudi podlaga za odškodninske tožbe. Tudi na generalni policijski upravi, kjer sicer menijo, da objava seznama plač ni v nasprotju s predpisi, ki določajo varstvo osebnih podatkov, opozarjajo, da ta lahko vpliva na notranjo varnost v policiji.

Vsa Slovenija se zdaj ukvar- ja z objavljenim seznamom, kaj pa stavkovne zahteve po- licistov?

Gorenjski Glas

ODGOVORNA UREDNICA

Marija Volčjak

NAMESTNIKA ODGOVORNE UREDNICE

Cveto Zaplotnik, Danica Zavrl Žlebir

UREDNIŠTVO

NOVINARJI - UREDNIKI:

Marjana Ahačič, Maja Bertoncelj, Alenka Brun, Igor Kavčič, Suzana P. Kovačič, Jasna Paladin, Urša Petermel, Mateja Rant, Aleš Senožetnik, Vilma Stanovnik, Ana Šubic, Simon Šubic, Ana Volčjak Aleksič, Cveto Zaplotnik, Danica Zavrl Žlebir;

stalni sodelavci:

Jože Košnjek, Milena Miklavčič, Miha Naglič

OBLIKOVNA ZASNOVA

Jernej Stritar, Ilovra Stritar, d. o. o.

TEHNIČNI UREDNIK

Grega Flajnik

FOTOGRAFIJA

Tina Dokl, Gorazd Kavčič

OGLASNO TRŽENJE

Marjan Potočnik, Mateja Žvižaj

GORENJSKI GLAS (ISSN 0352-6666) je registrirana blagovna in storitvena znamka pod št. 9771961 pri Uradu RS za intelektualno lastnino. Ustanovitelj in izdajatelj: Gorenjski glas, d. o. o., Kranj / Direktorica: Marija Volčjak / Naslov: Nazorjeva ulica 1, 4000 Kranj / Tel.: 04/201 42 00, e-pošta: info@g-glas.si; mali oglasi in osmrtnice: tel.: 04/201 42 47 / Delovni čas: ponedeljek, torek, četrtek, petek, od 8. do 15. ure, sredo od 8. do 16. ure, sobote, nedelje in prazniki zaprto. / Gorenjski glas je poltednik, izhaja ob torkih in petkih, v nakladi 19.000 izvodov / Redne priloge: Vikend, Letopis, Slovenske počitnice in dvajset lokalnih prilog / Tisk: Delo, d. o. o., Tiskarsko središče / Naročnina: tel.: 04/201 42 41 / Cena izvoda: 1,85 EUR, redni plačniki (fizične osebe) imajo 10 % popusta, polletni 20 % popusta, letni 25 % popusta; v cene je vračunan DDV po stopnji 5 %; naročnina se upošteva od tekoče številke časopisa do pisnega preklica, ki velja od začetka naslednjega obračunskega obdobja / Oglasne storitve: po ceniku; oglasno trženje: tel.: 04/201 42 48.

0 zakladništvu in evropskih razpisih

Župani Zgornje Gorenjske so ta teden na koordinaciji prisluhnili informacijam s področja zakladniškega poslovanja in priprav na koriščenje sredstev iz Evropskega sklada za okrevanje in odpornost.

DANICA ZAVRL ŽLEBIR

Gorje – Predstavniki Ministrstva za finance, direktorata za zakladništvo Peter Kocjančič, Gordana Gliha in Aleksandra Črnač Žvanut so županom na spletnem srečanju predstavili možnosti zakladniškega poslovanja in vključitev občin v enotni zakladniški račun (EZR) države. Gre za možnost zadolževanja občine in njenih proračunskih uporabnikov pri upravljavcu sredstev sistema EZR države; ukinitev plačevanja negativnih obresti na stanje EZR občine, saj z vključitvijo v sistem EZR države ta strošek prevzame državni proračun; poenostavitve glede računovodskih in knjigovodskih evidenc; zmanjšanje stroškov plačilnega prometa; občina pa kljub vključitvi v ta sistem ohrani avtonomijo nad izvrševanjem občinskega proračuna. Kot navaja Eva Štravs Podlogar, direktorica razvojne agencije Ragor, je Občina Bohinj v

EZR države vključena že od leta 2016 in so s tem zelo zadovoljni.

Nena Dokuzov z Ministrstva za gospodarski razvoj in tehnologijo pa je županom predstavila pripravo Nacionalnega načrta za okrevanje in odpornost s poudarkom na reformah in možnostih za sofinanciranje projektov za občine po posameznih področjih: podporno okolje za podjetja, digitalna Slovenija, trajnostni in zeleni prehod, na znanju temelječa družba ter turizem in kultura. Župani so se seznanili s predlogom Nacionalnega načrta za okrevanje in odpornost. Februarja naj bi bila v Bruslju sprejeta Uredba o vzpostavitvi mehanizma za okrevanje in odpornost, na podlagi katere bo Slovenija vložila v formalno potrditev na Evropsko komisijo Nacionalni načrt za okrevanje in odpornost. Navzoči so se strinjali, da je izmenjava informacij nujna za uspešno pripravo na ukrepe in razpise.

S pogodbo uredili lastniška razmerja

Radovljiški župan Ciril Globočnik in predsednik Čebelarkega društva Radovljica Janko S. Stušek sta sredi tedna podpisala pogodbo o ureditvi lastniških razmerij v čebelarskem centru v Lescah.

MARJANA AHAČIČ

Radovljica – S podpisom pogodbe je Čebelarsko društvo Radovljica postalo lastnik pisarne in opreme, ki jo že zdaj uporablja za svoje delovanje. Kot so sporočili z radovljiške občinske uprave, se je čebelarsko društvo že v začetku gradnje centra pred enajstimi leti z občino pogodbeno dogovorilo, da bo sofinanciralo gradnjo centra v višini nekaj več kot petdeset tisoč evrov. V dogovoru je bilo določeno, da bo po zaključku gradnje izvedena finančna analiza vloženih sredstev in bodo določeni posamezni lastniški deleži objekta ter da bo društvo po preteku petih let po zaključku gradnje postalo lastnik deleža nepremičnine glede na višino svojega sofinancerskega vložka.

Kot še pojasnjujejo na občinski upravi, je društvo poleg pisarne v sorazmernem deležu postalo tudi solastnik skupnih delov stavbe in pripadajočega zemljišča k stavbi.

Pogodbo o medsebojnih razmerjih so člani društva potrdili na izrednem virtualno-dopisnem občnem zboru. »Nalogo pripeljati društvo do podpisa pogodbe sem si zadal ob začetku mandata tudi zato, ker sem pri gradnji centra in vzpostavitvi njegovega delovanja od samega začetka in razmere ter pogoje najbolje poznam,« je povedal predsednik društva Janko S. Stušek, ki je ob tej priložnosti z Ljudsko univerzo Radovljica, ki upravlja center, podpisal tudi pogodbo o upravljanju.

Po vaseh se bolj poznajo po hišnih imenih kot priimkih

Z značilnimi glinenimi tablicami s hišnim imenom je označenih že sedem tisoč hiš na Gorenjskem in širše. Raba hišnih imen je bila nedavno vpisana v Register nesnovne kulturne dediščine.

URŠA PETERNEL

Jesenice – »Hišna imena se ohranjajo ne glede na to, ali hiša zamenja lastnika, vlečejo se skozi generacije in pogosto stoletja. So pomemben identifikacijski element in po vaseh se ljudje poznajo bolj po hišnih imenih kot po priimkih,« pravi Klemen Klinar, vodja projekta zbiranja hišnih imen pri Razvojni agenciji Zgornje Go-

o hišnih imenih, se le težko ustavi ...

Zbranih več kot 12 tisoč hišnih imen

Od leta 2009 do danes se je v projekt vključilo že 22 občin, ne le na Gorenjskem, temveč tudi v osrednjeslovenski regiji. Doslej so zbrali 12.100 hišnih imen, značilno glineno tablico pa je na domačijo namestilo sedem tisoč lastnikov. Po Kli-

Na Gorenjskem so hišna imena večinoma sestavljena iz predloga Pri (Pr) ter naziva gospodarja. Nekatera so nastala iz osebnih imen ali priimkov gospodarjev, nekatera govorijo o poklicu nekdanjih lastnikov.

»Hišno ime Pri kovaču najdemo skoraj v vsaki vasi, razen v Kropi, kjer so bili kovači skoraj v vsaki hiši,« je povedala dr. Jožica Škofic z Inštituta za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU, ki že od začetka strokovno sodeluje v projektu. Če se hišno ime navezuje na žensko, je ta morala biti zelo pomembna za skupnost, kot denimo Pr babc po poklicu porodne babice. Iz hišnih imen so lahko vidne tudi naravne okoliščine, kje hiše stojijo, denimo Pri hribarju.

renjske. Mladi domačin iz Plavškega Rovta, po domače Šimnovčev, se je pred skoraj enajstimi leti še kot študent (doštudiral je geografijo in gozdarstvo) zagnano lotil zbiranja domačih hišnih imen. Najprej samo v jeseniški občini, kasneje, ko se je zaposlil na Razvojni agenciji Zgornje Gorenjske, pa je skupaj s sodelavci začel zbirati stara hišna imena tudi v ostalih občinah Gorenjske. Kot pravi, to počne še danes z dušo in srcem, in kot priznava, ko začne govoriti

narjevih besedah morajo pri označitvi vselej dobiti soglasje lastnika; da bodo na ta način označili hišo, se odloči okrog dve tretjini vseh. Kot ugotavlja Klinar, je projekt med prebivalci zelo priljubljen, v njem je doslej s poznavanjem hišnih imen v svojem kraju sodelovalo kar 1200 domačinov.

»Iz splošnega občutka, da so hišna imena povezana z nekoč manj vrednim kmečkim slojem, smo prišli do tega, da ljudje v hišnih imenih čutijo ponos in

Vodja projekta zbiranja starih hišnih imen je Klemen Klinar, po rodu Šimnovčev iz Plavškega Rovta. Zdaj z družino živi na Hrušici. Vrsto let je vodil tudi Turistično društvo Golica.

pripadnost kraju ter svojim koreninam,« ugotavlja Klinar. A ker se z umiranjem starejših prebivalcev tudi poznavanje hišnih imen pozablja, je zelo pomembno, da se ta znanja prenašajo tudi na mlajše generacije. Zato v projekt vključujejo tudi otroke, ki pri starih starših, sosedih poizvedujejo o hišnih imenih, jih zapisujejo in zbirajo.

»V Gorjah so si otroci v šoli začeli dajati vzdevke po hišnih imenih in učiteljica je pripovedovala, kako nesrečni so bili tisti učenci iz novejših hiš, ki si niso mogli nadejati vzdevka po hišnem imenu,« je povedal Klinar.

Doslej so izdali tudi 47 knjižic, v katerih so zbrana vsa hišna imena za posamezno območje, vsebina pa je obogatena tudi z zgodbami, povezanimi s hišnimi imeni, s starimi fotografijami

domačij in razglednicami krajev.

Vpis v register nesnovne dediščine

Prav zato, da bi se tradicija hišnih imen ohranila, so pred leti predlagali vpis rabe hišnih imen v Register nesnovne kulturne dediščine. To jim je lani jeseni tudi uspelo, na kar so posebej ponosni. »To je res pomemben mejnik, vpis daje pomen in težo našemu delu. Resda nismo edini v državi, ki zbiramo hišna imena, smo pa v slovenskem merilu pokri-

Glinene tablice s hišnim imenom so namestili tudi že na povsem nove hiše, ki stojijo na mestu starih domačij, zanje pa se odločajo celo priseljenci iz tujine, ki v Sloveniji kupijo hišo s hišnim imenom. »S tem storijo korak naproti svojim sovaščanom oziroma domačinom in kažejo odnos do kulturne dediščine, ki so jo podedovali z nakupom hiše,« je dejal Klinar.

li največje območje. Na eni strani smo strokovni, sodelujemo s strokovnimi institucijami, po drugi strani pa v projekt vključujemo domačine,« je poudaril Klinar in dodal, da so vzpostavili tudi čezmejno sodelovanje na avstrijskem Koroškem, zaradi česar so bili lani izbrani tudi med primere dobrih praks ohranjanja kulturne dediščine EU.

Doslej so zbrali že več kot 12.100 hišnih imen, z glinenimi tablicami pa so lastniki označili okrog sedem tisoč domačij.

Dobro pripravljeni na lisičke

1. stran

Petinšestdeset smučar-skih delavcev iz Maribora in Kranjske Gore že ves teden uspešno utrjuje progo v Podkorenu. Kot so povedali, vse poteka po načrtu, kot so se tudi dogovorili s snežnim kontrolorjem Markusom Mayrjem. Mitja Dragšič, vodja tekmovanja, je pojasnil, da so v treh skupinah sneg dobro namočili, pomaga pa jim tudi vremenska situacija. Letošnja zima je v Zgornjesavski dolini res tista prava z debelo snežno odejo, ki bo poskrbela tudi za izjemno kuliso. »Smučarke bodo pričakale odlične razmere in zahteven veleslalom,« je poudaril Dragšič. Jutri se bo prva vožnja začela ob 11. uri, druga ob 14. uri, v nedeljo pa bo prva vožnja ob 9.15, druga pa ob 12.15. Nastopile bodo tudi domačinka Meta Hrovat, Tina Robnik, Ana Bucik, Ilka Štuhec, Neja Dvornik in Andreja Slokar.

Gledalcev na prizorišču ne bo. »Program bo zaprt za javnost, dostopa za obiskovalce ne bo. Policija bo že v petek in potem celoten konec tedna izvajala poostreno kontrolo nad upravičenostjo gibanja ljudi, spoštovanjem odlokov in prometnih pravil. Pozivamo k njihovem upoštevanju in odgovornemu

Zlata lisica bo znova v Kranjski Gori – na progi v Podkorenu. Organizatorji pravijo, da bodo smučarke pričakale odlične razmere in zahteven veleslalom. / Foto: Gorazd Kavčič

ravnanju,« opozarjajo s Policijske uprave Kranj.

V hotelih strogi preventivni ukrepi

Za organizatorje tekmovanja, tekmovalke, njihove spremljevalne ekipe in novinarje bodo odprti nekateri hoteli. Kljub temu pa je letošnja izvedba zaradi protikoronskih ukrepov nekaj posebnega. »Drži, da sta bili potrebni hitra predpriprava in aktivacija trenutno zaprtih hotelov, a smo, opremljeni z izkušnjami preteklega leta in izvedbo decembrskega tekmovanja v Planici, veliko hitreje lahko

vzpostavili vse za nemoten sprejem prvih tekmovalk skladno z vsemi predpisanimi ukrepi,« je povedal Milan Sajovic, direktor družbe Hit Alpinea. V njihovem največjem hotelu Kompas bo nastanjenih 17 ekip, drugi udeleženci tekmovanja pa v Ramada Resortu. V tretjem mehurčku oziroma objektu, Apartmajih Vitranc, bodo delavci tehničnih služb. »Za vse goste bo skrbelo približno sto zaposlenih, ki so se pripravili na njihov prihod. »Treba je bilo poskrbeti za stroge preventivne ukrepe za preprečevanje okužb. Temeljito so se lotili

generalnega čiščenja, razkuževanja, ogrevanja hotelskih prostorov ter izobraževanja in priprav na delo. V sklop priprav spada tudi testiranje vseh zaposlenih na covid-19,« so še povedali v družbi Hit Alpinea.

V Best Western hotelu v Kranjski Gori sta nastanjeni dve ekipi, in kot je sporočilo vodstvo hotela, so vzpostavili mehurčke po navodilih NIJZ in FIS ter sledili vsem ukrepom. Zaposleni so bili testirani, od včeraj ne sme nihče v hotel brez potrdila, ki izkazuje negativni test.

Organizatorji Zlate lisice pa so nastanjeni v Skipass hotelu v Kranjski Gori.

Triglavska zakladnica in učne vsebine

DANICA ZAVRL ŽLEBIR

Bled – Triglavski narodni park ima spletno platformo Triglavska zakladnica z učnimi vsebinami o Triglavskem narodnem parku in Biosfernem območju Julijske Alpe. Dostopati je mogoče do člankov, interaktivnih vsebin in učnih listov za splošno javnost, učence in posebej za učitelje z učnimi gradivi bodisi za delo v učilnici ali kot pripravo na teren. V analizi in uskladitvi vsebin Triglavske zakladnice z učnimi načrti, ki so jo opravili z dr. Izotom Tomažičem, avtorjem gradiv za osnovnošolske naravoslovne predmete in predavateljem didaktike na Biotehniški fakulteti Univerze v Ljubljani, se je pokazalo, da je učne enote, ki so objavljene na tem portalu, mogoče povezati z različnimi učnimi načrti ter jih vključiti v pouk tako v razredu kot za delo od doma.

Letos bodo Triglavsko zakladnico nadgradili z gradivi, ki omogočajo več terenskega in praktičnega dela pri pouku, dodali vsebine s področja obiskovanja gora in brezplačno Triglavsko zakladnico predstavili tudi drugim slovenskim osnovnim šolam. Že v prihodnjem mesecu bodo posamezne vsebine Triglavske zakladnice nadgrajene tudi z rezultati uskladitve vsebin: s cilji, nameni in povezavo z učnimi načrti. Podrobnejša analiza je bila decembra lani predstavljena strokovnim sodelavcem, članom Skupnosti šol Biosfernega območja Julijske Alpe, ko je potekala spletna delavnica, ena izmed zadnjih aktivnosti projekta sodelovanja Približajmo Unescova biosferna območja prebivalcem. Delavnice se je udeležilo več kot petdeset učiteljev in ravnateljev članov Skupnosti šol ter partnerjev iz drugih biosfernih območij.

Rekonstrukcija ceste na Dobenem

ALEŠ SENOŽETNIK

Mengeš – Zaradi vse večje poseljenosti Dobenega se tudi promet na tem območju povečuje, kar se odraža tudi v večji obremenjenosti prometne infrastrukture. Občina Mengeš zato v zadnjih letih obnavlja najbolj dotrajane odseke cestišča. Najprej so razširili in sanirali cestišče v spodnjem, ravninskem delu, nato so uredili preglednost na najbolj nevarnih odsekih, v tem času pa postopoma urejajo posamezne odseke na Spodnjem in Zgornjem Dobenem. V dogovoru s takojšnjim vaškim odborom je

občina lani začela sanacijo ceste na odseku Zgornje Dobeno–Rašica.

Novembra lani je podjetje KPL, d. o. o., začelo izvajati prvo fazo rekonstrukcije na odseku v dolžini dobrih petsto metrov. Kot pojasnjujejo na Občini Mengeš, gre za zahteven odsek, saj je na celotni trasi potreben izkop trde kamenine oziroma uporaba pnevmatskega klada za razbijanje skal.

V sklopu rekonstrukcije bodo uredili tudi javno razsvetljavo, podporni zid in odbojno ograjo na strmejšem delu ter celostno odvodnjavanje meteorne vode.

0 regijski bolnišnici v Radovljici

Župan občine Radovljica Ciril Globočnik je že imenoval strokovno posvetovalno skupino za projekt Gorenjske regijske bolnišnice, ki se je v sredo tudi prvič sestala.

MARJANA AHAČIČ

Radovljica – V sredo se je na prvem sestanku srečala nova strokovna posvetovalna skupina, ki jo je župan Ciril Globočnik imenoval za projekt Gorenjske regijske bolnišnice, so sporočili z radovljiške občinske uprave. Skupino vodi podžupan Miran Rems, sicer kirurg in pred časom tudi vršilec dolžnosti direktorja Splošne bolnišnice Jesenice, njeni člani pa so državni svetnik Bogomir Vnučec, direktor podjetja Protim Ržišnik Perc Andrej Ržišnik, direktor Splošne bolnišnice Jesenice Mark Toplak, direktorica Razvojne agencije Zgornje Gorenjske Eva Štravs Podlogar in vodja občinskega Oddelka za infrastrukturo, okolje, prostor in investicije Borut Bezjak. »Skupina bo županu svetovala pri postopkih za izvedbo projekta

Gorenjske regijske bolnišnice, povezovala občino s pristojnimi državnimi ustanovami in z drugimi gorenjskimi občinami ter povezovala občino, lastnike zemljišč in državne ustanove pri zagotavljanju potrebnih zemljišč,« pojasnjujejo na radovljiški občinski upravi.

»Člani projektne skupine so se strinjali, da osrednja lega Radovljice predstavlja optimalno lokacijo za izgradnjo gorenjske regijske bolnišnice in izboljšuje dostopnost bolnišnice celotni Gorenjski.«

Za umestitev Gorenjske regijske bolnišnice v Radovljico na območje, ki je v prostorskem redu namenjeno zdravstveni dejavnosti, je bila v letu 2017 izdelana prostorsko-programska preveritev – ciljni načrt. Dokument vsebuje analizo stanja prostora in variantne rešitve umestitve bolnišnice.

Območje obsega približno deset hektarov zemljišč v neposredni bližini avtocestnega priključka na jugovzhodnem robu Radovljice – med avtocesto na severu, gozdno učno potjo na vzhodu, poslovno cono na zahodu in robom savske terase na jugu. Z dokumentom in

s predlogom občine, da država to že preverjeno lokacijo upošteva pri načrtovanju mreže in umestitve regijskih bolnišnic, sta seznanjena tako vlada kot ministrstvo za zdravje, še pojasnjujejo na občini. »Člani projektne skupine so se na sestanku strinjali, da osrednja lega Radovljice predstavlja

optimalno lokacijo za izgradnjo gorenjske regijske bolnišnice in izboljšuje dostopnost bolnišnice celotni Gorenjski. Predvideno območje ima ugodno prometno povezavo v regiji in navezavo na prometno infrastrukturo. Po mnenju stroke bi na Gorenjskem potrebovali bolnišnico s petsto posteljami, pri čemer bi, npr. kot negovalno, morali ohraniti tudi jeseniško bolnišnico, ki pa po mnenju članov projektne skupine kljub posodobitvam ne more zadostiti pogojem za regijsko bolnišnico. Člani so se v pogovoru še strinjali, da je izgradnja regijske bolnišnice nujna tudi zaradi zdravstvene oskrbe turistov, ki jih celotna Gorenjska beleži več kot 1,5 milijona na leto. Župan bo s stališči skupine seznanil ministrstvo za zdravje,« so po sestanku sporočili z Občine Radovljica.

PROSIMO, DARUJTE KRI!

Rdeči križ Slovenije – Območno združenje Kranj vas vabimo na krvodajalsko akcijo, ki bo potekala:

V PROSTORIH GASILSKO REŠEVALNE SLUŽBE KRAJ

v četrtek, 21. 1. 2021 od 7. do 13. ure,

PROSIMO, POKLIČITE IN SE NAROČITE NA DAROVANJE KRVII

051/ 389 270 ali 051/ 671 147 ali 030/ 716 796

Krvodajalcem se zahvaljujemo za odziv, razumevanje ter upoštevanje vseh preventivnih zaščitnih ukrepov.

www.daruj-kri.si

BREZPLAČNA OBJAVA / Rdeči križ Slovenije - Ož. Kranj, Bleiweisova cesta 16, Kranj

Odgovor

Pišemo vam glede članka, ki je bil v Gorenjskem glasu objavljen v torek, 12. januarja. Objava je bila naslovljena Prsilno upokojevanje. Naslov zmotno naslavlja ukrep za omogočanje zaposlovanja iz PKP7 kot prsilno upokojevanje, kar ne drži in v javnosti ustvarja napačno razumevanje. Zato vam v nadaljevanju pošiljamo pojasnilo ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti in vas vljudno prosimo za upoštevanje pojasnila: Na Ministrstvu za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti pojasnjujemo, da se z uvedbo ukrepa za omogočanje zaposlovanja, ki je vključen v PKP7, odzivamo na poslabšanje razmer na trgu dela. Sprejeti ukrep je v prvi vrsti usmerjen v reševanje zaposlitvene krize med mladimi. Trg dela je zaradi koronakrize trenutno zelo prizadet, narašča število brezposelnih. Bistveno se je povečala brezposelnost med mladimi. Za petino večje število brezposelnih mladih v relativno kratkem času jasno kaže, da je mlade epidemija hudo prizadela in se ponavlja situacija, ki nas je leta 2013 zaradi takratne gospodarske krize privedla v največjo stopnjo brezposelnosti mladih do tedaj. Na ZRSZ se je od januarja do novembra 2020 prijavilo 90.509 brezposelnih oseb, kar je za 35,3 odstotka več kot v enakem obdobju lani, pri tem se je delež mladih, v starosti od 15 do 29 let, povečal za 19,6 odstotka. Zato je pomembno, da takšen razvoj takoj zajezimo, kar je tudi razlog, da je bila obravnava na ESS zaradi urgentnosti situacije izpuščena. Sprejeti ukrep mladim odpira

nove možnosti za zaposlitev v Sloveniji. Posledično bo tudi zmanjšal odliv mladih v tujino, kar je z vidika okrevanja gospodarstva nujno potrebno. Po drugi strani sprejeti ukrep povečuje zaposlitvene priložnosti za vse delovno sposobne, predvsem osebe med 55. in 58. letom starosti, ki so v Sloveniji v večji meri še vedno trajno nezaposljive, saj se jih delodajalci bojijo zaposlovati. Že novembra 2020 je bilo med starejšimi od 55 let kar 60 odstotkov dolgotrajno brezposelnih. Pričakujemo, da bi se brez tega ukrepa položaj še poslabšal. Ob tem še enkrat poudarjamo, da ukrep ne bo sprožili prsilnega upokojevanja. Vsi zaposleni, ki izpolnjujejo pogoje, vendar se bo delodajalec strinjal z nadaljevanjem njihove zaposlitve, bodo ostali v delovnem razmerju. Ne glede na vrsto dela se bo torej zaposlitev nadaljevala, ob soglasju obeh akterjev. Ključen pri tem je obojestransko vzajemni odnos med zaposlenim in delodajalcem. Dodatno pa se bodo posamezniki z izpolnjenimi pogoji, ki bodo želeli ostati delovno aktivni, lahko na novo zaposlili pod drugačnimi, tudi boljšimi pogoji in na zanje prilagojenih delovnih mestih. Prepričani smo, da ukrep dolgoročno prinaša pozitivne učinke na gospodarsko rast in obrača negativen trend na trgu dela. Ob tem dodajamo, da si bo minister Janez Cigler Kralj tudi v prihodnje prizadeval za hitro in učinkovito odzivanje na potrebe posameznikov, trga dela in za ohranjanje delovnih mest, kar bo pozitivno vplivalo na blaginjo v slovenski družbi.

MINISTRSTVO ZA DELO,
DRUŽINO, SOCIALNE ZADEVE
IN ENAKE MOŽNOSTI

Slovenska karitas zbira sredstva za pomoč ob potresu v Petrinji

Slovenska karitas odpira račun za pomoč prizadetim ob potresu v Petrinji blizu Siska na Hrvaškem. Vsa zbrana sredstva bodo posredovana Hrvaški karitas. Vsak dar bo dobrodošel pri pomoči in odpravljanju posledic potresa za prebivalce Petrinje, predvsem pri obnovi hiš in normalizaciji življenja najbolj ranljivih družin.

Pomoč Slovenije bo izraz solidarnosti, sočutja in podpore našim sosedom, ki jih poleg reševanja stisk, povezanih s covidom, ogroža še potres. Poleg materialne škode potres povzroča strah in negotovost za mnoge prebivalce na širšem območju Siska.

Svoj dar lahko posredujete s SMS-sporočilom KARITAS5 na 1919 in darovali boste 5 EUR ali z nakazilom na:

Slovenska karitas
Kristanova ulica 1
1000 Ljubljana

TRR: SI56 0214 0001 5556 761
Namen: POTRES PETRINJA
Sklic: 00 627

Hvala za vsak dar!

brezplačna objava

0 sofinanciranju obvoznice

Država od Občine Vodice pričakuje precej večji vložek v gradnjo obvozne ceste, kot ga je ta sposobna zagotoviti. Vodiški župan in minister za infrastrukturo se bosta v zvezi s tem vprašanjem sestala danes.

ALEŠ SENOŽETNIK

Vodice – Gradnja vodiške obvoznice, ki se že več let prelaga, naj bi se po predvidevanjih pristojnih letos vendarle začela. Še prej mora Družba za avtoceste (Dars) pridobiti gradbeno dovoljenje, država pa se mora z Občino Vodice uskladiti glede višine sofinanciranja iz občinskega proračuna. Direkcija RS za infrastrukturo, ki bo vodila gradnjo, namreč aktivnosti še ne more prevzeti, dokler ni potrjen investicijski program, katerega sestavni del je podpisan sporazum o sofinanciranju.

Vodiški župan Aco Franc Šuštar se bo tako danes dopoldne sestel z ministrom za infrastrukturo Jernejem Vrtovcem, glavna tema njunega pogovora pa bo prav vprašanje vložka Občine Vodice, ki doslej ostaja nerazrešeno.

Kot nam je včeraj povedal Šuštar, namreč država pričakuje precej večji vložek občine, kot ga je ta sposobna zagotoviti. Prvotno naj bi za gotovno cesto, ki naj bi po oceni stala okoli 11 milijonov evrov, pričakovala 23 odstotkov oziroma okoli 2,5 milijona evrov občinskega vložka, nato so s pogajanjem delež

Obvozna cesta bo tranzitni promet speljala mimo središča Vodic. / Foto: arhiv Gorenjskega glasa

znižali na 6,46 odstotka, na današnjem sestanku pa se bo vodiški župan poskušal dogovoriti še za štiri odsotne točke nižji delež, kar bi bilo precej bližje 130 tisoč evrom, kolikor jih je občina predvidela v načrtu razvojnih programov, zlasti ker župan Šuštar pričakuje, da bo investicija stala manj od ocen.

Argument Občine Vodice je namreč tudi, da gre za del glavne ceste drugega reda, ki povezuje Gorenjsko in Štajersko, ki je občina ni dolžna

sofinancirati, razen v delu, ki leži znotraj naselja, to pa pomeni le krajši odsek v bližini osnovne šole.

Kljub razhajanjem vodiški župan ocenjuje, da se bosta z ministrom na današnjem sestanku uspela dogovoriti. V tem primeru bi lahko že prihodnji teden podpisali sporazum o sofinanciranju.

Ko bo sporazum o sofinanciranju sklenjen in potrjen investicijski program, bo direkcija objavila razpis za izbor izvajalca del, pričakujejo

pa, da bo Družba za avtoceste v tem času pridobila tudi gradbeno dovoljenje.

Po pričakovanjih Šuštarja bi bilo gradbeno dovoljenje lahko pridobljeno spomladi, jeseni pa bi se začela gradnja ceste.

S tem bo središče Vodic razbremenjeno tranzitnega prometa in še posebej težkih tovornjakov, ki vsak dan obremenjujejo naselje, na nevzdržnost razmer pa so domačini večkrat opozorili tudi s protesti.

Protokol za četrto razvojno os

1. stran

Ta poteka skozi Sovodenj s predorom pod Kladjem in ministru podala pobudo za pospešitev priprave dokumentacije za gradnjo.

Protokol, ki so ga župana in minister podpisali v sredo, predvideva izdelavo državnega prostorskega načrta, ki bo natančneje določil umeščanje trase ter omogočil predčasno gradnjo odsekov, na katerih bo izvedena zgolj modernizacija obstoječih cestnih odsekov. Aktivnosti bodo stekle takoj, po protokolu pa je predvideno, da bi bila javna razgrnitev državnega prostorskega načrta v drugi polovici leta 2022. Nova cesta na trasi četrte razvojne osi pomeni občutno izboljšanje prometne povezanosti severne Primorske z Gorenjsko in osrednjo Slovenijo, kar ima velik pomen za ohranjanje poseljenosti tega dela Slovenije ter omogoča boljše pogoje za gospodarske družbe zaradi skrajšanja potovalnih časov

in višjo kvaliteto življenja lokalnega prebivalstva.

Milan Čadež, župan Občine Gorenja vas - Poljane, ob tem poudarja: »S protokolom smo se obe občini, ministrstvo za infrastrukturo in ministrstvo za okolje in prostor zavezali, da vsak na svojem področju sodelujemo pri umeščanju te cestne povezave v prostor. To je pomemben premik, saj bo čez nekaj dni minilo 15 let od 'žirovske izjave', ko so se takratni župani in poslanci zavezali, da bodo na tem projektu intenzivno delali. V preteklih desetih letih se na tem področju ni veliko zgodilo, študijam ni bilo konca, ves čas pa je bilo govora o varianti, ki ni bila uresničljiva, to je bila severna varianta. Ključni korak sva z županom Cerkna naredila januarja lani, ko sva se poenotila, da je južna varianta tista, ki okoli dela najmanj škode, se da fazno graditi in je tudi cenejša. Kar zadeva našo občino, cesta poteka po večini obstoječe trase, le potek

skozi Sovodenj se bo spremenil. Lahko rečem, da sem zadovoljen z dokumentom, ki je že delovne narave, in veselim se, da sva z županom sosednje občine našla enotno mišljenje in skupno delava na tem projektu naprej.«

Sedanje povezave med Gorenjsko in severno Primorsko niso dobre: potekajo čez Vršič, po bohinjski progi, skozi Petrovo Brdo in Sovodenj. S cestno povezavo na četrto razvojno osi pričakujejo boljše prometne razmere, koristi za ohranjanje poseljenosti tega dela Slovenije, boljše pogoje za gospodarske družbe zaradi skrajšanja potovalnih časov in višjo kvaliteto življenja lokalnega prebivalstva.

Kot je še povedal, se je od lanskega januarja zvrstilo več aktivnosti, ki so privedle do podpisa protokola. Pri umeščanju povezave na četrto razvojno osi in izdelavi državnega prostorskega načrta želi občina sodelovati na enak način, kot je že pri obvoznici Gorenja vas. Čadež tudi dodaja, da se bo v kratkem začelo delo na cesti Trebija–Sovodenj, kjer je

predviden predor pod Kladjem, potem potek po vzhodni strani Cerkljanskega vrha in v dolino proti Cerknemu. Vrednost projekta je ocenjena od 100 do 120 tisoč evrov, pričakujejo pa, da bo trajalo dve leti, da bo cesta umeščena v prostor. Čadež znova poudarja, da je treba v prostor umeščati trase, ki so izvedljive in hkrati cenovno najugodnejše.

Kamniški vodovod zahteva dolgotrajnejše rešitve

Glavno vodovodno zajetje Iverje, ki napaja skoraj dvajset tisoč uporabnikov iz občin Kamnik in Komenda, je še kakovostno in zanesljivo, zatrjujejo na Občini Kamnik, kjer pa bodo letos investicijam v vodovod namenili še več denarja kot prejšnja leta.

JASNA PALADIN

Kamnik – Kamniška voda velja za zelo kakovostno, a uporabniki vodovodnega zajetja Iverje so bili lanskega septembra deležni streznitve, ki je bila dober opomin, da kakovostna voda iz pipe ni samoumevna.

Zaradi izredno nizkega nivoja zajete pitne vode je bila potrebna sanacija rečnega korita Kamniške Bistrice vzdolž vodovodnega zajetja Iverje, zaradi del pa je bilo treba vodo nekaj dni tudi prekuhavati. »Potencialna mikrobiološka kontaminacija bi na vodovodnem sistemu Iverje predstavljala veliko tveganje, saj voda pred distribucijo uporabnikom ni obdelana (npr. kloriranje),« so takrat sporočili iz Komunalnega podjetja Kamnik, ki je upravitelj vodovodnega sistema v lasti Občine Kamnik. S hitrimi posegi so razmere uredili, vzeti vzorci pa so pokazali, da voda ni onesnažena, a v Komunalnem podjetju opozarjajo, da pristojne o problematiki zajetja Iverje obveščajo že dlje časa. »V danem primeru bo treba biti pozoren na redno

Vodovodno zajetje Iverje v Stahovici oskrbuje okoli dvajset tisoč občanov.

količin pitne vode v primeru zmanjšanja količin pretočne vode iz Kamniške Bistrice v drenažno zajetje Iverje. Prvo vrtino bodo skopali že letos; v ta namen je v proračunu zagotovljenih 150 tisoč evrov. Več denarja bodo namenili tudi obnovi vodovodnega sistema (več kot 200 tisoč evrov), ki bo letos bolj intenzivna tudi na račun novembrske podražitve omrežnine, ki je namenski strošek, namenjen le obnovi vodovoda. V občini je kar 180 kilometrov vodovodnih cevi,

izvedli prevezavo zasebnih vodovodov v Tuhinjski dolini na kohezijski vod, zgradili sekundarni vod do objekta GRS Kamnik na območju smodnišnice, zgradili vodovod v Zduši in povezali vodovodna sistema Potok in Velika Lašna. Skupaj s koncesionarjem bodo pripravili tudi načrt obnove javnega vodovodnega omrežja za prihodnjih deset let, v katerem bodo zajete tudi obnove odsekov, kje so še v uporabi azbestno-cementne cevi.

A številne občane kljub napovedanim vlaganjem v vodovodno omrežje skrbi morebitna onesnaženost. »Ali je vodno zajetje Iverje še ustrezno, še varno? Ali je morda zajetje ogroženo zaradi širitve kamnoloma na območju Stahovice ali zaradi povečane turistične dejavnosti na področju Velike planine?« so nekatera vprašanja, ki jih je občinski upravitelj javno zastavila svetnica Natalija Berlec. Vzorčenja, ki so bila izvedena jeseni, kažejo na skladnost s Pravilnikom o pitni vodi, analiza rezultatov Inštituta za varstvo pa kaže, da je mikrobiološka obremenitev Kamniške Bistrice, ki napaja vodno zajetje Iverje, zelo nizka in s tem predstavlja ustrezen vir pitne vode. Na občini

tudi zagotavljajo, da glede na seizmološke meritve delovanja kamnoloma podjetja Calcit zajetja ne ogroža, prav tako ne povečan obisk Velike planine, čeprav gre za t.i. prispevno območje Kamniške Bistrice. »Občina Kamnik si prizadeva, da se te obremenitve ne bi povečevale na račun človeških posegov v okolje, prav tako pa si prizadevamo, da bi Ministrstvo za okolje in prostor čim hitreje pripravilo Uredbo o vodovarstvenih območjih na območju občine Kamnik, s katero bi ustrezno zavarovali vse vire pitne vode na območju občine Kamnik,« pojasnjuje Tadej Kovačič iz občinske uprave.

V občini Kamnik so poleg javnega vodovodnega sistema Kamnik-Iverje še javni vodovodni sistemi Palovče-Vranja Peč-Velika Lašna, Gozd-Kališe, Pšajnovica, Podreber-Markovo, Črna pri Kamniku in Kamniška Bistrica, ki jih upravlja in vzdržuje koncesionar Komunalno podjetje Kamnik. Ti vodovodni sistemi, s katerimi so povezani s sistemom Kamnik-Iverje. Za zagotavljanje zadostnih količin vode v primeru motenj na zajetju Iverje pa služi rezervni vodni vir Pod skalo.

Sneg povzročil tudi škodo

JASNA PALADIN

Kamnik – Obilno sneženje ob koncu minulega leta je povzročilo nekaj škode v gozdovih. »Snegolom se je dogodil med božičem in novim letom v višinskem pasu od 1200 do 1400 metrov nadmorske višine, in sicer na območju Velike planine in Menine,« nam je potrdil Miha Zabret, vodja kamniške krajevne enote Zavoda za gozdove Slovenije. Kot so

na terenu opazili kamniški gozdarji, so poškodbe utrpela predvsem posamezna mlajša drevesa listavcev, ki so v fazi drogovnjaka, in posamezna drevesa smreke zaradi neenakomerne preobloženosti krošenj na legah, izpostavljenih vetru. Zaradi snežnih razmer in s tem povezane nedostopnosti celovite ocene škode še ni, a po prvih pregledih sodeč obseg poškodb ni skrb vzbujajoč, še pravi Zabret.

Polomljena drevesa na območju Velike planine

Spomnili so se tragedije v Rudniku

Rudnik pri Radomljah – Pri spomeniku padlim borcem v Rudniku sta domžalski in kamniški delegaciji Združenja borcev za vrednote NOB položili vence v spomina na tragične dogodke, ki so se v bližini odvijali 6. januarja 1945, ko je zaradi izdaje izgubilo življenje več kot trideset partizanskih borcev in aktivistov OF. Letos zaradi ukrepov v zvezi s preprečevanjem širjenja koronavirusa slovesnosti niso pripravili, sta pa domžalski in kamniški delegaciji ZB za vrednote NOB z obema predsednikoma na čelu – Marijo Majhenič in Dušanom Božičnikom – pri spomeniku položili vence ter na ta način počastili spomin na narodnoosvobodilni boj ter na padle borce.

“Potres Hrvaška”

Rdeči križ Slovenije je ob katastrofalnih potresih na Hrvaškem takoj podprl svoje kolege iz Rdečega križa Hrvaške. Iz Sklada solidarnosti smo na račun Rdečega križa Hrvaške včeraj že nakazali 10.000 evrov. Odprli smo tudi poseben sklic ter pozvali in zaprosili vse, ki želijo prispevati, da svoj prispevek za akcijo »Potres Hrvaška« nakažejo na TRR Rdečega križa Slovenije, Mirje 19, 1000 Ljubljana, ki je odprt pri banki SKB:

Namen: “Potres Hrvaška”
TRR Rdečega križa Slovenije, Mirje 19, 1000 Ljubljana
SIS6 0310-0111-1122-296
SWIFT: SKBAS2X
Koda namena: CHAR
Sklic: SI00-96885

Uporabniki mobilnih storitev A1, Telekom, Telemah in T-2 lahko prispevajo tudi s poslanim SMS na 1919 z Besedo SKUPAJ (1 evro) ali SKUPAJ5 (5 evrov)

Vsa zbrana sredstva bomo nakazali na račun Rdečega križa Hrvaške za pomoč prizadetim v potresih.

Hvala vsem, ki pomagate!

Objavljen razpis za zdravnika koncesionarja

Komenda – Občina Komenda je objavila javni razpis za podelitev koncesije za opravljanje javne službe v osnovni zdravstveni dejavnosti na področju splošne oziroma družinske medicine za odrasle. Rok za oddajo ponudb je 22. januar do desete ure, koncesijo pa podeljujejo za obdobje 15 let z možnostjo podaljšanja za 15 let. Za ta korak so se v Občini Komenda odločili po odpovedi koncesije zdajšnjega splošnega zdravnika.

Občina Tržič med finalisti za nagrado zlati kamen

Ljubljana – V teku je jubilejni, deseti izbor Zlati kamen za razvojno najprodnorejšo občino. Strokovni svet Zlatega kamna se osredotoča na elemente, kot so obseg in kakovost sodelovanja z drugimi kraji, vpetost v mednarodne projekte, javno-zasebna partnerstva, transparentnost delovanja in participacija prebivalcev v razvojnih procesih. V ožji izbor občin se je letos uvrstil tudi Tržič. Razglasitev nacionalne zmagovalke bo 12. februarja v studiu Planeta GV in jo bodo prenašali na spletu.

HDD SIJ Acroni Jesenice že v polfinalu

Kranj – V ponedeljek so hokejisti HK True Celje in HDD SIJ Acroni Jesenice odigrali drugo tekmo četrtfinala končnice državnega prvenstva. Gorenjci so bili boljši tudi v Celju in zmagali z 11 : 4 ter se uvrstili v polfinale. V torek sta HK Triglav in HD Hidria Jesenice odigrala prvi tekmi četrtfinala. Končala se je z zmago Jeseničanov z 1 : 2. Včeraj je bila odigrana povratna tekma četrtfinala med HK MK Bled in HK SŽ Olimpija. Rezultata do zaključka redakcije nismo prejeli. Hokejisti HK Triglav in HD Hidria Jesenice bodo drugo četrtfinalno tekmo odigrali jutri na Jesenicah z začetkom ob 18.30. Hokejisti HDD SIJ Acroni Jesenice so v torek v Alpski hokejski ligi odigrali tekmo rednega dela. Doma so s 6 : 4 (2 : 2, 0 : 1, 4 : 1) premagali EC KAC II. Včeraj so gostili HC Pustertal Wölfe, a rezultata do zaključka redakcije nismo prejeli. V nedeljo bodo tekmo rednega dela v Mednarodni ženski hokejski ligi odigrala dekleta kranjskega HK Triglav in moštva Team Villach iz Beljaka.

Bad Gastein brez slovenskih deskarjev

Kranj – Bad Gastein je ta teden gostil svetovni pokal v alpskem deskanju. Na njem ni bilo slovenske reprezentance, razlog pa je več primerov okužb s koronavirusom. Naslednja tekma bo 30. januarja v Moskvi v Rusiji.

Na višinskih pripravah v Keniji

Atletinja Neja Kršinar, trenutno naša najboljša maratonka, se je znova odločila za višinske priprave v Keniji, kjer bo ostala do 6. februarja, skupaj slaba dva meseca. Velik cilj so olimpijske igre, uvrstitev nanje pa je, kot pravi, realna.

MAJA BERTONCELJ

Kranj – Za atletinjo Nejo Kršinar je uspešno leto 2020, ki ga je v tekmovalnem smislu zaključila v začetku decembra na maratonu v Valencii v Španiji. Članica KGT Papež je s časom 2;36:23 izboljšala svoj osebni rekord in s tem dosežkom postala tretja najhitrejša slovenska maratonka vseh časov. Hitreje sta doslej tekli državna rekorderka Helena Javornik (2;27:33) in Žana Jereb (2;35:57). Že sredi decembra se je drugič v karieri odpravila na priprave v Kenijo. »Po lanskoletni kenijski izkušnji, ki je očitno

se opogumili, kupili letalske vozovnice in rezervirali sobe v kampu HATC (high altitude training camp oz. kamp za višinski trening). Na pot sem se 14. decembra podala skupaj s trening partnerico Lauro Guzelj Blatnik in Aljažem Makovcem. Ostajamo do 6. februarja, kar pomeni slaba dva meseca višinskih priprav,« je Neja Kršinar sporočila iz Kenije. Kot pravi, treningi ob upoštevanju omejitev in pravil potekajo dobro. »Glede omejitev je situacija tu drugačna kot v Sloveniji. Če govorim s pogledom tekača, skoraj ni ne duha ne sluha o covidu-19. Seveda so maske v

tudi razkužila so na voljo povsod.«

Kršinarjeva je z zelo okrnjeno lansko sezono zelo zadovoljna. »Lahko rečem, da sem več kot zadovoljna. Kljub manjšemu številu tekem, ki so povečini potekale na slovenskih tleh, mi je uspelo izboljšati čase prav na vseh razdaljah. Pika na i je bil seveda maraton v Valencii. Bil je samo za povabljenega atleta. Vesela in hvaležna sem, da sem imela možnost nastopa. S časom 2;36:23 sem tretja najhitrejša Slovenka. S tem sem korak bližje nastopu na olimpijskih igrah, hkrati pa mi rezultat pomeni potrditev, da v ekipi delamo v pravi smeri,« pravi atletinja s Topola in dodaja, da si kot vsak športnik tudi ona najbolj želi napredka. Na vprašanje, kakšne so možnosti za njen nastop na olimpijskih igrah, odgovarja: »Nastop na olimpijskih igrah je realen. Kaj in kako bo glede kriterijev, ni še povsem razjasnjeno. Končna odločitev bo padla verjetno po roku, ki je določen za doseg norm. Upam na najboljšo.«

Neji Kršinar je bil šport pravzaprav položen že v zibko. Njen oče Jani Kršinar je v

Neja Kršinar po maratonu decembra v Valencii, na katerem je izboljšala osebni rekord in postala tretja najhitrejša slovenska maratonka v zgodovini / Foto: osebni arhiv

teku na smučeh dvakrat nastopil na olimpijskih igrah. Športno je aktivna že od rane mladosti. Njena prva ljubezen je bil tek na smučeh, v srednji šoli se je prvič srečala z atletskimi treningi. S prihodom na fakulteto jih je zaradi časovne stiske opustila

in tekla, ko ji je čas dopuščal. To je preraslo v vsakodnevni tek, udeležila se je tudi kakšne tekme. Prišli so vse boljši rezultati. Resno je v atletiki, odkar sodeluje s trenerjem Dejanom Lenartom. Osredotočena je na ravninske teke in maraton.

Slabši začetek, na koncu zanesljiva zmaga

Kamnik – Odbojkarji Calcita Volleyja so med tednom nadaljevali tekme v srednjeevropski ligi. V petem krogu so gostovali v Gradcu in domačo ekipo UVC Holding Graz premagali s 3 : 1 (-15, 20, 15, 14). »Na poti v Gradec smo že v Blagovici naleteli na prometno nesrečno, tako da smo obtičali za dobro uro in skoraj zamudili na tekmo, ki se je tako ali tako začela z zamudo. Če sediš skoraj pet ur v kombiju, zagotovo to vpliva tudi na igro, ni pa samo to razlog, da smo prvi niz izgubili. V njem smo bili počasni v vseh elementih igre, zamujali smo v bloku, servis nam nikakor ni stekel, toda že v sredini drugega niza smo prišli do svoje igre in potem nismo imeli več večjih težav. Tokrat lahko svojo ekipo samo pohvalim za prikazano igro,« je povedal Gregor Jerončič, trener Calcita Volleyja. Z novimi tremi točkami so nekoliko bližje cilju – uvrstitvi na zaključni turnir. Do konca rednega dela tekmovanja jih čakajo še štiri tekme, povratna z Gradčani, dve z zagrebško Mladostjo in za konec gostovanje v Pliberku pri SK Zadruga Aich/Dob. Jutri bodo tekmovali v 15. krogu Sportklub prve odbojkarske lige za moške. Doma se bodo pomerili s Hočami.

Kamniški odbojkarji so se veselili nove zmage v srednjeevropski ligi. / Foto: Klemen Brumec

Žemlja selektor reprezentance

Gorenjec Grega Žemlja je postal sedmi selektor slovenske teniške reprezentance.

MAJA BERTONCELJ

Ljubljana – Grega Žemlja je bil izbran za selektorja reprezentance Slovenije za Davisov pokal za obdobje od 1. januarja 2021 do 31. decembra 2022. Nasledil je Miho Mlakarja, ki je prevzel funkcijo direktorja članskih reprezentanc.

Grega Žemlja je nekdanji slovenski teniški igralec, ki je bil na lestvici ATP najvišje julija 2013 na 43. mestu. Leta 2009 je postal drugi Slovenec, ki je nastopil v glavnem žrebu enega izmed turnirjev za grand slam. Leta 2011 je postal prvi Slovenec z zmago v glavnem delu turnirja v Wimbledonu. Na turnirjih serije ATP je največji uspeh zabeležil leta 2012 na Dunaju, kjer je izgubil šele v finalu. S tem je kot prvi Slovenec nastopil v finalu turnirjev serije ATP. Petkrat je zmagal na turnirjih serije Challenger. Slovenijo je od leta 2005 zastopal tudi v Davisovem pokalu – zadnjič

Grega Žemlja se je po koncu tekmovalne kariere preselil v trenerske vode. / Foto: Gorazd Kavčič, arhiv GG

leta 2017 – in v tem času odigral 64 dvobojev.

Po koncu kariere se je posvetil trenerski poti. »Vedno sem si želel biti in ostati del slovenskega tenisa, pomagati in voditi celoten slovenski tenis v pravo smer. To je priložnost oziroma izziv, ki se ga zelo veselim. Upam, da bo slovenski tenis del mednarodne teniške

scene,« je 34-letni Gorenjec Grega Žemlja po prevzemu nove funkcije povedal za Tenis Slovenija, uradni spletni portal Teniške zveze Slovenije. Kot je dejal, je to, da je bil toliko časa kot igralec del Davisovega pokala, zagotovo prednost. »Poznam marsikateri proces. Črpan lahko iz znanja, ki sem ga doslej pridobil kot igralec in

nato kot trener. Zavedam se, kaj je bilo dobro, kaj je treba nadgraditi, kaj izboljšati. Verjamem, da se lahko vse skupaj postavi v smiselno celoto in da zadeva deluje na zelo dober način.« O letošnjih ciljih za zdaj še ni želel konkretnije govoriti, saj zaradi pandemije covida-19 še ne vedo, če bodo sploh lahko igrali, dolgoročni cilj pa je svetovna skupina Davisovega pokala. »Imamo skupek izkušenj in mladosti. Če se to poveže, lahko ustvarimo solidno ekipo,« pravi.

Reprezentanca se je lani zbrala dvakrat. Kako bo letos? »Želim si, da bi se to zgodilo večkrat oziroma da bi takrat, ko bi se, to morda trajalo kakšen dan več, da bi bilo tudi več prisotnih igralcev in da bi se s tem povečala kolektivni duh in konkurenčnost. O točnih datumih še nismo govorili. Ena izmed mojih želja je, da se priprav pogosteje začnemo udeleževati v njih prirejanju,« je odgovoril Žemlja.

Ležarine za gospodinjstva?

Največja slovenska banka bo aprila uvedla ležarine tudi za fizične osebe. Ji bodo sledile tudi druge?

ALEŠ SENOŽETNIK

Kranj – NLB bo t. i. negativno obrestno mero oziroma ležarino za višje denarne zneske, ki jih imajo na računih fizične osebe, začela zaračunavati aprila. Fizičnim osebam, ki bodo imeli na računih skupno več kot 250 tisoč

zaračunavanju ležarine za prebivalstvo še niso sprejeli, prav tako trenutno ne morejo podati informacije, za kako visoke zneske bi uvedli ležarine, če bi se zanje odločili.

V UniCredit Banki Slovenija o ležarinah za prebivalstvo za zdaj ne razmišlja-

decembru je bila celo rekordna. »Presežna likvidnost in negativna obrestna mera Evropske centralne banke tako ustvarjata razmere, ki za bančne ustanove postajajo finančno nevzdržne,« so še komentirali.

Podobne odgovore je dala tudi lanskoletna anketa Ban-

zaračunava za zneske nad sto tisoč evrov, takšne oziroma višje prihranke pa ima na bankah v Sloveniji le en odstotek komitentov, so v začetku lanskega leta navedli na Banki Slovenije. Takrat so ocenili tudi, da bi v primeru uvedbe ležarin nekatere komitenti te sprejeli, najverjetneje pa bi se spremenila predvsem struktura vlog. Za slovenska gospodinjstva je namreč značilna konservativnost in nenaklonjenost tveganju. Posamezniki, ki bi se odločili za spremembo vloge v druge oblike varčevanja, bi torej iskali druge finančne naložbe z nizkim tveganjem.

Ležarine zaračunavajo pravnim osebam

Večina bank pa že dlje časa zaračunava ležarine za pravne osebe, meja pa je tudi v tem primeru postavljena nad sto tisoč evrov. V Gorenjski banki denimo nadomestilo obračunajo v višini 0,5 odstotka na letni ravni za povprečna mesečna stanja, ki presegajo pol milijona evrov, za zneske nad deset milijonov pa 0,6 odstotka. V Delavski hranilnici zaračunavajo 0,5 odstotka za zneske nad 150 tisoč evrov, v Lonu pa na mesečni ravni 0,045 odstotka od povprečnega stanja na TRR, če je višje od sto tisoč evrov. Pri SKB je meja za pravne osebe postavljena na 0,5 odstotka letno od višine mesečnega povprečnega stanja nad četrto milijona evrov, pri čemer so izvzeta nadomestila, manjša od sto evrov.

Večina bank vsaj za zdaj uvedbe ležarin za prebivalstvo ne predvideva. / Foto: Gorazd Kavčič

evrov, bodo za zneske nad to mejo zaračunavali 0,04 odstotka ležarine mesečno.

Takšen ukrep so že pred časom sprejele tudi nekatere druge evropske banke, tudi večina bank v Sloveniji pa že zaračunava ležarine pravnim osebam. Trend je predvsem odraz politike negativnih obrestnih mer, ki že dlje časa vladajo na evropskem bančnem trgu.

Vprašanje torej je, ali oziroma kdaj nameravajo največji slovenski banki NLB slediti tudi druge banke pri nas. V SKB denimo odgovarjajo, da odločitve o

jo, prav tako ne v Hranilnici Lon. Takšnim ukrepom niso naklonjeni niti v Gorenjski banki, saj pravijo, da želijo ohraniti zaupanje svojih varčevalcev.

Da ležarin za fizične osebe vsaj za zdaj ne mislijo uvesti, pravijo tudi v Delavski hranilnici, kjer sicer dodajajo, da spremljajo dogajanje na bančnem trgu in se bodo na morebitne spremembe odzvali, če bo to potrebno. Kot so zapisali, so tako kot v celotnem bančnem sektorju v minulem letu tudi v njihovi hranilnici beležili nadpovprečno rast virov, v

ke Slovenije, ki jo je izvedla med poslovnimi bankami pri nas, pri čemer so dodali, da je morebitna uvedba ležarin odvisna predvsem od tega, kako dolgo bo obdobje nizkih obrestnih mer trajalo in kako se bodo odzvale druge, konkurenčne banke.

En odstotek prebivalcev z več kot stotimi tisočaki

Tudi morebitne spremembe na tem področju pa na večino prebivalcev ne bi imele bistvenega neposrednega vpliva. Večina evropskih bank namreč ležarine za vloge gospodinjstev

Še vedno največ plačil z gotovino

Slovenija se uvršča med države z nadpovprečno uporabo gotovine pri plačevanju. Zdravstvena kriza je pospešila plačevanje nakupov s karticami.

CVETO ZAPLOTNIK

Kranj – Študijo o plačilnih navadah potrošnikov, ki jo je ob koncu lanskega leta predstavila Evropska centralna banka, je pokazala, da potrošniki na evrskem območju še vedno 73 odstotkov vseh nakupov opravijo z gotovino, 24 odstotkov pa s karticami. Primerjava s podobno študijo, ki jo je izvedla v letu 2016, je dodatno pokazala tudi na to, da se plačilne navade potrošnikov spreminjajo počasi, delež plačil s karticami se je namreč v treh letih povečal le za pet odstotnih točk – z 19 na 24 odstotkov. V Banki Slovenije ugotavljajo, da so gibanja v Sloveniji zelo podobna, tudi pri nas se je v zadnjih letih uporaba gotovine podobno kot na evrskem območju nekoliko znižala, uporaba plačilnih kartic pa povišala. Ko so v študiji primerjali države po tem, kolikšen delež vrednosti plačil poravnajo potrošniki z gotovino, so ugotovili precejšnje razlike: na evrskem območju so predlani poravnali z gotovino povprečno 48 odstotkov vrednosti plačil, v Sloveniji pa 63 odstotkov. Plačevanje

z gotovino bo očitno tudi v prihodnje ostalo pomemben način plačevanja: 54 odstotkov vprašanih potrošnikov na evrskem območju in 44 odstotkov v Sloveniji je namreč odgovorilo, da se jim zdi pomembno ali zelo pomembno, da bodo tudi v prihodnje lahko plačevali z gotovino. Številni namreč uporabljajo gotovino iz previdnostnih razlogov – v primeru izpada elektronskega poslovanja ali krize, pri tem pa kar 34 odstotkov vprašanih navaja, da gotovino hranijo doma ali na kakem drugem varnem mestu.

Posebna anketa, ki so jo julija lani izvedli na evrskem območju, je pokazala, da epidemija covid-19 vpliva na plačilne navade potrošnikov. Kar štirideset odstotkov vprašanih potrošnikov je odgovorilo, da v času epidemije uporabljajo gotovino bolj poredko, velika večina (87 odstotkov) pa je ob tem tudi napovedala, da bodo manj plačevali z gotovino tudi po koncu epidemije. Za bolj poredko plačevanje z gotovino se odločajo zato, ker so elektronska plačila bolj priročna in ker jih je strah, da se z gotovino ne bi okužili.

Posojilo podjetju EKWB

ALEŠ SENOŽETNIK

Komenda – Podjetje EKWB iz Komende je pridobilo 1,5 milijona evrov investicijskega kredita in tako postalo prvo slovensko podjetje, ki se je uspešno potegovalo za sredstva Evropskega investicijskega sklada (EIF) z garancijsko shemo InnovFin. Osrednja naloga sklada, katerega večinski delničar je Evropska investicijska banka, je podpora mikro, malim in srednjevelikim podjetjem pri dostopu do financiranja. Poroštvna shema InnovFin pa omogoča poročstva in

posredna jamstva za financiranje dolga v višini med 25 tisoč in 7,5 milijona evrov. Poroštvni shemi se je v minulem letu kot edina banka v Sloveniji pridružila UniCredit Banka Slovenija, ki podjetjem lahko ponudi takšno podporo.

EKWB je hitro rastoče visokotehnološko podjetje, katerega letna stopnja rasti prihodkov in števila zaposlenih presega dvajset odstotkov. Imajo številne registrirane patente in so v svetovnem merilu številka ena na področju izdelave vodno hlajenih računalniških komponent.

Davčne novosti v kmetijstvu

Radovljica – Radovljiška izpostava Kmetijsko gozdarskega zavoda (KGZ) Kranj pripravlja v četrtek, 21. januarja, z začetkom ob pol desetih dopoldne virtualno predavanje o davčnih novostih v kmetijstvu. Vsi, ki bi radi prisluhnili predavanju, se morajo najkasneje dan prej prijaviti na elektronski naslov jana.vrhovnik@kr.kgz.si ali po telefonu na številko 04 280 46 28, potlej pa bodo na svoj elektronski naslov prejeli povezavo do aplikacije Zoom. Predavala bo Ana Demšar - Benedičič, specialistka za ekonomiko pri KGZ Kranj. Leto 2020 je prineslo kar nekaj davčnih sprememb in novosti, ki zadevajo tudi kmetijstvo.

Iskraemecu nov posel v Belgiji

Kranjski Iskraemeco bo belgijskemu operaterju Arewal omogočil prehod na trajnostno in pametno elektroenergetsko omrežje.

SIMON ŠUBIC

Kranj – Kranjski Iskraemeco bo za belgijskega operaterja Arewal izvedel preobrazbo omrežja na območju jugovzhodno od Bruslja. Uporabili bodo celovito prilagodljivo rešitev, ki omogoča upravljanje množičnih podatkov in vključuje nove energetske tehnologije interneta stvari (Energy IoT), naročniku pa bo zagotovila prehod na trajnostno in pametno elektroenergetsko omrežje, so sporočili iz kranjske družbe. Razvili so namreč tehnološko

dovršeno rešitev, ki povezuje pametne števec s komunikacijo NB-IoT ter platformo za centralne (head-end) in osnovne funkcionalnosti upravljanja merilnih podatkov (MDM).

Iskraemeco velja za enega večjih dobaviteljev števec električne energije za belgijski trg, na katerem je prve dobave števecv električne energije opravil že leta 1975. V zadnjem obdobju se kranjski ponudnik rešitev pametnega merjenja posveča uvedbi nove, pametne in trajnostne tehnologije Energy IoT, ki bo

pomenila nadgradnjo belgijskega elektroenergetskega omrežja. V projektu so združili več komponent svoje rešitve za upravljanje energije v okolju interneta stvari: števec električne energije, komunikacijski modul NB-IoT, platformo za programsko opremo in platformo Meter2Cash, ki jo je zagotovil norveški partner Greenbird Utilihive. Arewal bo rešitev lahko razširil na vodne števec in naprave, ki uporabljajo sistem M-Bus, Iskraemeco pa bo poskrbel za dobavo, vzdrževanje in podporne storitve.

Izvedba in integracija se bo začela v začetku leta 2021, osrednja faza pa bo zaključena do konca leta 2024.

V kranjskem podjetju pojasnjujejo, da nova rešitev strankam zagotavlja boljše upravljanje energetskega virov, večjo energetske učinkovitost in nižji ogljični odtis. Prepričani so, da Iskraemeco s prvim projektom Energy IoT v državah Beneluksa krepi svoj položaj na teh trgih s trajnostno rešitvijo, ki je pripravljena na izzive prihodnosti in potrebe pametnih mest, digitalnih omrežij in e-mobilnosti.

Iščejo voznika, ki je z vozilom oplazil otroka

SIMON ŠUBIC

Kranj – Kranjski policisti pozivajo voznika manjšega temnega osebnega vozila, ki je bil v torek popoldne na mestni ulici Mestni trg med Globusom in kinom Storič v Kranju udeležen v prometno nesrečo z mlajšim otrokom, naj se jim javi, priče pa prosijo za informacije.

Nesreča se je zgodila v torek okoli 17. ure, ko je otrok

cesto pred starši prečkal na prehodu za pešce. Z otrokove smeri je pogled na cesto zakrival neznan parkiran kombi. Avtomobil je na prehodu otroka oplazil, voznik se je ustavil, potem pa s kraja odšel.

Otrok se je v nesreči poskodoval, zato policija poziva voznika, da se jim javi, morebitne priče pa prosi za informacije na interventno številko 113 ali na anonimni telefon policije 080 1200.

Kraj nesreče na mestni ulici med Globusom in kinom Storič v Kranju / Foto: PU Kranj

Ponoči iskali dečka

SIMON ŠUBIC

Domžale – V sredo ponoči so policisti, gasilci in vodniki reševalnih psov iskali 11-letnega dečka, ki je okoli 23. ure odšel iz Zaboršta pri Domžalah. Policija je iskanje preklcala okoli 2. ure zjutraj, ko so pogrešanega dečka našli

blizu križišča Dunajske in Štajerske ceste v Črnučah. Bil je nepoškodovan, a podhlajen. Dečka so preventivno pregledali in oskrbeli reševalci nujne medicinske pomoči Ljubljana in nato prepeljali domov. Z njim je vse v redu, so pojasnili na Policijski upravi Ljubljana.

V dimniku zagorele saje

Britof – V ponedeljek zvečer so v Britofu v dimniku stanovanjske hiše zagorele saje. Poklicni gasilci iz Kranja in prostovoljni iz Britofa so dimniški požar pogasili, nazadnje pa dimnik in njegovo okolico še pregledali s termovizijsko kamero. Do prihoda reševalcev Nujne medicinske pomoči Kranj so gasilci nudili pomoč dvema osebam, ki sta se nadihali dima. Odpekljali so ju na preventivni pregled.

Led s tovarnjaka na vetrobransko steklo

Kranj – Prometni policisti so obravnavali prijavo voznika zaradi poškodovanja vetrobranskega stekla. Škodo je povzročil led, ki je padel s tovarnega vozila, ki je peljal nasproti. Policisti voznike pozivajo, naj pred vožnjo z vozil očistijo sneg in led, na cesti pa povečajo varnostno razdaljo in spremljajo promet. Posebej problematično je padanje ledu z vozil pri višjih hitrostih, na ovinkih in v primeru pešcev, opozarjajo.

Pozabila, kje je odložila stvari

Kranj – Kranjski policisti so se ta teden odzvali na klic občanke, ki je prijavila tatvino stvari s hodnika večstanovanjskega objekta. Policisti so blok pregledali in našli odložene stvari. Vrnili so jih občanki.

Iz avta rešili otroka

Žiri – Škofjeloški policisti so v začetku tedna v Žireh skupaj s prostovoljnimi gasilci pomagali staršu mlajšega otroka, ki je ostal zaklenjen v osebnem avtomobilu. Vozilo se je samo zaklenilo, ko je starš zaprl vrata. Gre za dogodek brez znakov malomarnosti, so sporočili s policije.

Zaman čakali na obtoženca

V sredo jim v Kranju ni uspelo izvesti predobravnavnega naroka zoper makedonskega Albanca Djemila Alo, ki naj bi bil domnevni idejni vodja ropa, v katerem je novembra 2014 v Nomenju umrl Pavel Zupan.

SIMON ŠUBIC

Kranj – V sodni dvorani kranjskega okrožnega sodišča s(m)o v sredo popoldne sedeli sodnica Polona Kukovec, zapisničarica, višja državna tožilka Marija Marinka Jeraj, odvetnik Dušan Csipö in novinarji, ne duha ne sluha pa ni bilo o obtožencu Djemilu Ali, domnevnem idejnem vodju nasilnega ropa novembra 2014 v Nomenju, v katerem je umrl Pavel Zupan. Zakaj Ala, zoper katerega sta bila dolgo razpisana mednarodna tiralica in evropski nalog za prijetje, ni prišel na sodišče, ni vedel nihče od pristojnih, niti njegov zagovornik po uradni dolžnosti, ki je pojasnil, da s svojim klientom še ni stopil v stik. Izvedbo predobravnavnega naroka je zato sodišče prestavilo za nedoločen čas.

Sodnica Polona Kukovec je v uvodu pojasnila, da je bilo izkazano, da je obtoženi Djemil Ala v Makedoniji 17. decembra lani prevzel vabilo na predobravnavni narok, za odsotnost pa se ni opravičil. Ob tem je ugotavljala, da sta bila februarja 2017 odrejen pripor zaradi begosumnosti

Vodja kranjskega tožilstva Marija M. Jeraj bo opravila poizvedbe, ali sta tiralica in nalog za prijetje Djemila Ale še aktivna. / Foto: arhiv GG

in mednarodna tiralica, ki po razpoložljivih podatkih še nista bila preklicana. Nikjer tudi ni zaznala, da bi bil obtoženi sploh prijet, je pa bil v Skopju ob sodelovanju tamkajšnjega sodišča že zaslišan v fazi preiskave. »Obtoženi očitno sodna pisanja prevzema, a se nanje ne odziva. Pripor je odrejen, tiralica razpisana in sama ne vidim več nadaljnjih korakov, ki bi jih sodišče lahko naredilo,« je

ugotavljala sodnica. Tožilka Jerajeva je nato napovedala, da bo opravila poizvedbe, ali sta tiralica in nalog za prijetje še aktivna. Če sta bila umaknjena, bo zoper Alo znova predlagala pripor, tokrat zaradi zagotovitve navzočnosti na sodišču.

Djemil Ala je edini od četverice, vpletene v Zupanov rop in umor, ki mu na kranjskem sodišču še niso sodili. Za Zupanov umor je bil

kosovski državljani Alban Thaci leta 2016 v Kranju obsojen na 17-letno kazen, višje sodišče pa je kasneje kazen povišalo še za pet let. Obsojena sta bila tudi Shkëlqim Banushi in Jeton Fido. Za sosterilstvo pri ropu, ki sta ga priznala, sta prejela kazen zapora leto in osem mesecev, ki pa sta jo opravila v obliki družbenokoristnega dela. Vsi trije so Djemila Alo navedli kot idejnega vodjo ropa, ki se še vedno uspešno izmika roki pravice.

Na sojenju leta 2016 je sicer Alban Thaci priznal, da je 2. novembra 2014 iz hiše 58-letnega Pavla Zupana v Nomenju želel ukrasti denar, v kar so ga nagovorili trije makedonski Albanci, ki so pri Zupanu opravljali gradbena dela in sumili, da v hiši hrani 100 tisoč evrov. Ob vstopu v hišo je Zupana s kleščami in gasilsko sekirico večkrat udaril po glavi, zaradi prejetih ran pa je učitelj čez nekaj ur umrl. Morilec, ki je po lastnih besedah v hiši našel le od petsto do tisoč evrov gotovine, je po dejanju pobegnil v tujino, policisti pa so ga prijeli v Sloveniji februarja 2016.

Zaradi požara izpad elektrike

Zaradi požara na kablovodu, ki poteka pod Delavskim mostom v Kranju, je v sredo zvečer brez elektrike ostalo sedem tisoč uporabnikov.

SIMON ŠUBIC

Kranj – Delavski most v Kranju je bil v sredo zvečer že drugič v tednu dni dlje časa zaprt za promet. Prvič, 6. januarja, zaradi intervencije, ker se je voznik tovarnjaka za posipanje cest z dvignjenim kesonom zaletel v nadvoz mostu za Smledniško cesto, predvčerajšnjim pa je okoli 17.40 zagorelo na električnih in komunikacijskih vodih v inštalacijskem jašku, ki poteka pod mostom. Poškodovan ni bil nihče, je pa brez elektrike in telekomunikacijskih storitev ostalo na tisoče uporabnikov. Policija je sporočila, da prve ugotovitve z oglada kraja požara ne kažejo na tujo krivdo.

Zaradi požara, ki so ga pogasili kranjski poklicni gasilci, je bil v sredo zvečer za krajši čas ustavljen železniški promet, ki poteka pod mostom, cesta čez Delavski most pa je bila za promet zaprta do približno 20.30.

Foto: Gorazd Kavčič

Na Delavskem mostu v Kranju je v sredo zagorel kablovod.

Zaradi uničenih vodov je bilo širše območje Kranja z okolico brez oskrbe z električno energijo, zaradi poškodb optičnih vodov pa za hodni del Kranja, Orehek in

Bitnje brez telekomunikacijskih storitev. Te težave so po naših podatkih številni v Kranju občutili še včeraj.

Na Elektru Gorenjska so pojasnili, da je v sredo

ob približno 17.40 zaradi požara na srednjenapetostnih kablovodih prišlo do kratkotrajnih prekinitev oskrbe z električno energijo sedem tisoč uporabnikom v Kranju, na območju Delavskega mosta in bližnje okolice. »Najdlje so bili brez elektrike uporabniki na področju Čirč in Hrastja. Le-ti so bili oskrbljeni z elektriko v roku ene ure, do 18.40. Drugje je prihajalo do kratkotrajnih prekinitev z električno energijo,« je razložila Renata Križnar, predstavnica vodstva za korporativno komuniciranje.

Takoj, ko so gasilci pogasili požar, so dežurne ekipe Elektra Gorenjska pristopile k vzpostavitvi rezervnih oblik napajanja in k odpravi poškodb na omrežju. Njihova sanacija se bo izvajala danes in tudi v prihodnjih dneh. Vzrok za požar in posledično škoda v tem trenutku še nista znana, je še sporočila Križnarjeva.

KURILNO OLJE

DATRIS

GREJE MOČNEJE

080 2341

Datris d.o.o., Alpska cesta 43, 4248 Lesce

AKTUALNO
POGOVOR
ZANIMIVOSTI
ZGODBE
RAZGLED

Tomšič, slovenski Wałęsa

France Tomšič (1937–2010) je bil tvorec novega slovenskega sindikalnega gibanja, je ena od osrednjih figur slovenske demokratizacije, hkrati pa sodi med utemeljitelje slovenske države.

IGOR PODBREŽNIK

Rojen je bil v Šmarci 2. avgusta leta 1937. Po končanem univerzitetnem študiju strojništva je dlje časa služboval v Nemčiji, kjer je spoznal razliko med evropskim demokratičnim sistemom in komunistično ureditvijo v Jugoslaviji. Ko se je leta 1976 vrnil v Slovenijo, se je zavestno z vsemi svojimi močmi zavzel za odpravo komunizma.

Tomšič je bil človek konkretnih dejanj. Ni se zadovoljil samo s kritiko, ampak je svojo besedo ter tudi življenje zastavil za delavstvo, da so delavci prvič v takratni državi prišli do političnih pravic. S svojim političnim poslanstvom je Tomšič začel leta 1986, ko se je v Kamniku vključil v razpravo o zazidalnem načrtu B3 Novi trg in organiziral občane, da so se uprli nameravnim razlastitvam zemlje na Kamniškem.

Od 9. do 15. decembra 1987 je vodil stavko pet tisoč litostrojskih delavcev, med katero je bila sprejeta odločitev o ustanovitvi neodvisnih sindikatov in dana pobuda za ustanovitev socialdemokratske stranke. Tako se je v takratnih Titovih zavodih Litostroj začel proces nastajanja politične opozicije tedanjemu nedemokratičnemu sistemu. Tomšič je bil prvi predsednik Socialdemokratske zveze Slovenije (1989), ene od predhodnic današnje Slovenske demokratske stranke in Neodvisnosti – Konfederacije

novih sindikatov Slovenije (1990–1997).

Berlinski zid je začel pokati v Titovih zavodih Litostroj

France Tomšič je s tem začel boj za demokratične spremembe v Sloveniji. S svojim političnim aktivizmom je prižgal iskrico, ki je zanetila slovensko pomlad. Slovenija je prav po Tomšičevi zaslugi konec osemdesetih let odigrala v Evropi vodilno vlogo pri demokratizaciji vzhodnega bloka – berlinski zid je začel pokati prav v Ljubljani, v elitni partijski tovarni Litostroj.

Jeseni leta 1989 je vodenje stranke prepustil dr. Jožetu Pučniku, ki je hkrati prevzel odgovornost za združevanje novih demokratičnih strank, da so se povezale v koalicijo Demos. Tomšič se je udeležil prvih volitev in bil izvoljen za poslanca v Družbenopolitični zbor Skupščine Republike Slovenije. Koalicija Demos je na volitvah doživela visoko podporo, da je lahko prevzela oblast in s tem odgovornost za osamosvojitve Slovenije.

France Tomšič pa je ostal zvest delavstvu. Zavedal se je, da politična demokratizacija ni dovolj, potrebna je tudi industrijska demokracija. Tako je s Konfederacijo novih sindikatov Neodvisnost prekinil monopol partijskega sindikata. Skupaj z najtesnejšo sindikalno sodelavko Alenko Orel sta imela velik vpliv na sprejem sodobne delavske zakonodaje,

zaslužna pa sta tudi za širjenje ugleda Slovenije takoj po osamosvojitvi v mednarodnih sindikalnih in političnih krogih. Velike zasluge za razvoj delavskega gibanja jima priznavajo tudi predsedniki ostalih slovenskih sindikalnih central.

France Tomšič eden od utemeljiteljev slovenske države

France Tomšič je odigral zgodovinsko vlogo prvega glasnika korenitih družbenih sprememb, bil je tudi voditelj drugačnih sindikatov, bolj delavskih, in eden od pobudnikov vzpostavitve socialnega dialoga. Zato lahko upravičeno trdimo, da je bil Tomšič eden od stebrov prenove družbenega reda in slovenske osamosvojitve. In potem ko je z odliko opravil svoje poslanstvo, je umolknil, kar je usoda vseh velikih osebnosti, ki imajo zasluge za največje družbene premike v zgodovini nekega naroda. Tomšič je imel sposobnosti, ki krasijo ljudi v prelomnih časih, ko se na ruševinah starega gradi novo. Njegov govor je bil razumljiv, z ljudmi je hitro našel stik, njegovo delovanje je bilo ciljno usmerjeno v rešitve. Samo Tomšič je lahko popeljal delavce Titovih zavodov Litostroj, ponosa takratnega komunističnega režima, v Cankarjev dom, ki je bil zgrajen za partijsko elito tistega časa. Samo Tomšič si je lahko ustvaril dovolj upanja stavkajočih delavcev in pridobil njihovo podporo

France Tomšič na cvetno nedeljo 1990 na volišču na Novem trgu v Kamniku

pod zahtevo za ustanovitev socialdemokratske stranke. V nadaljevanju je, prav zaradi litostrojske izkušnje, postal voditelj ljudskih množic, saj jih je znal z najpreprostejšimi zahtevami, kot je med drugimi bila, da moramo Slovenci imeti svojo puško, palico in mošnjo, z njihovim jezikom navdušiti, da so ponotranjili zapletene deklaracije slovenskih kulturnikov in razumnikov, za svoje sprejeli njihove

provokativne zahteve po družbenih spremembah ter začutili enkratno zgodovinsko priložnost, ki se nam je zaradi ekonomskega propada komunizma ponudila v pomladi vzhodnoevropskih narodov. Več lahko preberemo v Kamniškem zborniku iz leta 1996, kjer je Tomšič predstavil začetke demokratizacije na Kamniškem, v zborniku Demos na Kamniškem (2010) najdemo sploh zadnji

intervju s Tomšičem (Damjan Hančič), obširen spominski članek je objavljen v Kamniškem zborniku iz leta 2012. Leta 2017 je izšel zbornik prispevkov s simpozija France Tomšič in njegov čas, predavanja so dostopna na spletni strani društva Demos na Kamniškem. Priporočam tudi Tomšičeve nedokončane spomine Od stavke do stranke (2010), ki jih je uredila in s svojim prispevkom obogatila Rosvita Pesek.

Kultura

Slikar, grafik in profesor Črtomir Frelih: Lisice povedo, česar ljudje ne upamo. **Stran 14**

Pogovor

Črt Kanoni je avtor monografije Od blaznice do klinike – 140 let slovenske psihiatrije. **Stran 15**

Zanimivosti

Toni Mežan v različnih vlogah – čarobni umetnik, »fijakar« in občinski svetnik ... **Stran 16**

Od petka do petka

Ustavno sodišče je začasno zadržalo izvrševanje zakona o zagotavljanju sredstev za investicije v Slovenski vojski do leta 2026. / Foto: arhiv GG

Zbiranje poslanskih podpisov pod predlog konstruktivne nezaupnice vladi se je zavleklo predvsem v DeSUS-u, ki ga vodi morebitni mandatar Karl Erjavec. / Foto: Tina Dokl

Iz Ukoma so včeraj sporočili, da je bilo začasno, do dokončne odločitve Evropske komisije, odobreno izplačilo STA-ju v okviru določb PKP7. / Foto: zajem zaslon

Naporno zbiranje poslanskih podpisov

SIMON ŠUBIC

Ustavno sodišče zadržalo izvrševanje zakona

Ustavno sodišče je v ponedeljek sporočilo, da je do dokončne odločitve o ustavni skladnosti zadržalo izvrševanje zakona o zagotavljanju sredstev za investicije v Slovenski vojski do leta 2026, zadevo pa bo obravnavalo absolutno prednostno. Po oceni ustavnega sodišča bi namreč izvrševanje zakona, če bi se izkazalo, da je protiustaven, povzročilo hujše škodljive posledice, kot če se morebiti ustavnoskladen zakon relativno kratek čas do končne odločitve sodišča ne bi izvrševal. Opozorilo je še, da so za letošnje in prihodnje leto sredstva za naložbe v Slovenski vojski v proračunu, ki je pravna podlaga za financiranje javne porabe, tako ali tako že zagotovljena in se bodo investicije, načrtovane za ti dve leti, lahko izvajale. Sodišče je sprejelo sklep s šestimi glasovi proti trem. Proti so glasovali sodniki Dunja Jadek Pensa, Marko Šorli in Klemen Jaklič, slednji je podal odklonilno ločeno mnenje. Zahtevo za ustavno presojo in predlog za začasno zadržanje je podal koordinator Levice Mesec, ki je odločitev ustavnega sodišča pozdravil in dejal, da je bila prepoved

referenduma o tem zakonu »eno najbolj nedemokratičnih dejanj v zgodovini Slovenije«. Na ministrstvu za obrambo so izrazili pričakovanje, da bo ustavno sodišče dokončno odločilo brez odlaganja v čim krajšem možnem roku. V nasprotnem primeru bi tako rekoč dodatno leto izgubile vse ključne obrambne investicije, s tem pa bi se še poglobilo sedanje protiustavno stanje. Zakon o zagotavljanju sredstev za investicije v Slovenski vojski, ki do leta 2026 predvideva skupaj za 780 milijonov evrov vojaških naložb, večji del za oblikovanje srednje bataljonske bojne skupine z nakupi oklepnih vozil, je državni zbor sprejel novembra.

Zbiranje podpisov poslancev za konstruktivno nezaupnico

V sredo se je prvak DeSUS in potencialni kandidat za mandatarja Karl Erjavec sestal z vodji strank KUL, ki namerava danes v državni zbor vložiti konstruktivno nezaupnico aktualni vladi. Že v torek se je Erjavec sestal s poslanci DeSUS-a in po šesturni razpravi sporočil, da bodo vsi štirje poslanci prispevali podpise pod konstruktivno nezaupnico. A po sredinem sestanku s koalicijo KUL se je izkazalo, da Erjavec še

nima povsem zagotovljenih vseh 43 podpisov opozicijskih poslancev (iz izjemo SNS-ja) ter da imajo podpise DeSUS-ovih poslancev le deponirane. Predsednik SMC-ja in gospodarski minister Zdravko Počivalšek je ob zadnjem dogajanju glede napovedane vložitve konstruktivne nezaupnice tvrdil, da je že čas, da se prestejejo v parlamentu in se potem lahko vsi skupaj osredotočijo na epidemijo in ekonomsko krizo. Kot je znano, je za uspeh nezaupnice potrebnih 46 poslanskih glasov.

STA bo prejel plačilo

Slovenska tiskovna agencija (STA) bo vendarle prejela plačilo za izvajanje javne službe od oktobra naprej, kar so po sporu med Uradom vlade za komuniciranje (UKOM) in STA-jem decembra na predlog SMC-ja uzakonili v sedmem protikorupcijskem zakonu. Ukom, ki je zavrnil plačilo nadomestila za opravljanje javne službe in računov za opravljene storitve STA za potrebe vladne administracije za oktober in november lani, pristopil pa tudi še ni k sklenitvi pogodbe za financiranje javne službe za letos, je sicer po sprejetju PKP7 evropsko komisijo zaprosil za mnenje, ali je neposredna

zakonska obveznost plačila skladna s pravili EU o konkurenci, zlasti s pravili o podeljevanju državnih pomoči. Evropska komisija je odgovorila, da njeno soglasje za dodelitev pomoči nacionalni tiskovni agenciji v višini do 15 milijonov evrov ni potrebno. Predsednik državnega zbora Igor Zorčič iz stranke SMC je ta teden zavlačevanje vlade pri izpolnjevanju zakonskih obveznosti do STA označil za nedopustno. Iz Ukoma so včeraj vendarle sporočili, da je bilo začasno, do dokončne odločitve Evropske komisije, odobreno izplačilo v okviru določb PKP7.

Beseda leta je karantena

V glasovanju za besedo, ki je najbolj zaznamovala leto 2020, ki ga je pripravil Znanstvenoraziskovalni center Slovenske akademije znanosti in umetnosti, je največ glasov prejela beseda karantena. Za njo sta se zvrstili kolesarjenje in 14 dni. Med kandidatkami so bile še besede cepivo, mehurček, pozitiven, predihovalnik, rahljanje, šolotožje, zoom in neleto. Za kretno leto 2020 so razglasili koronavirus oz. covid-19, za najpesmi lanskega leta pa pesmi Naša vojna anonimnega avtorja in Leto prekleto Ranke Ivelja.

Slovenci v zamejstvu (781)

Slovenščina od vrtca do mature

JOŽE KOŠNJEK

med sosedi

Slovenci na Koroškem večinoma pozitivno ocenjujejo odnos avstrijske republike in dežele Koroške do njih. Omenjajo povečanje podpor za delovanje slovenskih organizacij, vključitev Slovencev in slovenščine v proslave v počastitev 100. obletnice koroškega plebiscita in pripravljenost oblasti na dialog in na uresničevanje obveznosti, ki jih nalagata državna pogodba in zakoni. Slovencem veliko pomeni tudi opravičilo avstrijskega predsednika Aleksandra Van der Bellena na celovški plebiscitni proslavi zaradi zamud pri uresničevanju njihovih pravic. Upajo, da se bodo pozitivni koraki nadaljevali tudi letos in prihodnja leta.

Predsednik Skupnosti koroških Slovencev in Slovencev

Bernard Sadovnik, predsednik Skupnosti koroških Slovencev in Slovencev in predsednik slovenskega sosveta pri uradu zveznega kanclerja

in župan dvojezične občine Globasnica Bernard Sadovnik, ki je po novem tudi predsednik sosveta za slovensko narodno skupnost

pri uradu zveznega kanclerja, postavlja med pričakovanji na prvo mesto skrb in financiranje vzgoje in pouka v slovenščini od jasli do mature, saj je prav neprekinjeno učenje slovenščine na tej poti bistveno. Sadovnik upa, da lansko povečanje finančne podpore države in dežele za kulturne dejavnosti ni bilo enkratno dejanje. Vrata so se odprla in njihov prag je treba prestopiti, pravi. Z jezikom smo ali pa nismo, poudarja. Pa ne samo na Koroškem, ampak tudi v Gradcu in na Dunaju, kjer že živi več Slovencev kot na Koroškem. O vlogi sosveta, ki mu predseduje, pravi, da je njegova naloga predvsem svetovati deželni in zvezni vladi, kaj mora storiti za manjšino, ki sama najbolje ve, kaj potrebuje.

Dr. Valentin Inzko, predsednik Narodnega sveta koroških Slovencev

Predsednik Narodnega sveta koroških Slovencev dr. Valentin Inzko v oceni lanskega položaja Slovencev na Koroškem poudarja tri pozitivne stvari: izvolitev

koroškega Slovenca dr. Jožeta Marketza za celovško-koroškega škofa, dogovor o postavitvi 22 dvojezičnih krajevnih tabel v občini Šentjakob v Rožu in opravičilo zveznega predsednika za krivice, ki so bile storjene Slovencem. Dr. Inzko poudarja, da bo 26. aprila letos minilo deset let od podpisa memoranduma o postavitvi 164 dvojezičnih krajevnih tabel. Memorandum ima tudi odprto klavzulo, ki omogoča postavitev novih dvojezičnih tabel in ukrepov v prid Slovencem na Koroškem. Letos in v prihodnjih letih je priložnost za uresničitev tudi tega dela memoranduma.

Na Koroškem so se že začele priprave na občinske volitve in na volitve županov, ki bodo 28. februarja. Potekale bodo drugače, brez javnih predvolilnih shodov in drugih aktivnosti, pač pa preko spleta in drugih medijev. Slovenci imajo dva župana, izvoljena na slovenski listi: Franca Jožefa Smrtnika v Železni Kapli in Bernarda Sadovnika v Globasnici.

Vdor v Kongres

Zadnjič smo se spomnili dvestote obletnice kongresa Svete alianse v Ljubljani, 1821. To pot pa se ozremo na vdor v Kongres ZDA, ki so ga 6. januarja izvedli pristaši predsednika Trumpa, ki se očitno ne more sprijazniti s svojim porazom ...

MIHA NAGLIČ

Ena hiša, dva domova

Dejstva so znana. Pristaši Donalda Trumpa, ki jih je na demonstracije v Washington pozval predsednik sam, so 7. januarja vdrl v Kongres ZDA, najvišjo institucijo zakonodajne veje oblasti v ZDA. To so storili prav na dan, ko je Kongres potrjeval izide predsedniških volitev novembra lani. Dejstva so znana in jih tu ne kaže ponavljati. Poglejmo si raje, kaj sploh je ta najvišji dom ameriške demokracije. »Kongres Združenih držav Amerike je zakonodajna veja oblasti ZDA in vodilno telo ameriške zvezne vlade. Kot dvodomna ustanova združuje spodnji dom (The House of Representatives) in zgornji dom – Senat. Spodnji dom ima 435 članov (plus pet članov, predstavnikov iz Ameriške Samoe, Washingtona, Guama, Severnih Marianških otokov, Portorika in iz Ameriških deviških otokov); vsak predstavlja določeno okrožje, njegov mandat pa traja dve leti. Senat ima sto senatorjev, ki imajo šestletni mandat. Vsaka zvezna država ima dva senatorja, ne glede na število prebivalstva. Ustava ZDA določa, da je zakonodajna oblast države kongres. Zgornji in

spodnji dom sta načeloma enakopravna, vendar so nekatere določene moči dane zgoljenemu. Sam izraz kongres se lahko nanaša tudi na samo sejo. Zgradba, v kateri deluje Kongres, se imenuje United States Capitol in stoji na Kapitolskem griču v Washingtonu. 'Prvi kontinentalni kongres' je bil zbor predstavnikov iz dvanajstih od trinajstih britanskih kolonij v Severni Ameriki. Četrtega julija 1776 je bila na drugem kontinentalnem kongresu sprejeta in potrjena Deklaracija neodvisnosti, v kateri se prvič omenja en narod in nova državna skupnost ZDA. Poglavlja o konfederaciji so leta 1781 bila osnova za ustanovitev Kongresa, tedaj enodomnega političnega telesa enakovrednih predstavnikov posameznih držav, s pravico veta na skoraj vse sprejete odločitve.« (Vir: Wikipedija) In ne nazadnje: slovenske korenine imata člana Kongresa Amy Klobuchar in Paul Gosar.

Senat ZDA

Kongres je torej ena velika hiša (Capitol), v njej pa sta dva domova. Zgornji je tudi najvišji. »Senat ZDA je zgornji dom dvodomnega kongresa Združenih držav Amerike. Sestavo in pooblastila senata določa prvi člen

ameriške ustave, čeprav ne opredeljuje obeh domov kot 'zgornjega' in 'spodnjega'. To poimenovanje izvira iz razlik med njima – senat velja za prestižnejšo ustanovo, saj je manjši, ima več politične moči in daljše mandate. Senatorji so izvoljeni za obdobje šestih let. Vsako zvezno državo zastopata dva senatorja, ne glede na število prebivalstva; skupaj ima torej senat 100 članov. Volitve ne potekajo po vseh ZDA naenkrat, tako da se vsaki dve leti zamenja približno tretjina senatorjev. Ima večja pooblastila kot predstavniški dom kongresa; med drugim je potrditev senata pogoj za ratifikacijo vseh mednarodnih sporazumov, potrjuje ali predlaga pa tudi kandidate za zvezne sodnike in druge visoke predstavnike izvršne ter sodne oblasti. Predsednik senata je podpredsednik ZDA. Njegova vloga je vodenje sej, glasovalno pravico pa ima le v primeru izenačenja. Trenutno (od 20. januarja 2017) je to Mike Pence, pripadnik republikanske stranke.« (Vir: Wikipedija)

Divji zahod

Kljub silni demokraciji so v ZDA nekatera zemljepisna in družbena območja, v katerih še vedno velja zakon

nasilja. Ena od zamolčanih oblik je nasilje nad staroselkami. To je prikazano v odličnem filmu Sledi v snegu (Wind River, 2017). Njegov avtor je Taylor Sheridan, scenarist in režiser. V poizvedovanjih, ki jih je ta film spodbudil in na katerih sam temelji, se je pokazalo, da je kar »80 odstotkov staroselk najmanj enkrat v življenju žrtev takega ali drugačnega nasilja. Več kot polovica staroselk je bila najmanj enkrat v življenju spolno napadena – tudi ta delež je precej višji (za 2,5-krat) kot pri belkah. In v primerjavi z ženskami v skoraj vseh drugih rasnih skupinah je pri staroselkah večja verjetnost, da jih bodo spolno napadli nestaroselci. Kar dobri dve tretjini vseh napadov zagrešijo belci in drugi, ki ne pripadajo staroselski skupini«. (Vir: MMC RTV SLO) Demokracija ZDA je neločljivo prepletena z nasiljem in to se je pokazalo tudi v vdoru v Kongres. Na eni strani so načela in zakoni, na drugi žrtve, zlasti indijanski staroselci in črni sužnji. Prve so pobili in jim vzeli zemljo, drugi so morali delati kot brezpravni sužnji. To brezpravje je bilo sicer v novejšem času popravljeno, a nekaj od tega je aktualno še zdaj. Sila nasilja je neukročena.

Zahodno pročelje Kongresa ZDA na Kapitolskem griču v Washingtonu. Neoklasicistična palača je bila zgrajena v zadnjem desetletju 18. stoletja. / Foto: Wikipedija

Komaj dokončano palačo Kongresa je že leta 1814 požgala angleška vojska v vojni za neodvisnost ZDA. / Foto: Wikipedija

Juriš na palačo Kongresa so 6. januarja 2021 uprizorili privrženci predsednika Trumpa na njegov poziv. Povzročili so več načelne kot materialne škode. / Foto: Wikipedija

Nove knjige (571)

Deželnoknežji rudnik živega srebra

MIHA NAGLIČ

»Idrijski rudnik živega srebra, ki je začel obratovati šele leta 1493, je v 16. stoletju v primerjavi z drugimi, bistveno starejšimi rudniki v vzhodnoalpskem območju zavzemal jasno izražen poseben položaj. Vzroke za to gre iskati v sorazmerno poznem nastanku rudnika. Idrija tako ni imela niti gozdnih in oskrbovalnih okolišev niti tržnih pravic ali župnijske cerkve. Rudarji so bili sicer podrejeni posebni rudarski zakonodaji, vendar pa Idrija kljub temu ni imela lastne rudarske zakonodaje, ki bi ustrezala njenim posebnim potrebam. Tudi visoko sodstvo ni bilo – tako kot denimo v tirolskih rudnikih srebra ali v štajerskem gospodarstvu – v rokah

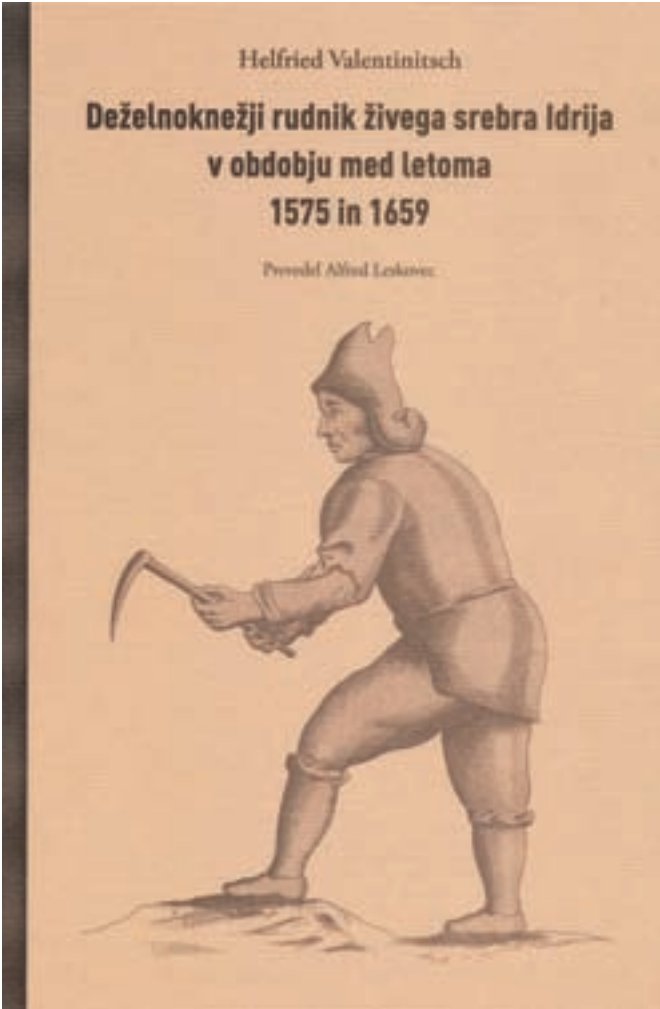
deželnega kneza in njegovih organov, temveč ga je izvajalo tolminsko gospostvo. Najizraziteje pa se je ta posebni položaj Idrije kazal v socialnih razmerah. Prvi rudarji so prihajali v Idrijo iz nemško govorečih območij, vendar pa so v rudniku poleg njih že kmalu začeli zaposlovati tudi sinove okoliških slovenskih kmetov in kajzarjev. Tako se je lahko šele po več generacijah izoblikovala rudarska skupnost s svojo tradicijo, značilno posebej za poklicno skupino rudarjev. Poleg tega je v Idriji že takoj po odkritju nahajališča živega srebra prišlo do ločevanja med kapitalom in delom, značilnega za zgodnji kapitalizem. Rudniški družabniki, ki jih je zanimal zgolj in samo njihov dobiček, so prihajali iz vrst

notranjeavstrijskega plemstva in meščanstva, medtem ko je v Idriji poleg rudarjev živelo le še nekaj uradnikov in krčmarjev ter nekaj časa tudi mesar. Posebno pozornost vzbuja tudi dejstvo, da rudarji niso razvili versko ali socialno motiviranih organizacijskih oblik in da torej v Idriji niso imeli niti špištala niti bratovske skladnice. Poseben položaj Idrije je dobil svoj še dodatni odtенок s tem, da so tod proizvedeno živo srebro v nasprotju z denimo štajerskim železom ali štajersko soljo tako rekoč v celoti izvažali. Hkrati je

bilo idrijsko živo srebro edino izvozno blago, ki je notranjeavstrijskemu gospodarstvu zagotovilo dostop ne le do evropskega trga, temveč tudi do že razločno opaznega svetovnega gospodarstva.« (str. 272)

Ta dragocena knjiga pravi, da je bil idrijski rudnik živega srebra že v 16. stoletju posebnega pomena za tedanje habsburško cesarstvo in da mu na območju današnje Slovenije pravzaprav ni bilo para. Izpostavim tudi dejstvo, da so v nastanku knjige sodelovali priznani strokovnjaki iz Idrije.

Helfried Valentinitzsch, Deželnoknežji rudnik živega srebra Idrija v obdobju med letoma 1575 in 1659, prevedel Alfred Leskovec, Slovenska matica, Ljubljana, 2020, 360 strani

Kultura

Lisice povedo, česar mi ne upamo

Lansko pomlad smo v Gorenjskem glasu objavili nekaj risb z lisičje navihanimi domislicami in iskrivimi modrostmi, za katere navdih njihov avtor, to je slikar, grafik in profesor na Oddelku za likovno pedagogiko Pedagoške fakultete Univerze v Ljubljani Črtomir Frelih, običajno išče kar v vsakodnevem prepihu aktualnega časa. V izteku leta je izbor risb slikarjevega družjenja z lisicami v založništvu Zveze društev slovenskih likovnih umetnikov izšel v knjigi umetnika s preprostim naslovom Lisice.

IGOR KAVČIČ

Umetniku so lisice že dlje časa eden njegovih ustvarjalnih izzivov. S pomočjo teh malih prebrisanih gozdnih živali gledalcu pripoveduje svoje likovne zgodbe, s katerimi hkrati izraža lastna razmišljanja o času in prostoru, v katerem živimo. V zadnjem letu, odkar se spopadamo s pandemijo in življenje v marsičem prilagajamo vsemu, kar nam ta posredno narekuje, se je Črtomir Frelih spoprijateljil z lisičjim parom, s katerim se tako rekoč vsakodnevno družijo.

»Lisičje domislice so risarski sprehodi, odmik od običajnega likovnega premišljevanja o resnih vsebinah k resnemu likovnemu premišljevanju o smešnih stvareh. Praktični interes za humor je pri meni že dolgo navzoč, že od osnovne šole sem plačujem davek zanj,« o svojih likovnih miniaturnkah, risbah v (lahko bi rekli tudi) stripovski maniri, pojasnjuje slikar. Ob lanski pomladni objavi v Gorenjskem glasu je med drugim dejal, da običajno pozno zvečer ne odhaja več v atelje, ampak se ob Facebooku sprostijo s risanjem lisičjega para. »Objavljam namreč izključno na Facebooku – direktno, brez uredniških intervencij, ki jih poznajo drugi mediji,« je dejal; in da se ob risanju sicer ne krohota prav dosti, ker dileme, ki si jih zastavlja, niso prav nič preproste, čeprav rezultati tega navzven k sreči ne kažejo. »Vsaj za bolj uspele risbice verjamem, da prenesejo še drugo ali tretje branje,« je takrat še razmišljal. Njegove misli so v izteku leta »meso postale«, saj je ob razstavi v galeriji Zveze društev slovenskih likovnih umetnikov v Ljubljani – ta je bila za širšo

Črtomir Frelih skupaj z lisicami pozdravlja iz svojega likovnega »brloga«. / Foto: Mojca Jurišević

javnost glede na priporočila ob pandemiji na ogled zgolj ob sproščanju ukrepov – v njihovem založništvu izšla tudi knjiga izbranih risb z naslovom Lisice.

Od aktualnih dogodkov do večnih misli

Lično oblikovana knjiga umetnika ima kar 328 strani, ob uvodnem nagovoru avtorja sta besedili k izdaji prispevala še Judita Krivec Dragan in Jurij Selan, osrednji del pa je seveda 155 izbranih reproduciranih risb. Glede na to, da je tovrstni izbor enkratno dejanje – ko so risbe natisnjene v knjigi, ni več poti nazaj –, nas zanima, po kakšnem konceptu je avtor deloval, je bila to aktualnost, morda tematski sklopi ... »Izbiral sem take risbe, ki ne potrebujejo kontekstualnega pojasnila ali

poznavanja trenutne domače scene in dogodkov. Knjiga ostane, ko se spomin na dnevne peripetije že umakne. Deloma pa je namenjena tudi tuji javnosti, pri kateri sploh ne morem računati na poznavanje konteksta. Teksti so namreč prevedeni tudi v angleščino,« pojasnjuje sogovornik in poudarja, da posebnih tematskih sklopov ni delal. »Sem se pa za uvod pošalil iz besede Eu-ropa in nekdanjega praznika dneva mladosti, ki je sedaj samo še za 'tastare'. Na koncu sem predzadnjo risbico posvetil lepemu slapu Grmečica, z zadnjo pa napovedal, da morda kljub vsemu še ni konec objav, saj na izjavo: »Sploh ne govorim več s tabo,« sledi odgovor: »Ja, slišim.« Med tem okvirom pa gre za tematike vseh vrst, od dnevno aktualnih do filozofsko večnostnih, bodisi iz zasebnega bodisi iz javnega življenja.«

Koliko mu je družjenje z lisicami v zabavo, oddih in koliko v želji komentirati čas in prostor, v katerih živimo, ter dogodke ob tem, sledi vprašanje iskrivemu slikarju, ki pove, da je pri tako široko propagiranih risbah komaj verjeti, da gre za neke vrste njegov umik od aktualne stvarnosti. »S tem, ko jo komentiram, se tudi ogradim od nje in jo delam sebi manj pomembno, kakor se pred sabo in pred drugimi rada postavlja. Seveda gre za

zabavo, ki pa mora temeljiti na dobri risbi in na primerljivih obratih, distanci od konvencionalnega pogleda na stvari. Javni mediji namreč skoraj v celoti odločajo o naši percepciji sveta: določajo, o čem se bo govorilo (in hkrati s tem o čem se ne bo govorilo) ter na kakšen način se bo govorilo. Zdi se, da ostane za drugačno interpretacijo malo možnosti. Razen če si lisica. Zato rad sodelujem z njimi.«

Zakaj lisice

Črtomir Frelih o tem piše: »Pri vseh narodih ima lisica pomembno mesto v bajkah, povestih, pravljicah. Zdi se, da je pri Slovencih tega še posebej veliko. Razlagam si, da majhen narod na križišču narodov ne bi uspeval, če bi se zanašal samo na svoje pozitivne lastnosti, marveč je bilo treba vključiti tudi druge, manj odobravane oblike vedenja. Seveda pa se s tem ni lepo hvaliti, zato na to občutljivo mesto raje postavimo drugega. V lisičjih zgodbah bi v resnici morali nastopati ljudje, če to ne bi bilo grdo, nemoralno, nespodobno ali celo nevarno. In tako lisice lahko povedo marsikaj, česar si sami ne moremo privoščiti. Nobene zvestobe ni v teh šalah in tudi nobene ideološke uporabnosti. Če pa le sprostijo kakšno napetost, ugriznejo dolčas, prelisičijo zlobo,

potem si zaslužijo nekaj naše pozornosti. Ne čisto zadnji vir so spomini na zgodbe mojega očeta, sproti izmišljene za večerne potrebe, v katerih so lisice na svoje zvite načine pred spancem poravnale vse, kar se je čez dan skrivilo.«

Kot dodaja Frelih, mu je sicer ljubši manj agresiven humor, ki izvablja smeh, kakor ga doživljamo ob žgečkanju; dovolimo, da drugi vstopi v naš intimni prostor in izvaja akcije, ki bi jih od neznanca imeli za agresivne. Meni, da »benigna agresija« tako poteka s privoljenjem in je mogoča le z drugim; da se sam z žgečkanjem ne more pripraviti do smeha. Zato tudi lisice na njegovih risbah praviloma nastopajo v parih.

Če je sprva risbe namenjal predvsem svoji strani na Facebooku, so te v knjigi zdaj dobile nekakšno trajno zatočišče. Kako sam vidi knjigo kot medij za risane humor? »Knjiga umetnika je drug medij kot knjiga. Iz-

(umetnika) držimo v roki, je njena temeljna prednost pred fluidnimi mediji.«

Risb še za štiri knjige

Umetnikova risarska frekvenca je tri do pet risbic na dan, kakšno urico zjutraj in še toliko zvečer. Ima torej ob pogostem druženju z lisicami ob izidu knjige težave z morebitnim novim izborom? »Če ocenim, da je dnevno vsaj ena risba zadosti dobra, je moj izplen približno dvajset odstotkov, kar bi pri zalogi, ki se je nabrala, zneslo za še štiri knjige 'užitnega' materiala. Ampak za sedaj mi zadošča ta knjiga in pa sproti objavljane na Facebooku. Okrog knjig je vedno en organizacijski cirkus, finance, roki, dogovarjanja ..., da potem človeka skrbi za čisto neke druge stvari, ki so po svoji naravi za umetnika obrobne, odvečne, moteče,« zadovoljen s prvimi Lisicami pojasni Črtomir Frelih. »Hvaležen sem sodelavcem in sodelavkam Juditi Kri-

umili so ga slikarji, fotografi za predvsem likovno, vizualno pripoved, kjer beseda samo gostuje – če sploh. Neke vrste zahtevnejša slikanica za odrasle je, če poenostavim. Že v klasični knjigi se slika dobro počuti, saj se je v njej razvila ilustracija, ki so ji pred tem rekli knjižno slikarstvo. To je odlični medij, ki omogoča uporabo vseh možnosti sodobnega oblikovanja in tiska. Kot izrazito 'prenosni' artefakt ima precej drugačno življenje kakor stenska ali štafelajna slika. Za razliko od Facebooka (ki je po svoji naravi bližje prastaremu svitku kakor kasnejšemu kodeksu) je zaporedje fiksnosti, večje so možnosti primerjav posameznih strani, materialna prisotnost je večja. To, da knjigo

vec Dragan, Petri Kosi, Alešu Sedmaku, Olgi Butinar Čeh, ZDSLJU, KD Franc Bernik Domžale in Ministrstvu za kulturo RS, ki so botrovali projektu.«

Lisice, ta pravi mali zaklad bohinskih modrosti, kot je bilo poudarjeno ob izidu knjige in predhodni razstavi v Ljubljani, bodo svojo pot v kratkem nadaljevale – seveda odvisno od možnosti, ki jih dopušča čas epidemije – z razstavo risb in predstavitev knjige v Galeriji Domžale, kot dodaja »risarski lisjak« pa so stekli pogovori za podoben dogodek tudi v Bohinju. »Lisice se tako neka po ovinku, po daljšem času vračajo na obisk v svoje rodne kraje,« še namigne. Črtomir Frelih je namreč po rodu iz Nomenja, zdaj pa živi in ustvarja v Radomljah.

Knjiga Lisice v družbi novih in novih lisičjih parov

Foto: arhiv avtorja

Pogovor

Od blaznice do klinike

Črt Kanoni

Črt Kanoni je avtor monografije *Od blaznice do klinike* – 140 let slovenske psihiatrije, ki je izšla pri založbi Maks Viktor ob podpori Mestne občine Ljubljana in ministrstva za zdravje. Spremno besedo je napisal prim. dr. Gorazd Mrevlje, knjiga je namenjena tako laični kot strokovni javnosti. Dne 3. januarja leta 1881 so odprli prvo blaznico na Studencu, danes je to Univerzitetna psihiatrična klinika Ljubljana.

SUZANA P. KOVAČIČ

Kaj je odločilo o gradnji blaznice na Studencu?

Deset let pred njenim uradnim odprtjem, torej leta 1871, se je v deželni Civilni bolnišnici v Ljubljani zdravilo petdeset duševno bolnih ljudi. Prostori so bili tako natrpani, da so morali dve leti kasneje, torej leta 1873, v prisilnih delavnicah na Poljanskem nasipu poskrbeti za podružnično bolnišnico, v katero so premestili dodatnih šestdeset bolnikov.

Leta 1875 so v takratnem kranjskem deželnem zboru znova odprli že skoraj trideset let staro pobudo o gradnji posebne bolnišnice za duševne bolnike. Tistikrat je dr. Karel Bleiweis pl. vitez Trsteniški, ki je v sklopu deželne bolnišnice vodil oddelk za blazne, bil pa je tudi deželni svetnik, predstavil svoj zgodovinski referat z naslovom *Blaznice* (norišnice), kakoršne morajo biti, in kaj je njih namen. Že sam pogled v njegov referat nam predstavi podobo psihiatričnih ustanov, kakršna se zrcali v spominu mnogih starejših bralcev, ki so kadarkoli stopili v prostore gradu v Begunjah, Idriji ali drugod. Takole je zapisal: »Dandanes blaznice niso več vetrišnice, ampak bolnišnice morajo biti, ki se le v nekaterih stvareh razločijo od navadnih bolnišnic, kakor to zahteva drugačno vedenje blaznih. V vsaki dobro vredjeni blaznici so delavnice za bolnike: mizarnice, šivalnice, čevljarnice, pa tudi prostori za pletenje slamnic, za pripravo sočivja, kuhinja, perilnica in sušilnica. Prav koristno pa je, če ima blaznica kaj polja in živine ...«

Koliko bolnikov se je zdravilo na Studencu?

Za leto 1881, torej leto, ko je blaznica odprla svoja vrata, ni zanesljivih podatkov. Bolnikov naj bi bilo od šestdeset do sedemdeset, saj so viri nedosledni. Bolj zanesljivi in dokumentirani pa so že podatki iz leta 1884, ko se je na Studencu zdravilo že 264 bolnikov. Prvi stalni hišni zdravnik psihiater je bil dr. Pavel Prejnič, primarij pa dr. Karel Bleiweis. V primarijev delokrog je sodil tudi opazovalni oddelk Civilne bolnice in umobolnice v Hiralnici sv. Jožefa v Ljubljani. Ustanova je v tem

Avtor monografije Črt Kanoni / Foto: osebni arhiv Č. Kanonija

času pokala po šivih. Mnogo bolnike so morali zaradi nezadostnega števila postelj pošiljati v hiralnico.

Rušilni potres, ki je prizadel Ljubljano leta 1895, tudi Studencu ni prizanesel. V času nenehnega treseanja tal je bila disciplina pri bolnikih hvalevredna. Zasluge za to gredo predvsem strežniškemu osebju, ki je ohranilo trezno presojo in bolnike preselilo v pritlične prostore. Skoraj povsem nove zgradbe so bile hudo poškodovane, poškodovano je bilo tudi sestrsko stanovanje. Deset noči so preživeli na prostem, dokler se niso preselili včasno barako, ki je ostala njihov dom celih 34 let.

Bolniška soba nekoč / Foto: osebni arhiv Č. Kanonija

Bolnišnica na Studencu je bila ena redkih, ki je bila že na začetku umeščena v nove objekte, ne v gradove, kot je bila praksa drugje v svetu. Kako so sprva zdravili bolnike?

Zdravljenje bolnikov je tistikrat potekalo v skladu z obravnavo drugod. Denimo v Avstriji, Angliji, Franciji. Bolnikom so bolj kot kaj drugega nudili neko socialno okolje, v katerem so lahko delali tisto, kar so pač znali glede na svoje pretekle

izkušnje. Če pa je bolezen eskalirala in so začeli »divjati«, so jih za nekaj ur osamili v prostore, kjer so bili zaščiteni pred samopoškodbami, in ko je napad minil, so jih znova premestili v skupne prostore.

Vaš oče prof. dr. Janez Kanoni (1904–1977) je bil jeseni leta 1945 imenovan za direktorja studenške bolnišnice, izjemno je bil tudi zaslužen za razvoj slovenske psihiatrije. Kateri so bili njegovi dosežki?

Teh mejnikov ali pa dosežkov je bilo kar precej. Če sledim časovnici, je vsekakor najpomembnejši ta, da se je do leta 1949 posteljni fond za psihiatrične bolnike vrnil

(Begunje leta 1952, Vojnik 1955 in Idrija 1957).

Leta 1953 je prišlo tudi do razdelitve nevropsihiatrične bolnišnice (Studenec) na dve samostojni strokovni bolnišnici: na nevrološko kliniko in psihiatrično kliniko. Načrt je z vzpostavitev gradnje zdravstvenih domov po vsej Sloveniji predvidel tudi delovanje psihiatričnih dispanzerjev v zdravstvenih domovih in postavitve posebnega psihiatričnega dispanzerja, ločenega od bolnišnice ob fužinskem gradu. Seveda se je takrat začelo veliko pozornosti posvečati tudi psihosocialni rehabilitaciji odpuščenih bolnikov, za katere je bila ustanovljena posebna socialna služba znotraj psihiatričnega inšpektorata za LR Slovenijo ...

Kadar govorimo o slovenski psihiatriji, Gorenjci pomislimo na Begunje. Jih omenjate v monografiji?

Same bolnišnice v Begunjah se v monografiji ne dotaknem. Pozornost je bila usmerjena v matično ustanovo na Studencu. Saj kadar beseda nanese na psihiatrijo, Avstrijci vedno pomislijo na Steinhof na Dunaju, ne na Celovec ali na Feldhof pri Gradcu. Švicarji pomislijo na Burglölzli, čeprav ima vsak kanton svojo eminentno

štajerce kasneje v Maribor ali Celje, Primorci in Kraševce pa v Idrijo. Psihiatrija je lažje zadihala, saj bolnišnica ni bila prezasedena z bolniki in ni bila koncentrirana na eno enoto.

Bolnišnica je večkrat spremenila ime, tudi pričujoča monografija odpira možnosti nadaljnje destigmatizacije oseb z duševnimi motnjami in njihovo sprejetost v družbo. Vi ste bili tudi zaposleni na kliniki ...

Da, res je. Bila je blaznica, državna umobolnica, tudi toplice device Marije so ji rekli mnogi zaradi krajevnega imena Devica Marija v Polju. Bila je Bolnišnica za duševne in živčne bolezni in Psihiatrična klinika, do današnjega imena – Univerzitetna psihiatrična klinika Ljubljana.

Ne le da sem bil tam zaposlen, tam sem tudi živel. Moj prvi dom je bil Studenec, drugi pa tudi 'Begne', saj je naša družina do uradnega odprtja bolnišnice v Begunjah skoraj vsak konec tedna preživljala pod Dobrčo in Sv. Petrom. Na Studencu sem shodil, v Begunjah pa naredil prve smučarske zavoje na smučeh, ki mi jih je za peti rojstni dan podaril legendarni Rudi Finžgar. V obeh ustanovah sem imel svoje prijatelje (bolnike), s katerimi

Usmiljenke pri krpanju perila z bolnicami / Foto: osebni arhiv Č. Kanonija

ustanovo. Italijani na La Sapienza, Britanci pa na The Royal Bethlem Hospital. Matična ustanova je tista, okrog katere se svet vrti.

Kako je odprtje begunjske bolnišnice vplivalo na delo matične ustanove, sprašujete? Predvsem razbremenilno z več vidikov. Svojem ni bilo več treba na dolgo pot v Ljubljano, pacienti pa so bili v okolju, v katerem so se prepoznali. Z odprtjem bolnišnice v Begunjah so gorenjske bolnike premestili tja,

smo otroci igrali kozoklamf pa zemljo krast pa ravbarje in žandarje. Če danes gledam nazaj, moram priznati, da mi je oče dal za popotnico v življenje nekaj najbolj dragocenega, kar starši lahko dajo svojim otrokom. To pa je, da ne presojam ljudi na nore in pametne. Vsi pametni imajo svoje trenutke nore in vsi nori, trenutke svoje lucidnosti. Čudovit socialni eksperiment mu je uspel, za kar sem mu neizmerno hvaležen.

»Ne le da sem bil tam zaposlen, tam sem tudi živel. Moj prvi dom je bil Studenec, drugi pa tudi 'Begne', saj je naša družina do uradnega odprtja bolnišnice v Begunjah skoraj vsak konec tedna preživljala pod Dobrčo in Sv. Petrom.«

Zanimivosti

Toni je vedno poln presenečenj

Toni Mežan, čarobni umetnik, »fijakar« in občinski svetnik, dva mandata pa tudi podžupan na Bledu, se je odločil svojo pestro življenjsko zgodbo popisati v avtobiografiji, ki bo izšla predvidoma v februarju.

MATEJA RANT

Knjiga Čarodej Toni – avtobiografija kmečkega fanta, čarobnega umetnika in lokalnega politika že v naslovu zaobjame vse tri glavne dejavnosti, ki zaznamujejo življenje Tonija Mežana. Nič nenavadnega namreč ni, če ga dopoldne srečaš na traktorju ali kočiji, ki po Bledu vozi turiste, popoldne v vlogi pooblaščenca za sklepanje porok na Blejskem gradu, zvečer pa še na kakšni prireditvi, ko zabava otroke – pa tudi odrasle – kot čarodej Toni.

Med epidemijo čas za pisanje knjige

Z idejo o knjigi se je začel poigravati že pred deseti leti, in kot priznava, niti ni zrasla v njegovi glavi. »Ko sem leta 2010 postal podžupan, mi je marsikdo rekel, kako zanimivo življenjsko pot imam. Odločilni trenutek pa je nastopil pred štiri leti, ko sem se po nekem silvestrovanju za otroke na Bledu z eno od izvajalk ob 'kremšniti' pogovarjal o svoji življenjski poti in mi je rekla, da bi moral o tem napisati knjigo ali posneti film – tudi v spodbudo mladim, kaj vse je mogoče doseči, čeprav se mi je mogoče v otroštvu kot običajnemu kmečkemu fantu to zdelo nepredstavljivo,« je priznal Toni Mežan. Idealna priložnost za pisanje knjige se je pokazala v času lanske spomladanske ustavitve javnega življenja zaradi epidemije covida-19. »Že

na začetku lanskega leta pa sem začel urejati svoj arhiv – ta obsega kar 32 škatel in kovčkov vseh vrst s članki, plakati ...,« je pojasnil in dodal, da ima tudi natančen seznam vseh nastopov, ki jih je bilo doslej že več kot 4500. »Kljub epidemiji sem imel tudi lani več kot sto nastopov, v prejšnjih letih pa jih je bilo več kot dvesto na leto.«

Začetek s »strojčkom za delanje denarja«

Njegova ljubezen do čarobne umetnosti izhaja že iz otroštva. »Vedno sem nestrpnost čakal, kdaj bo na televiziji kakšen cirkus ali čarodej. Spremljal sem tudi oddaje Mita Trefalta, saj drugih razvedrilnih oddaj takrat skoraj ni bilo,« se spominja in dodaja, da se je že takrat videl v vlogi nekoga, ki na odru zabava gledalce. Prve trike je začel izvajati pri enajstih letih, pri dvanajstih pa je imel na Miklavžev večer že prvi nastop. »Še danes se spominim občutkov s tega nastopa,« se malo zasanjano vrne v otroštvo. Prvi korak k njegovi resni karieri čarobnega umetnika je bil »strojček za delanje denarja« – vanj si vložil list belega papirja, na drugi strani pa je prišel ven denar –, ki ga je opazil pri eni od stajnic, ko je na Bledu potekala Kmečka ohcet. Starše mu je uspelo prepričati, da so mu ga kupili, prvih čarovnij pa se je skupaj s prijateljem Dominikom Frelihom začel učiti iz revije Mavrica. »Ves čas pri delu opazujem tudi druge čarobne umetnike in

Toni Mežan – v različnih vlogah: čarobni umetnik, »fijakar« in občinski svetnik

se učim niti ne toliko iz njihovih napak kot iz drobnih malenkosti, ki jih drugi niti ne opazijo.« Večino pripomočkov sicer kupuje v tujini, tako da lahko izvaja trike, ki jih drugi ne. »Čeprav se trudim, da se ne ponavljam, pa je nekaj trikov, ki jih vedno pričakujejo od mene – brez tega, da vozim formulo s kitajskimi obroči, skoraj ne gre,« se posmeje. Kljub temu vedno išče nove ideje ter usvaja nove veščine in spretnosti. Prizna, da se je v letih, ko je imel po skoraj

tristo predstav na leto, že malo naveličal nastopanja, a zadnja leta v nastopih spet vedno bolj uživa. Sedem let ga na nastopih spremlja tudi mlajši sin, ki mu je že pri osmih letih pomagal skrbeti za tehniko na odru, zdaj pa je za njim tudi že nekaj samostojnih nastopov.

Uživa tudi v vožnjah s kočijo

Tako kot na odru pa uživa tudi v vožnjah s kočijo po Bledu. »Zdaj bo zame že 25.

sezona, odkar imam kočijo, prej jo je 18 let vozil oče.« Tako kot ostalih stvari, tudi politike, se je tudi tega lotil z vso zavzetostjo in uvedel prve spremembe v dejavnost, ki je od šestdesetih let prejšnjega stoletja več ali manj potekala po ustaljenem kopitu, je pojasnil. »Vožnjam s kočijo sem želel vdahnuti dušo, zato sem uvedel tudi nočne in romantične vožnje po Bledu, pa vožnjo s kočijo na pokušino žganja v Zasip ...« S pomočjo evropskih sredstev so poskrbeli še za enotna oblačila kočijažev.

Na Bledu se križajo zelo različni interesi

Tudi v politiko je vstopil, ker si je želel določene stvari premakniti na boljše, je poudaril. »Nisem želel biti tisti, ki samo kritizira, nič pa ne naredi, da bi se kaj spremenilo.« Ob tem pa priznava, da je tudi z obiskovanjem krajev po vsej Sloveniji spoznal, da je najtežje biti na oblasti v Mariboru zaradi težavne socialne situacije, a takoj za Mariborom je že Bled, kjer se križajo zelo različni interesi. »Naj navedem samo banalen primer: imamo ljudi, ki živijo v isti ulici, pa se eden ukvarja s turizmom, drugi ne. Prvi si želi javno razsvetljavo po celotni ulici, da bo gost zvečer lahko varno prišel domov, drugi pa ne želi, da mu ponoči v spalnico sveti luč.« Kot pravi, se je vedno trudil, da je poskušal reševati tudi na videz drobne težave, ki pa so za prebivalce, društva in

krajevne skupnosti izredno pomembne. »To se potem odraža tudi na vsakokratnih volitvah, saj je moja lista prva v zgodovini občine, ki ima v občinskem svetu pet svetnikov, toliko jih ni imel še nihče. Razen tega se mi je pridružilo še pet list s po enim svetnikom, tako da imamo v sedemnajstčlanskem svetu večino. Želimo namreč delovati konstruktivno, saj smo vsi kandidirali za Bled.« Prepričan je, da je v politiki mogoče marsikaj doseči, če se le za to odločiš iz pravih razlogov. »Nikoli ne smeš iti v to zaradi osebnega interesa; politiki ne smemo gledati, kaj bo dobro za nas, ampak tudi za vse druge.«

Zgodbe, ob katerih se tudi nasmejiš

Knjiga naj bi izšla v februarju oziroma najkasneje aprila, doslej pa mu je največ pomenilo mnenje lektorice, ki ga prej ni poznala in se osebno še nista srečala. »Povedala mi je, da navadno na dan lektorira največ dvajset strani, saj le tako lahko delo opravi kakovostno. Pri moji knjigi pa je po dvajsetih straneh lektoriranja kar nadaljevala z branjem, ker jo je tako vleklo iz zgodbe v zgodbo, ob katerih se tudi nasmejiš.« Toni Mežan je namreč res poln presenečenj – kot mu je nekoč rekla prevajalka iz ruščine, ko ga je v razmiku nekaj dni srečala na občini v vlogi podžupana, na gradu kot pooblaščenca za sklepanje porok in potem še na odru kot čarodeja.

Lansko leto nadpovprečno toplo

Minulo leto je bilo eno od petih najtoplejših in najbolj osončenih po letu 1961, količina padavin pa je bila podobna dolgoletnemu povprečju.

ANA ŠUBIC

Po predhodnih, delnih in še ne povsem preverjenih podatkih je bilo lansko leto nadpovprečno toplo in osončeno ter povprečno namočeno, so ugotovili na Agenciji RS za okolje (Arso). »Odklon temperature zraka od povprečja obdobja 1981–2010 je na državni ravni znašal 1,3 stopinje Celzija, kar uvršča leto med pet najtoplejših od leta 1961,« so pojasnili in dodali, da je bilo doslej najtoplejše leto 2014 z odklonom 1,7

stopinje, od lanskega leta pa so bila toplejša še leta 2019, 2018 in 2015.

Lani je bil temperaturni odklon največji predvsem v južnem delu države (brez Obale in Bele krajine) ter v delih severovzhodne Slovenije, ki mejijo na Hrvaško. Nadpovprečno topli so bili vsi meseci, razen maja. Največji odklon na ravni države je bil februarja (4,5 stopinje), ki je bil drugi najtoplejši februar po letu 1961, okoli dve stopinji pa je znašal odklon še januarja in aprila.

Dolgoletni niz meritev v Sloveniji sicer kaže na ogrevanje ozračja pri tleh v zadnjih desetletjih. Na ravni države znaša linearni temperaturni trend od leta 1961 okrog 0,43 stopinje Celzija na desetletje. Po podatkih Arsa je bilo lansko leto že deseto zapored s pozitivnim temperaturnim odklonom (glede na obdobje 1981–2010). »V tem tisočletju smo imeli le tri leta z negativnim temperaturnim odklonom, kar 17 jih je bilo s pozitivnim odklonom. Pet najtoplejših

let od leta 1961 je bilo od leta 2014.«

Padavin je bilo lani okrog povprečja obdobja 1981–2010, pričemer pa je bil severozahodni del Slovenije nadpovprečno namočen, saj je padlo trideset odstotkov padavin nad dolgoletnim povprečjem, prav tako v Prekmurju. Od januarja do maja so bili meseci na državni ravni bolj suhi od povprečja, nato pa razen novembra bolj namočeni. Najbolj suh je bil januar, ko je padlo le 27 odstotkov povprečne količine

padavin, sledita april in november z 31 in 39 odstotki. Najbolj namočen je bil december, ko je bilo povprečje padavin za 77 odstotkov preseženo, v oktobru pa za nekaj manj kot polovico in v juliju za slabo tretjino.

Lansko leto je bilo nadpovprečno osončeno. Trajanje sončnega obsevanja je bilo na državni ravni 12 odstotkov nad dolgoletnim povprečjem, kar lansko leto uvršča med pet najbolj osončenih od leta 1961, najbolj osončeno pa ostaja

leto 2011, ko je bilo povprečje preseženo za 14 odstotkov. Lani sta bila še posebej sončna meseca januar in april s 66 oz. 65 odstotki nad povprečjem. Po podatkih Arsa je bila polovica mesecev rahlo do zmerno nadpovprečno osončena, medtem ko je bilo maja, junija, avgusta in oktobra sončnega vremena nekaj odstotkov manj od dolgoletnega povprečja. December je bil s soncem izredno skop, saj je dosegel le okoli 45 odstotkov povprečja.

Epidemija

Koronavirus in mi

DAVOR TAVČAR

Konec tedna smo prežive-
li rutinsko. Vsak dan malo
treninga. Koncentracijo se-
daj lahko držim že skoraj
celo uro. Špela se igra v ku-
hinji, ker je navdušena nad
vrnitvijo voha in okusa. Sve-
tle Bodočnosti so občutno
bolj sproščene. Instinktiv-
no vejo, da je mama v redu
in da gre tudi fotru počasi
na bolje.
Ni lepšega občutka na
svetu, kot je to, da te hči

močno objame in iskreno
reče: »Rada te imam!« Sin
pa zavpije: »Oči, petka!« in
močno počí z dlanjo ob tvojo
dlan. Nama je ta sreča dana
dvojno. Dva objema in dve
petki. No, po drugi strani si-
cer zanje potrebujeva štiri
računalnike, ampak pusti-
mo podrobnosti.
»Danes je minil 30. dan,
odkar smo v karanteni,« je
v nedeljo zvečer ugotovila
Špela. »Komaj čakam, da se
jutri slišim z zdravnikom in
povem, da sem čisto okej!«
»Ja, počasi bi se tale karan-
tena lahko končala!« sem se
strinjal z njo.
V ponedeljkovo jutro me
je še pred soncem zbudil ra-
čunalnik. Mulci so nekako
pogrunтали, kako se da preko
šolskega sistema vzpostaviti
tudi interno pogovorno lini-
jo. Zvonček je že ob sedmih
najavil, da je enemu od Troj-
kinih sošolcev dolgčas in bi
se rad pogovarjal. Najprej
sem pomislil, da bi ga zbu-
dil. Ampak ko sem ga videl,
kako lepo spi, zavít v odejo
kot kak mlad polhek v svoj
rep, mi srce ni dalo. Pok-
ril sem še Štirko, ki se vsa-
ko noč odkrije, in si pripra-
vil zajtrk.
Hiša je bila čisto tiha, tako
da sem v miru treniral sko-
raj celo uro in četrt. Več ni
šlo, glava je odpovedala. Mo-
ral sem se preobleči, nato
pa sem legel k Špeli in takoj
zaspal.

Zbudil me je hrup iz kuhi-
nje, od koder je dišalo kosilo.
Golaž in polenta sta mi na-
polnila baterije. »Grem dol
malo hodit. A greš z mano?«
sem vprašal Špelo.
»Ne, bom počivala, ker
sem bila spet predolgo po-
konci!« me je zavrnila s knji-
go v roki.
Prehodil sem dva kilome-
tra. Ne ravno z lahkoto, zato
pa s toliko večjo trmo. Med
hojo sem razmišljal o pri-
hajajočih vseh svetih. Kaj se
lahko zgodi, če bodo ljudje
množično drli na grobove?
Saj je lepo, da se spomnimo
rajnih. Ampak bolj od luč-
ke na grobu, je pomembna
tista, ki zanje gori v našem
srcu. Tem, ki jih imate radi,
to tudi povejte! Ne čakajte
na »naslednjič«. Vzemite te-
lefon in jih pokličite zdaj! Ali
pa jim napišite mail. Ker, a
veste, »naslednjič« je lahko
že prepozno.
Do zdravnika Špela danes
ni prišla. Tako ali tako ima le
še pet dni do izteka izolacije,
jaz pa še tri dni dlje.
Ponoči je dež opral Loko in
32. jutro nas je pričakalo mo-
kro. Malo bolje sem se oble-
kel in po mokrem asfaltu od-
hodil svoja »zaporniška« dva
kilometra. Razmišljal sem o
komentarjih na mojo FB-ob-
javo. Kakor da je vse skupaj
en velik nateg in da korone
sploh ni. Priznam, da sem
nekomu nesramno odgovo-
ril, naj pride k nam na kavo

in se iz prve roke prepriča.
Očitno smo ljudje res tako
narejeni, da se učimo samo
iz lastnih izkušenj.
Špela se je danes prvič po
dobrem mesecu spet naličila.
Popoldan sva namreč ime-
la najavljen obisk TV-ekipe s
Planeta. Odkrili so moje zapi-
se in prosili za intervju. Ker
meniva, da je pomembno,
da ljudje slišijo resnico, sva
pristala. Snemanje je trajalo
skoraj celo uro. »A se lahko
postavita sem?« »Res je čudo-
vito ozadje!« »A imamo ton?«
Po snemanju smo se used-
li. Vsak na svojo klop, z ma-
skami, tri metre razdalje. In
sproščeno klepetali! Najbolj-
ša stvar po dobrem mesecu –
pogovor z nekom izven tvo-
jega »plemena«.
Mulca sta ga nekaj »sra-
la« in si prislužila dva dni
brez elektronike. Ne moreš
verjeti, kako dobrodošle so
v takem primeru legokocke.
Večer smo zaključili z lika-
njem izdelkov iz hama per-
lic. Vsak vonj je dobrodošel
za treniranje voha, pa čeprav
po zažgani plastiki.
Zaspala sva izmučena,
ampak srečna. A veš, »tam
zunaj« so ljudje, nismo
sami!
Dan št. 33 se je začel z in-
tervujem, tokrat za časopis.
He, he, postajava »medij-
ski zvezdi!« Tudi tokrat smo
sedli na klopi na dvorišču.
»Oprostite, ampak v stano-
vanje ne spustiva nikogar!«

V resnici nihče od ekipe
niti ni imel želje po tem. Za
vsak primer pa je bolje ta-
ko postaviti pravila in se jih
držati. Pogovor za »kakih
dvajset minut« se je razte-
gnil na dobri dve uri.
Zanimivo je, kako tera-
pevtsko deluje, ko lahko ne-
komu tretjemu »pojamraš«.
Pa novinar je postavljal do-
bra vprašanja. In midva sva
dajala konkretne odgovore.
Fotograf je ujel čudovit tre-
nutek in na sliki sva si bila
celo všeč.
»Zdravnik začne obenih,«
je rekla Špela med priprav-
ljanjem kosila. »Napiši mail,
če te ne pokliče do šestih, pa
magari pokliči sama!« sem
ji predlagal. »Veš, da imajo
zdaj celo norišnico!«
Po kosilu sem najprej dob-
ro uro treniral za računalni-
kom. Ker je bilo čudovito
vreme in je sonce lepo grelo,
sem prepričal še Špelo, naj
gre z mano ven. Medtem ko
sem nabiral kroge po dvori-
šču, je brala knjigo. Zmogel
sem skoraj dva kilometra in
pol! To je najbrž čisto biolo-
ško. Ko je v bližini privlač-
na samička, se samčki toliko
bolj potrudimo. Izvajamo
razne trike, da bi nas opazi-
la. Se mogoče začela zani-
mati za nas. In mogoče, am-
pak res samo mogoče, zač-
la razmišljati tudi o nadalje-
vanju vrste.
Vztrajala sva do štirih, ko
je sonce začelo izgubljati

moč. Konec oktobra je in in-
dijansko poletje je bilo le-
tos res prijazno. Ampak
samo kar se tiče vremena.
Špelo sem kavalirsko spustil
naprej. Nima smisla, da bi
videla, da sem na poti v dru-
go nadstropje moral vmes
dvakrat počivati.
Ob 16.30 je zazvonil Špe-
lin telefon. Bil je zdravnik.
Ker so bili mulci precej gla-
sni, se je zaprla v spalnico.
Slišal sem jo, ko je odgovar-
jala na vprašanja. Vmes se
je celo zasmejala! Nisem šel
za njo v sobo, ker ne maram
vleči na ušesa. Skoraj tako
zelo, kot ne maram, da dru-
gi prisluškujejo meni. Po-
govor je trajal in trajal. Sem
pa tja sem razumel kako be-
sedo ali cel stavek. »Še ved-
no utrujena«. »Brez kon-
dije«. »Ne more delati«. »Mora počivati«.
Po dobre pol ure so zvoki
iz spalnice na lepem utihni-
li. Zdelo se mi je, da slišim
smrkanje in ihtenje.
Vrata spalnice so se odpr-
la. Špela je stopila v dnev-
no. Po licih so ji tekale sol-
ze, ko je široko nasmejana
zavpila:
»Od jutri dalje konec izo-
lacije za oba!!!«
»Oba?«
»Oba!«
Po 33 dneh izolacije sme-
va spet med ljudi.
Ko posije sonce, sveti za-
res močno!
(Se nadaljuje)

Na Gorenjskem v deželi Kranjski

Marija Maister, žena generala Maistra

PETER COLNAR

Nekatere žene slavnih
slovenskih mož so bile med
sodobniki tudi izredno pri-
ljubljene. Med njimi je bila
tudi žena Kamničana gene-
rala Rudolfa Maistra, naro-
dno zavedna Slovenka in
humanitarka Marija Mais-
ter. To se je še posebej po-
kazalo 19. septembra 1938,
ko je bil njen pogreb v Ma-
riboru prava narodna ma-
nifestacija.
Marija se je rodila 15. ja-
nuarja 1885 v Gornjem Lo-
gatu kot prva hčerka zdrav-
nika Stanka Stergarja. Kas-
neje se je Stergarjeva dru-
žina preselila v Ljubljano,
kjer je oče postal zdravnik
okrožnega glavarstva. Ma-
rija je v Ljubljani končala
višjo dekleško šolo, ki je bila
tedaj najvišja šola v mestu
za žensko mladino. Po letu
1911 je to šolo nadomestil
ženski licej. Poleg splošne
izobrazbe so dekleta prid-
bila znanje slovenskega in

nemškega jezika, učila pa
so se tudi francoščine.
Kot dvajsetletnica se je
leta 1905 poročila z nadpo-
ročnikom Rudolfom Mais-
trom. Ko je njen mož pos-
tal general in osvoboditelj
Maribora, je Marija kot za-
vedna Slovenka stopila v
prve vrste mariborskih na-
rodnih dam in s svojim člo-
vekoljubjem dejala pečat
mestnemu slovensko us-
merjenemu ženstvu.
Po poroki z Rudolfom
Maistrom leta 1905 je z
družino večinoma živela
v Mariboru in bila po prvi
svetovni vojni tam usta-
noviteljica in predsedni-
ca Slovenskega ženske-
ga društva. Dejavnost je bila
tudi na narodnoobramb-
nem, kulturnem in social-
nem področju (francoski
krožek, ljudska univerza).
Zavzemala se je za gmotno
podporo študentkam in
za žensko volilno pravico.

Leta 1936 je z odborom za
kongres Lige narodov v Že-
nevi pripravila predavanje
z nazivom Izenačenje moš-
kih in ženskih pravic.
Bila je organizatorica in
pobudnica različnih huma-
nitarnih akcij. Skrbela je
za zdravje otrok, pomoč di-
jaštvu in akademski mladi-
ni, podporo kulturi in mla-
dim umetnikom. Akcije
je vedno izpeljala s skrbno
izbranim odborom. Sode-
lovala je v skoraj vseh mari-
borskih nacionalnih in kul-
turnih društvih, tako na pri-
mer tudi pri Jadranski stra-
ži, Rdečem križu, Društvu
za zdravstveno zaščito otrok
in mladine. Dvajset let je
vodila Mariborsko žensko
društvo, ki je bilo podru-
žnica Splošnega slovenske-
ga ženskega društva. Kot
zavzeti predsednici Fran-
coskega krožka v Mariboru
ji je francoska vlada podel-
ila celo dve odlikovanji. Z

Zanimivi Gorenjci tedna in dogodki dežele Kranjske:

- Dne 11. 1. 1820 je bil na Kranjskem obnovljen že precej pozabljeni poselski red, ki ga je cesar Jožef II. izdal že leta 1787. Težje prekrške so lokalne oblasti kaznovale z največ desetimi udarci s koro-
bačem. Bivanje poslov v mestu je bilo omejeno na eno leto.
- V Radovljici se je 11. 1. 1849 rodil podobar in kon-
servator Janez Vurnik.
- V Puštalu v Škofji Loki se je 11. 1. 1917 rodil misi-
jonar Pavel Bernik. Imenovali so ga misijonar z
indijsko dušo.
- V Kranju se je 14. 1. 1898 rodil slovenski pesnik,
pisatelj in dramatik Fran Roš. V vojni je bil Mais-
trov in koroški borec.
- V Kranjski Gori se je 15. 1. 1884 rodil pisatelj Josip
Vandot, avtor zgodb o Kekcu.
- V Gmajnici pri Komendi se je 16. 1. 1748 rodil dok-
tor znanosti pravnik Anton Remic. Leta 1783 mu je
bil podeljen plemiški naslov.

odličnim znanjem franco-
ščine je bila v veliko pomoč
tudi svojemu možu v času
pogovorov z antantnimi

oficirji po prevratu leta
1918. Jugoslovanska vlada
jo je odlikovala z redom sv.
Save IV. stopnje.

Pedofili

GORAZD STARIHA

spolnost in nasilje

Naslednji ljubitelj predpubertetniških deklic je bil že bolj neposreden. To je bil Jožef Jereb, po domače Jurjovc, rojen 27. 3. 1833 v Gradu (Cerklje na Gorenjskem). Leta 1856, ko so mu sodili, je bil poročen, oče dveh majhnih otrok, kajžar brez premoženja, krojač po poklicu.

Na zaslišanju je Jereb zanikal skrunitev deklic Marije Martinak (roj. 25. 12. 1844) in Ane Kmetič (roj. 15. 7. 1843) in začetek občejanja z obema že leta 1852.

Marija Martinak je izpovedala, da ji je Jereb pred tremi leti v svojem stanovanju dvignil krilo čez glavo in nato z udom (»s zura«) suval v njeno spolovilo in jo pri tem ponečedel. To je storil

dvakrat. Obljubil ji je tudi majhne kamenčke, pa ni nič dal. Deklica se ni spominjala, da bi jo pri tem kaj bolelo ali da bi »utrpela kakšno škodo«.

Kot že rečeno, je Jereb posilstvo zanikal, priznal pa je, da je Marija Martinak nekoč prišla v njegovo stanovanje, da ji je dvignil krilo čez glavo, jo otipaval po spolovilu in jo po njem namazal lepilom, ki ga je potreboval kot krojač, da je iz papirja izrezane cve-tove lepil na usnjene kmečke hlače in jih nato izvezel. Marija je zanikala, da bi jo samo otipaval za spolovilo in namazal z lepilom.

Jereb je priznal, da naj bi dvakrat tako naredil tudi z Ano Kmetič, njena mati pa je na sodišču povedala, da se je po hčerini izpovedi to zgodilo petkrat v Jerebovem stanovanju in da otrok ne trpi fizičnih ali moralnih posledic in da tudi ne sovraži obtoženega.

Nato je Ana ponovila, da ji je pred štirimi leti (takrat še ni bil poročen), petkrat dvignil krilo čez glavo, suval v njeno spolovilo in jo tudi »ponečedel« (ko je doživel vrhunec). Potem se je z Jerebovo pomočjo obrisala. Ni je mazal z lepilom, pač pa ji je dejal, da to lahko počne le z njim in da to »zelo pomaga pri vzdrževanju lepote«. Da bi jo bolelo ali da bi pri tem kaj trpela, se ni spomnila.

Svoje ugotovitve sta predstavila tudi sodna izvedenca, zdravnika Stöckl in Gregorič. Da namreč dekleti že nekaj časa nista bili več nedolžni. To sta sklepala po izostanku himna in da je bilo glede na stanje vagin prodiranje v nožnico pogostokrat ponavljano, karkoli je že to prodiranje povzročalo. Čudila sta se izjavama deklet, da ju ni nič bolelo, če je Jereb res pri njuni starosti sedmih in devetih let prodiral vanju. Z medicinskega stališča da je neverjetno, da bi trganje himna lahko potekalo brez bolečin, tudi če bi bil ud pri tem namazan z lepilom ali čim drugim. Tudi prodiranje s prstom ne bi moglo povzročiti trganje himna brez bolečine in krvavitve. Vsekakor pa to ravnanje ne bi pustilo fizičnih posledic na razširitvi nožnice, ki bi se glede na takratno rano mladost deklic morala zožiti. Glede na dejansko stanje nožnic sta morali deklici občevati več let zapored.

Oba zdravnika izvedenca sta se strinjala, da bi bila priporočljiva nova preiskava deklic. Ponovno preiskava je namestnik državnega pravdnika označil za odvečno, saj da sta zdravnika že podala svoje izvedensko mnenje in da gre po možnosti varovati zasebnost, sramežljivost deklic in je predlagal, da ju ne preiskujejo ponovno.

Vaš razgled

V preteklih letih so bile obilne snežne padavine v nižinah pri nas prej izjema kot pravilo, tudi zaradi vpliva podnebnih sprememb. Mati narava pa je letošnjo zimo zlasti Zgornjo Gorenjsko obdarila z veličastno snežno odejo. Podobe zimske pravljice so prava paša za oči slehernega ljubitelja zimske idile, občudovanje naravnih lepot pa naj spremlja tudi previdnost na cestah. S. L. / Foto: Gorazd Kavčič

Dolge kolone tovornjakov so stalnica avtocestnih poti v bližini naših državnih meja, tudi na gorenjskih štiripasovnicah v smeri Avstrije. Vzrokov za kače tovornjakov, ki se vijejo več kilometrov, je več, od gradnje predorske cevi Karavanke, sprememb prometnega režima zaradi ukrepov obvladovanja pandemije ter zimskih prometnih razmer. S. L. / Foto: Gorazd Kavčič

Gorenjski priimki

Čušin – čukast, kot čuk, 2. del

TINO MAMIČ

Priimek Čušin ima tako dve gnezdi: Brezje in Podbela, vasici, ki sta med seboj oddaljeni tri ure in pol hoda. V Sloveniji danes živi 82 Čušinov, polovica na Goriškem. V Furlaniji in na Tržaškem živi 28 družin s priimkom Zussino, v vsej Italiji pa okoli 140 Zussinov.

V Podbeli sta se rodila deda igralka Silve Čušin iz Ljubljane in igralka Gregorja Čušina s Koroške Bele. To se je zgodilo na prelomu stoletja, malo pred letom 1900, ko je v vasi Podbela v župniji Sedlo nad Kobaridom živel vsaj ducat družin Čušin. Danes v Ljubljani in okolici živi 19 Čušinov, na Gorenjskem pa 12. Prav vsi so verjetno potomci ravno omenjenih dveh primorskih izseljencev. Oba je krstil Simon Gregorčič, ki je ravno takrat kot vikar oskrboval župnijo Sedlo.

Imeti prednika, ki ga je krstil Simon Gregorčič, seveda ni majhna stvar. A natančnejši vpogled v krstno knjigo pokaže, da vikar v Sedlu ni bil pesnik Gregorčič, ampak prevajalec Gregorčič. Istočasno sta tako živel duhovnik z istim imenom in priimkom, ki sta bila oba literata. Pesnik Simon Gregorčič z Vrsnega (1844–1906) in prevajalec Simon Gregorčič z Libušnjega (1856–1917). Ker smo že pri duhovnikih, naj omenimo duhovnika Viljema Čušina iz Šturij na Vipavskem, ki je trenutno župnik v Bovcu. Tudi njegov oče je bil rojen v Podbeli, tako kot tudi njegov prapraprader Tomaž daljnega leta 1734. Verjetno bodo DNK-raziskave v prihodnjih letih uspele odkriti še kako generacijo nazaj in tako premostile vrzel zaradi manjkajočih matičnih knjig.

Zanimivost v krstni knjigi s podpisom »napačnega«

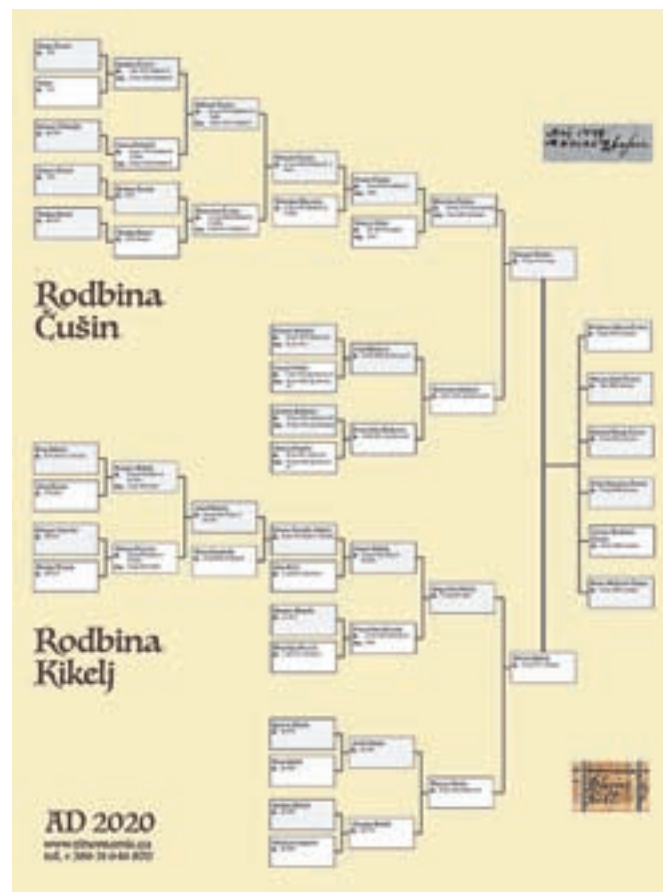
Simona Gregorčiča je še ena. V času fašizma so namreč italijanske oblasti poitalijančevale priimke. Uradno so to imenovali vračanje priimkov v izvorno italijansko obliko. Leta 1931 je tako pri dedu Gregorja Čušina zapisano, da so priimek vrnili v »izvirnik« Chiussini. Danes je to kakopak smešno. Ni pa smešno to za zamejske Slovence, saj morajo nekateri še dandanes uradno dokazovati, da izvorna oblika priimka ni tista iz časa fašizma.

A rodovnik Gregorja Čušina je raziskan še dlje, vse do leta 1736, ko se je v Podbeli rodil njegov prapraprader Marij. Ali Marjan. Imena njegovega očeta ne poznamo, ker so knjige iz tistega obdobja žal uničene. Gotovo pa so v Podbeli živeli najmanj sto let prej, ko najdemo v matični knjigi krstov za Kobarid, da je Marija, žena Antona Čušina,

rodila Janeza (1635) in Uršulo (1637).

Slovenska biografija in Wikipedija med znanimi osebnostmi s priimkom Čušin omenjata samo Silvo in Gregorja. Silva Čušin, rojena v Ljubljani leta 1957, je po poroki postala Silva Čušin Povše. Diplomirala je na ljubljanski igralski akademiji AGRFT in postala znana filmska in gledališka igralka, prejemnica številnih najvišjih nagrad, tudi Borštnikovega prstana. V zadnjih letih je bila zelo odmevna njena glavna vloga v igrano-dokumentarnem filmu Skriti spomin Angele Vode.

Gregor Čušin se je rodil v Kranju četa 1970 kot eden od petih otrok slikarja Branka Čušina (1935–2009) in njegove soproge Katarine Balanč. Tudi on je diplomiral na AGRFT in dobil Borštnikov prstan, vendar je profesionalni igralski poklic v gledališču opustil (2018). Z

Rodovnik igralca Gregorja Čušina

ženo Melito Kikelj imata kar šest otrok. Živijo na Koroški Beli. S svojimi monokomedijami nastopa po vsej Sloveniji, piše humorne kolumne, poje, zloga in piše pesmi,

veliko pa tudi predava. Ravno v teh dneh (11. januarja) je praznoval 51. rojstni dan. Zato naj razlago priimka sklenemo z voščilom: še na mnoga leta!

HUMOR, HOROSKOP

Lahko se udeležite tečaja vedeževanja.

Naročniki **Gorenjskega glasa**, izkoristite popust v višini 10 %. Za več informacij čim prej pokličite Tanjo na tel. št.: **040 514 975**

Gorenjski Glas

HOROSKOP

TANJA

- Oven (21. 3.–21. 4.)**

Kljub vsem preprekam, ki se vam bodo v tem tednu postavile na pot, vam bo vse odlično uspelo. Tako poslovno kot tudi v ljubezni se vam obetajo same lepe spremembe. V domačem okolju se boste znali sprostiti, se razvajati in uživati.
- Bik (22. 4.–20. 5.)**

Začelo se vam bo dogajati še več kot sicer. Sproti vam bo uspelo vse dohajati, čeprav vam bo na trenutke zmanjkovalo časa. Časa, ki bi ga posvetili samo sebi in stvarim, ki vas veselijo. Ampak brez skrbi – vse bo tako, kot mora biti.
- Dvojčka (21. 5.–21. 6.)**

Ves teden se boste trudili, da bi bili na različnih mestih hkrati. Seveda je to nemogoče, ampak okolici boste dajali nasprotni občutek. Zadnje čase ste bili malo premalo ambiciozni in to boste hoteli spremeniti. Saj veste, brez truda ni nič.
- Rak (22. 6.–22. 7.)**

Zemlja se vrti in vi se vrtite z njo. Vsak dan se vam bo dogajalo kaj novega in res vam ne bo dolgčas. Na ljubezenskem področju se boste končno zavedeli, da morate nekaj spremeniti. Resnično je že skrajni čas.
- Lev (23. 7.–23. 8.)**

Vse okoli sebe ste razvadili, saj jim vedno delate usluge, ki jim ni konca. Zato boste malce razočarani, ko vam nekdo ne bo pripravljen narediti usluge. Ljudje smo si različni, eni dajejo in sprejemajo, drugi radi pomagajo in tretji samo jemljejo.
- Devica (24. 8.–23. 9.)**

Ponosni boste sami nase, saj vam uspeva vse, kar si zamislite. Kot pridna mravljica ste neutrudljivi in vsak naslednji korak vam prinaša nove izzive. V domačem krogu se boste počutili varno in ljubeče, kar vam pomeni največ.
- Tehtnica (24. 9.–23. 10.)**

Ustrašili se boste, da ste si postavili previsok cilj in da ga nikoli ne boste dosegli. Dokler se nekaj ne zgodi, ne vemo, kaj bo sledilo. Pozitivno razmišljanje vas bo držalo pokonci vse do ključnega trenutka – in to je uspeh.
- Škorpion (24. 10.–22. 11.)**

Vedno bolj si boste želeli potovanj daleč stran. Svoje dolgoletne navade ste prisiljeni spremeniti oziroma preložiti, ne smete pa pozabiti, da bo vse še enkrat prišlo na vrsto. V trenutni situaciji ne morete čisto ničesar spremeniti, lahko pa ne izgubite upanja v boljše čase.
- Strelec (23. 11.–21. 12.)**

Za nekaj časa se boste umaknili od glavnega dogajanja, saj se boste želeli umiriti in zadihati s polnimi pljuči, da si na ta način naberete novo zalogo energije. Na poslovnem področju vas čaka napredovanje, česar boste zelo veseli.
- Kozorog (22. 12.–20. 1.)**

Vse svoje strahove boste razčlenili in na koncu se boste vprašali, česa vas je pravzaprav strah. So stvari, ki so vam domače in jih poznate, in so novosti, ki so vam tuje in zato morda še toliko bolj zanimive. Vse bo dobro.
- Vodnar (21. 1.–19. 2.)**

V pričakovanju novic boste presenečeni, saj si takšnega rezultata sploh ne predstavljate. Pred vami so projekti, o katerih ste že dolgo sanjali. Zdaj boste lahko pokazali, iz kakšnega testa ste. Vztrajni, pogumni, iznajdljivi in modri.
- Ribi (20. 2.–20. 3.)**

Ni pomembno, kaj je bilo včeraj, pomembno je le, kaj se dogaja danes, in morda še, kaj bo prinesel jutri. Včeraj je preteklost in zgodovina. Ne boste se več obremenjevali, kako bi ravnali in se odločali, če bi čas lahko zavrteli nazaj.

TA JE DOBRA

Gorenjec na Milijonarju

Janez iz Lesc se je prijavil na kviz Milijonar. Ko se je »zataknil«
pri enem od vprašanj, se je odločil izkoristiti klic v sili. Poklical je prijatelja Marjana. Takoj ko se je ta javil, se je Janez razgovoril o ženi, otrocih, kako je v službi in podobno.

Iztekla se je predvidena minuta in voditelj je vprašal: »Ampak Janez, zakaj ste se s prijateljem pogovarjali o vsem, razen o vprašanju, zaradi katerega ste ga klicali?«
»Ah, odgovor na vprašanje poznam, sem pa želel malo poklepetati z Marjanom. On živi v Avstraliji, pa preveč stane, če ga kličem s svojega telefona.«

Napisal je listek

Pride turist na plažo. S seboj ima samo brisačo, zato ne ve, kam bi dal uro, saj z njo ne more v vodo, ker ni vodotesna. Položi jo na brisačo, zraven pa pusti listek z napisom: »Ne dotikaj se, sem nosilec črnega pasu v karateju.« In mirno odide v vodo.

Ko se vrne k brisači, ure ni nikjer, na brisači pa je nov listek, na katerem piše: »Lep pozdrav od državnega prvaka v teku na sto metrov.«

Pristanek na samotnem otoku

Zadnje vprašanje na izpitu za mlade stevardese: »V letalu so sami moški. Zasilno pristanete na samotnem otoku. Kako si boste pomagali?«
»Kaj si je pa tle treba pomagat?«

Sodobna mladoporočenca

Kaj delata sodobna mladoporočenca na poročno noč?
Eden šteje denar, drugi pa daje fotografije na Facebook.

LAŽJI SUDOKU

Rešitev:

1	8	9	6	2	7	4	5	3
2	5	6	7	8	9	4	3	1
3	6	5	7	9	1	2	8	4
4	7	1	5	2	8	9	3	6
5	2	4	3	1	6	5	7	9
6	3	2	4	9	7	1	5	8
7	9	8	1	3	4	6	2	7
8	4	3	2	5	7	9	1	6
9	1	7	9	1	2	6	8	5

TEŽJI SUDOKU

Rešitev:

6	1	2	7	4	9	5	8	3
9	3	5	8	1	2	7	4	6
4	6	8	9	3	7	1	5	2
1	7	9	2	8	6	3	4	5
2	8	3	6	5	1	9	7	4
3	4	1	5	2	8	6	9	7
5	2	6	3	7	4	9	1	8
7	9	4	1	3	6	2	8	5
8	5	7	4	9	3	1	2	6

Navodilo za reševanje: v kvadrate vpišite števila od 1 do 9 tako, da se ne bo nobeno število ponovilo ne v vrstici ne v koloni ne v enem izmed odebeljenih devetih kvadratov. Pripravil B. F.

NAGRADNA KRIŽANKA

ANTON MEŽAN S.P., GRAJSKA CESTA 12, BLED

Tčarodej Toni

Toni Mežan

Avtobiografija kmečkega fanta, čarobnega umetnika in lokalnega politika

avtobiografija

Za nakup v prednaročilu prejmete:

ČARODEJ TONI

- 📖 osebno posvetilo avtorja
- 📖 povabilo na predstavitev knjige
- 📖 knjižno kazalo

Zagotovite si svoj izvod v prednaročilu
~~25,00~~ **20,00 €**

👉 sodelovanje v žrebanju za družinski vikend paket v Termah Banovci, vikend z Oplom in druge nagrade

toni.bled@siol.net, M: 041-710-970

[illegible]

O varovanju zemljišč in gradnji objektov

Blejska Dobrava – Oddelek za kmetijsko svetovanje pri Kmetijsko gozdarskem zavodu (KGZ) Kranj pripravlja v torek, 19. januarja, z začetkom ob pol desetih dopoldne predavanje z naslovom Trajno varovana kmetijska zemljišča in gradnja objektov na kmetiji. Predavala bosta Franci Pavlin, specialist za živinorejo v KGZ Kranj, Eva Sever, vodja oddelka za okolje in prostor, kmetijstvo in druge upravne naloge na Upravni enoti Jesenice. Predavanje so načrtovali v kulturno-gasilskem domu na Blejski Dobravi, a ga bodo zaradi epidemije covida-19 izvedli v virtualni obliki preko aplikacije zoom. Vsi, ki bi želeli poslušati predavanje, se morajo do ponedeljka, 18. januarja, prijaviti na e-naslov emilija.selak@kr.kgzs.si ali na telefonsko številko 04 280 46 28, po tleji pa bodo na svoj e-naslov prejeli povezavo do aplikacije.

Smreka in okraski spet v Sloveniji

Radovljica – Po dobrem mesecu dni je slovenska smreka iz Vatikana sredi tedna krenila na pot nazaj v Slovenijo, v Kočevsko Reko. Okraske so pripeljali v Radovljico v Akademijo cvetja, kjer jih bodo dodobra posušili. Kasneje jih bodo uporabili za promocijska darila, večji okraski pa bodo krasili smreko v Strasbourgu ob zaključku predsedovanja Slovenije Svetu EU konec leta, poroča vladni urad za komuniciranje.

Okraske bodo kasneje uporabili za promocijska darila in krašenje smreke v Strasbourgu. / Foto: Gorazd Kavčič

HALO-HALO GORENJSKI GLAS
telefon: 04 201 42 00

Naročila za objavo sprejemamo po telefonu 04/201 42 00 ali osebno na Nazorjevi ulici 1 v Kranju oz. po pošti – od ponedeljka do četrta do 11. ure! Cene oglasov in ponudb v rubriki so izredno ugodne.

ROZMAN BUS, T: 04 531 52 49, 041 855 630

PO SPROSTIVI UKREPOV, BOMO IMELI NASLEDNJE DESTINACIJE: TURISTIČNI BONI – STRUNJAN, BERNARDIN, ŠMARJEŠKE, MORAVSKE TOPLICE, RADENCI, BANOVC; **MORJE DALMACIJA** – DUGI OTOK, LASTOVO. ZA VSE DESTINACIJE IMAMO **VEČ TERMINOV. www.rozmanbus.si**

Obvestila o dogodkih objavljamo v rubriki Kažipot brezplačno samo enkrat, pošljete jih lahko na e-poštni naslov kazipot@g-glas.si.

OBVESTILA

Predlagajte kosilo in dobite lokalne dobröte

Občine Naklo, Preddvor, Jezersko, Kranj in Šenčur – Center za trajnostni razvoj podeželja Kranj v okviru programa Po-deželsko razvojno jedro vabi k sodelovanju v ozaveščevalni akciji Predlagaj najboljšo kosilo in prejmi košarico lokalnih dobrot. Iz pridelkov oz. živil, ki jih v tem letnem času lahko ponudijo lokalni ekološki oz. sonaravni pridelovalci iz osrednje Gorenjske, predlagajte svoje najboljše kosilo ali večerjo (z receptom). Najboljše predloge, tudi če so malo drugačni oz. izvirni, bodo nagradili z zabojčkom dobrot teh lokalnih ponudnikov. Nekaj prejemnikov bodo izbrali tudi z žrebom. Udeležba v akciji je namenjena občanom naštetih občin. Akcija traja do 31. januarja 2021. Več informacij, tudi okviren seznam živilskih pridelkov/izdelkov, ki so na voljo v tem času, dobite na: info@ctrp-kranj.si, 040 303 752, 040 733 344 ter FB-strani Centra.

PREDAVANJA

O književnosti renesanse

Pisateljica Nina Kosmač vabi bralce »donkihotskega značaja« na predavanje v humanističnem duhu o književnosti renesanse. Predavanja se na internetu lahko udeležite jutri, v soboto, 16. januarja, ob 19. uri. Za dodatne informacije pišite na nkosmac2910@gmail.com.

Nagrajenci križanke **Zavarovalnice Sava** z geslom: NIKOLI SAMI, ki je bila objavljena v GORENJSKEM GLASU 31. decembra 2020, so: 1. nagrado, pohodne palice, prejme **Bojana Pivk** iz Kranja; 2. nagrado, nahrbtnik, prejme **Šimen Primožič** iz Tržiča; 3. nagrado, bluetooth zvočnik, prejme **Lucija Beznik** iz Boh. Bistrice. Nagrajencem čestitamo!

Radio **Sora**

Vedno blizu. 91.1 / 89.8 / 96.3

RADIO SORA, D.O.O., KAPUCINSKI TRG 4, ŠKOFJA LOKA

LOTO

Rezultati 4. kroga – 13. januarja 2021
5, 6, 11, 16, 26, 32, 35 in 7

Loto PLUS: **9, 10, 11, 12, 22, 24, 34 in 8**
Lotko: **8 1 6 6 7 1**

Sklad 5. kroga za Sedmico: **540.000 EUR**
Sklad 5. kroga za PLUS: **1.660.000 EUR**
Sklad 5. kroga za Lotka: **740.000 EUR**

MALI OGLASI

T: 201 42 47, F: 201 42 13
E: malioglas@g-glas.si

Male oglase sprejemamo:
za objavo v petek do srede do 14. ure in za objavo v torek do petka do 14. ure!

Delovni čas:
ponedeljek, torek, četrtek, petek neprekinjeno od 8. do 15. ure, sreda od 8. do 16. ure, sobote, nedelje in prazniki zaprto.

NEPREMIČNINE

STANOVANJA

NAJAMEM
STANOVANJE: Tržič, Naklo, Bled, za daljši čas, tel.: 070/719-008

FESST, d. o. o., nepremičninska družba, Koroška c 2, Kranj, Telefon: 236 73 73 Faks: 236 73 70 E-pošta: info@fesst.si Internet: www.fesst.si

HIŠE

IŠČEM

IŠČEMO manjšo - srednje veliko hišo v bližnji okolici Kranja (Mlaka, Čirče ...), Radovljice ali Škofje Loke. Hiša naj bo stara do cca. 40 let, v dobrem stanju ter z vsaj nekaj vrta, tel.: 040/303-752, ubrankovic@gmail.com

POSESTI

PRODAM

ZAZIDLJIVO parcelo - Poljšica pri Podnartu, 615 m2, ravna, sončna lega, 120 EUR/m2, tel.: 041/639-284, med 17. in 20. uro

KUPIM

ZAZIDLJIVO parcelo za gradnjo stanovanjske hiše, v Kranju z okolico, tel.: 040/413-281

NAJAMEM

TRAVNIK ali njivo: Kranj - Jeprca - Šk. Loka, tel.: 041/378-937

GARAŽE

ODDAM

GARAŽO, na Kidričevi 24, Kranj, tel.: 031/549-008

MOTORNA VOZILA

AVTOMOBILI

PRODAM

BMW 525 disel, letnik 2007, avtomatik, karavan, modre barve, tel.: 041/227-338

DACIO Duster 1.6, letnik 2016, samo 40.000 km, plin + bencin, poceni vožnja, 8.000 EUR, tel.: 041/758-972

PEUGEOT 5008, bencin, 1600 cm, letnik 12/2009, tel.: 031/388-843

RENAULT Espace 1.9, letnik 2007, 344.000 km, registriran do 13. 2. 2021, ugodno, tel.: 068/177-277

KUPIM

ODKUPIMO karambolirana vozila, vozila v okvari, slabše ohranjena in nevozna, poceni avtovleka po celi Sloveniji, Grega Meze, s.p., Čopova 1, Lesce, tel.: 040/629-675

DRUGA VOZILA

KUPIM

KAMION, od letnika 2002, tel.: 031/255-452

TEHNIKA

PRODAM

BARVNI televizor Grunding, 70 cm, cena 30 EUR, tel.: 041/543-239

PODARIM

BREZHIBNO televizijo, tel.: 04/23-26-915, 041/875-814

GRADBENI MATERIAL

PRODAM

100 M² »folcanega« opaza dimenzije 9.5 x 1.6 x 400 cm, cena po dogovoru, tel.: 04/23-42-080, 031/717-478

SUHA bukova razžagana drva in bukovve goli, Gorje, tel.: 031/561-707

KURIVO

PRODAM

DRVA, metrska ali razžagana, možnost dostave, tel.: 041/718-019

BUKOVE goli in suha bukova drva, lahko razžagana, možna dostava. Pokličite na GSM, tel.: 041/422-067, Klemen

DRVA, suha, bukova in mešana, možna dostava, tel.: 040/668-920

DRVA, suha, hrastova in mešana, okolica Golnika, tel.: 041/855-359

SUHA drva slabše kvalitete, cena 30 EUR/m³, tel.: 041/214-500

SUHA bukova in mešana drva, možna dostava, tel.: 031/343-177

SUHA bukova in mešana drva, s prevozom, tel.: 041/504-662

SUHA bukova, mešana drva in butare, tel.: 031/826-621

SUHA bukova drva, metrska ali razžagana, cena 60 EUR/m³, možnost dostave, tel.: 030/601-414, Jure

STANOVANJSKA OPREMA

POHIŠTVO

PRODAM

MIZO za računalnik, ohranjeno, cena 40 EUR, in podarim stol, tel.: 04/57-44-049, 041/276-485

ŠPORT, REKREACIJA

PRODAM

POCENI prodam orbitrek, tel.: 031/283-960

KNJIGE, PUBLIKACIJE

IŠČEM

PODARITE odvečne knjige. Pokličite, pridem z veseljem, jih odpeljem in ohranim, tel.: 030/996-225

UMETNINE, NAKIT

PRODAM

TAPISERIJE, unikati, izjemne tehnične, umetniške, sporočilne in energijske vrednosti, tel.: 040/567-554

STARINE

KUPIM

STARINE: mizarski ponk, skrinje, razglednice, kipe in drobnarije, tel.: 051/258-936

OBLAČILA IN OBUTEV

PRODAM

ROČNO narejene nogavice iz domače volne, tel.: 051/839-240

KMETIJSKI STROJI

PRODAM

HIAP prikolico RM za vitlo, rotac. kosilnico BCS 250 z gnetilnikom, nakladalko Evropa, tel.: 041/547-994

NOSILNI

drog za prenos kmetijske mehanizacije z viličarjem, tel.: 031/772-549

PRIDELKI

PRODAM

BELI, rdeči in rumeni jedilni in krmni krompir, tel.: 041/971-508

KROMPIR in korenje za prašiča, tel.: 041/571-403

KROMPIR, jedilni, beli in rdeči ter krmni, koruzo in tritikalo, tel.: 040/355-865

KROMPIR, rdeči desire in beli sora, ter delno eko hlevski gnoj, tel.: 031/411-904

PASTERILIZIRAN jabolčni sok, česen, črno redkev, zaseko, krvavice, tel.: 031/372-504

VZREJNE ŽIVALI

PRODAM

2 BIKCA, lisasta, eko reja, 150-200 kg teže, za nadaljnjo rejo, tel.: 041/350-188, 051/221-806

2 ČB bikca, stara 14 dni, tel.: 04/25-51-705, 031/616-647

2 MLADA plemenska zajca – orjaka, tel.: 031/618-045

JAGNJETA za zakol, tel.: 041/910-234

JARKICE – rjave nesnice, lastna vzreja, cepljene. Dostavljamo po Gorenjski. Kmetija Šraj, Robert Šraj, Čadramska vas 19, Poljčane, tel.: 031/751-675

KOKOŠI – nesnice, jarkice, rjave in grahaste pred nesnostjo. Pripeljemo na dom, Matej Bulovec, s.p., Mlakarjeva ul. 45, Šenčur, tel.: 041/710-113

LEPE zajklje pasme nemški lisec, dve stari 6 mesecev, 5 starih 3 mesece, tel.: 040/979-622

POMOČ V RAČUNOVODSTVU

V podjetju KAMM, d.o.o., Poslovna cona A19, 4209 Šenčur, zaposlimo osebo za pomoč v računovodstvu in pri fakturiranju (m/ž).

Od kandidatov pričakujemo višjo ali visokošolsko izobrazbo ustrezne smeri in vsaj 5 let delovnih izkušenj s področja računovodstva. Možna zaposlitev za nedoločen čas s 6-mesečnim poskusnim delom.

Prijave sprejemamo po e-pošti: tanja@kamm.si.

ZAPOSlimo

Zaradi tehnološke posodobitve in želje po povečevanju obsega proizvodnje v svoje vrste vabimo (m/ž):

- **CNC OPERATERJA** (delo na CNC napravi/ programiranje)
- **MIZARJE** (izkušnje na lesnoobdelovalnih strojih)

Možnost stalne zaposlitve, stimulatívno nagrajevanje ...

Vse, ki bi se želeli pridružiti, vabimo, da pošljete kratek življenjepís: **MIZARSTVO VIŽMARJE, d. o. o., Sternadova 11, 1210 LJ. ŠENTVID, e-pošta: mizarstvo.vizmarje@siol.net.**

NEKAJ pišk, ki že nesejo, in podarim 7 kokoši, stare 13 mesecev, tel.: 068/191-126

PRAŠIČA, težkega 160 kg, domača krma, tel.: 031/497-567

PRAŠIČE, teže od 100 do 160 kg, možna dostava, tel.: 041/760-789

TELICI simentalke, stari 8 mesecev, odlični za nadaljnjo rejo, tel.: 041/612-032

TELICO in bika, oba svetlo lisasta pasma, stara 7 mesecev, tel.: 041/603-240

TELICO ciko, brejo, staro 16 mesecev, pašno, tel.: 031/532-567

TELIČKO simentalko, staro 1 mesec, tel.: 040/418-399

TELIČKO simentalko, staro 4 mesece, in kravo ciko, tel.: 030/370-280

KUPIM

NAJVEČJI ODKUPOVALEC živine za Avstrijo - Kogler. Plačilo v treh dneh, eko plus. Oddamo v rejo pitance, bikce in teličke. Kogler Franz A., d.o.o., Parmova 53, Ljubljana, tel.: 064/130-081

OSTALO

PRODAM

4 M³ suhih smrekovih plovov, starinska okovana kolesa, lesene sani za konja ter več lesenih delov za voz, tel.: 041/350-348

ZAPOSLOTVE (m/ž)

NUDIM

AGRARNA skupnost Planina pod Golico, Planina pod Golico 73, Jesenice, išče pastirja za pašo ovc, tel.: 031/531-087

MESAR (m/ž) za delo v mesnici Lesce. Pogoji: iz okolice Lesc. Prijave na: joze.mlinaric@mlinaric.si. Mesarija Mlinarič, d.o.o., Železniška ulica 1, Lesce

PRODAJALEC (m/ž) za delo v delikatesi Lesce. Pogoji: iz okolice Lesc. Prijave na: joze.mlinaric@mlinaric.si. Mesarija Mlinarič, d.o.o., Železniška ulica 1, Lesce

V KMETIJSKI trgovini zaposlim izkušenega komercialista-trgovskega poslovođaja in trgovca-skladiščnika za prodajo strojev in rezervnih delov. P.C. Kmečki stroji, d.o.o., Sv. Duh 143, 4220 Škofja Loka.

STORITVE

NUDIM

SENČILA ASTERIKS, d.o.o., Cesta na Loko 2, 4290 Tržič, tel.: 59-55-170, 041/733-709; žaluzije, roloji, rolete, lamelne zavese, plise zavese, komarniki, markize, www.asteriks.net

ADAPTACIJE – vsa gradbena dela, notranje omete, strojne omete, fasade, adaptacije, tlakovanje dvorišča, ograje, kamnite škarpe in dimnike, kvalitetno, hitro in poceni. SGP Beni, d.o.o., Struževo 7, Kranj, tel.: 041/561-838

ADAPTACIJE hiš in stanovanj, urejanje dvorišč, fasade, ometi, izkopi, dimniki, ... LEARD, d.o.o., Pivka 11, Naklo, tel.: 041/583-163

SANACIJE, obnove dimnikov z inox cevmi, povrtavanje, rušenje, pozidava, montažni dimniki, dimniške kape. Garancija 10 let. Aleš Avsenek, d.o.o., Kranjska 2, Radovljica, tel.: 041/229-246

Navodila za pripravo jedi za brezglutensko dieto odslej najdete tudi v novi knjigi, ki vključuje recepte za različne vrste kruha, peciva, sladic, prigrizkov, glavnih jedi in prilog.

256 strani, mere: 21 x 21 cm, trda vezava

16 EUR

Knjigo lahko kupite na Gorenjskem glasu, Nazorjeva ulica 1 v Kranju, jo naročite po tel. št.: 04 201 42 41 ali na: narocnine@g-glas.si.

Če želite, da vam jo pošljemo po pošti, se poštnina zaračuna po ceniku Pošte Slovenije.

Gorenjski Glas

S pomočjo knjige bomo že pri nakupu sirov bolj dovtetni za nove vrste, okuse in ideje za njihovo uporabo. Razloži nam tudi osnovne pojem o vrsta sirov (albuminska skuta, rikota, mehki sir ...).

146 strani, mere: 14 x 20 cm, spiralna vezava

10 EUR

Knjigo lahko kupite na Gorenjskem glasu, Nazorjeva ulica 1 v Kranju, jo naročite po tel. št.: 04 201 42 41 ali na: narocnine@g-glas.si.

Če želite, da vam jo pošljemo po pošti, se poštnina zaračuna po ceniku Pošte Slovenije.

Gorenjski Glas

ZAHVALA

Nisi se izgubil kot zven v tihoto, nisi odšel v nič in pozabo. Po tebi merim stvarjem pomen. In tvojo pesem skušam peti za tabo. (Tone Pavček)

Ob nenadni izgubi dragega moža, očeta in dedka

FILIPA KAVČIČA

po domače Bitcovega iz Dražgoš

se iskreno zahvaljujem vsem za izrečeno sožalje in spodbudne besede v težkih trenutkih. Še posebej se zahvaljujem sosedom, ki so ga pospremili na njegovi zadnji poti, ter sorodnikom in znancem za vso podporo. Najlepša hvala gospodu župniku Tinetu Skoku za lep pogrebni obred. Prisrčna hvala Janezu Trilerju za prelepe pesmi ob slovesu ter Katarini in Mihi za poslovilne besede. Ohranili ga bomo v lepem spominu.

Žalujoči vsi njegovi

TESNENJE OKEN IN VRAT, uvožena tesnila, do 30 % prihranka pri ogrevanju. Prepiha in prahu ni več! Zmanjšan hrup, 10 let garancije. Samo Kališnik, s.p., Velika Lašna 45, Kamnik, tel.: 031/720-141 20002897

ŽE 23 LET z vami grad. podjetje RE-DŽO.B, d.o.o., Adergas 13, Cerklje – izvajamo vse od temeljev do streh, notranji ometi, predelne stene, vse vrste fasad, kamnite in betonske skarpe, urejanje in tlakovanje dvorišč, 041/294-279, 041/589-996 21000020

IŠČEM

IŠČEM zanesljivo osebo z izkušnjami za občasno varstvo in pomoč pri oskrbi dveh starejših dementnih oseb, tel.: 040/565-109 21000040

RAZNO

PRODAM

MALI viseči lestenec, moder kavč, IR panel, 3 mize, star delujoč TV, pregrijalo za posteljo, tel.: 040/129-972 21000082

MANJŠO lahko motorko, meč 30 cm, 4 ks, vidio klino fi 450 za les, tel.: 041/364-504 21000059

NOVO wifi kamero, ki se krmili preko telefona, in zračno puško, tel.: 041/364-504 21000062

STARE slike in raztegljivo posteljo, tel.: 040/705-145 21000091

STROJ za domačo peko kruha Maulinex, termo steklenico 7 in 2 litra, opokač kruha - toaster, tel.: 041/858-149 21000045

IŠČEM

V prijeten dom sprejem mlajšo upokojenko, da ji ne bo potrebno iti v dom oskrbovancev, tel.: 070/422-508 21000051

CG naročnine

E-POŠTA: narocnine@g-glas.si
TELEFON: 04 201 42 41

www.gorenjskiglas.si

Niti zbogom nisi rekel,
niti roke nam podal,
a v naših srcih
za vedno boš ostal.

OSMRTNICA

V 62. letu starosti nas je nepričakovano zapustil naš dragi sin, mož, brat, ati, ata, stric, boter in tast

FRANCI FAJFAR

po domače Molov Franci, iz Čirč

Pogreb dragega pokojnika bo v torek, 19. januarja 2021, ob 14. uri na kranjskem pokopališču. Žara bo na dan pogreba od 12. ure dalje v tamkajšnji mrliški vežici.

Cvetje in sveče hvaležno odklanjamo.

Žalujemo vsi njegovi

Mami, za vse dobro
hvala ti ...
le srce ve, kako boli,
ker te ni.

OSMRTNICA

Sporočamo žalostno vest, da nas je v 87. letu starosti zapustila draga mama, babica in teta

ANICA SUKIČ

iz Kranja, 15. 5. 1934–6. 1. 2021

Pogreb pokojnice bo v torek, 19. januarja 2021, ob 12. uri v družinskem krogu na pokopališču v Senčurju. Žara bo na dan pogreba od 11. ure dalje pred tamkajšnjo poslovilno vežico. Ohranimo pokojnico v lepem spominu.

Žalujemo vsi njeni

Sveta noč,
blažena noč ...

ZAHVALA

CECILIJA ČEBAŠEK

po domače Matevževa Cilka, iz Trboj

Na božični dan je odšla v angelski zbor naša sestra, teta in sva-kinja Cilka Čebašek, dolgoletna cerkvena pevka. Od nje smo se poslovili 9. januarja na trbojskem pokopališču. Zahvaljujemo se g. Janezu Modicu za lep pogrebni obred, Kranjskemu kvintetu za lepo petje in g. dr. Janezu Staretu za ganljive poslovilne besede. Hvala vsem, ki ste jo imeli radi, jo spoštovali in obiskovali.

Žalujemo vsi njeni

vera
ljubezen
upanje

Z ljubeznijo v srcu se poslavljamo od našega ljubega soproga, očeta, dedka, pradedka, brata, tasta in prijatelja

PROF. DR. DUŠANA FLORJANČIČA

19. 11. 1927–7. 1. 2021
dr. dipl. inž. ETH Zürich
prof. Univerze v Ljubljani

Poslovili se bomo v ožjem družinskem krogu v torek, 19. januarja 2021, ob 15. uri. Na dan pogreba bo žara od 11. ure naprej v mrliški vežici sv. Nikolaja na ljubljanskih Žalah.

Njegovi: soproga Esther, otroci Christina, Valentin, Stefan, Andrej z družinami, sestra Tanja in sorodstvo

V 87. letu starosti nas je zapustila naša draga mami, stara mama in teta

VERONIKA HOSTNIK

roj. Potočnik, iz Škofje Loke

Pogreb bo v sredo, 20. januarja 2021, ob 14. uri na mestnem pokopališču v Škofji Loki. Žara bo na dan pogreba od 12. ure dalje pred tamkajšnjo pokopališko cerkvijo. Naj počiva v miru. Za vedno jo bomo ohranili v naših srcih.

Namesto rož in sveč žalujemo vabimo k donaciji za obnovo Marijine kapelice v Suši Župnije Zali Log (Župnija Zali Log, Zali Log 23, 4228 Železniki, TRR: SI 56 0700 0000 1479 631, namen nakazila: Suša, sklic: 00 2018). Hvala vsem.

Žalujemo: mož Aci ter hčerki Marjeta in Špela z družinama ter vsi, ki so jo imeli radi

OSMRTNICA

Svojo življenjsko pot je sklenil naš upokojeni sodelavec

FRANC JOŠT

Na zadnjo pot ga bomo pospremili v ponedeljek, 18. januarja 2021, ob 11. uri na Mestnem pokopališču Kranj.

Ohranili ga bomo v lepem spominu.

Elektro Gorenjska, d. d.

V naša srca si se vpisal,
čas ne bo te več izbrisal.
In čeprav spokojno spiš,
z nami kakor prej živiš.
(Bojan T. Arhar)

ZAHVALA

Ob boleči izgubi našega

ANŽETA ČIMŽARJA

z Visokega

od katerega smo se poslovili 23. decembra 2020, se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, dobrim sosedom, prijateljem in znancem za izrečena sožalja, podarjene sveče in cvetje, darove ter darovano mašo na Brezjah. Hvala vsem, ki ste ga pospremili na njegovi zadnji poti. Posebna zahvala članom Skupnosti za zavest Krišne, ki so mu do zadnjega stali ob strani in za organizacijo molitve v templju. Zahvaljujemo se šenčurskemu kaplanu Martinu Lebnu za lepo opravljen obred, pevkama, pogrebni službi Navček ter Komunalni Kranj. Hvala vsem športnim delavcem Skakalnega kluba Triglav Kranj ter skakalcem in njihovim staršem, sodelavcem Infoneta in nekdanjim sodelavcem OŠ Simona Jenka iz Kranja. Hvala tudi ge. Lopuhovi iz paliative za pomoč. Ohranimo Anžeta v trajnem spominu.

Žalujemo vsi njegovi
Januar 2021

ZAHVALA

V 90. letu starosti nas je zapustil naš dragi oče, dedek in pradedek

MIROSLAV ŠTIFTER

z Brega ob Savi

Hvala ti, ata Mirko, za temelje, ki si jih zgradil, za koristne nauke in vsakodnevno pomoč. Zelo rad si obdeloval različne kose lesa in iz njih delal avtomobilčke in tovarnjake, samokolnice in frače za svoje otroke, vnuke in pravnuke. Tvoja sposobnost in natančnost sta nas je vedno navdihovali ... Vemo, da si našel svoj mir in da sta z mamo Tončko po kratki ločitvi spet skupaj ... za vedno ... Zahvaljujemo se sorodnikom, prijateljem, sosedom, znancem, g. župniku, Društvu upokojencev Žabnica in PGD Breg ob Savi za vse, kar ste storili, da smo se lepo poslovili od našega ata Mirka. Hvala vsem zaposlenim Doma upokojencev Kranj, kjer je ata Mirko preživel skoraj dve leti svojega življenja.

Žalujemo: hči Jana z možem Stojanom, vnuka Simon in Andrej z družinama

Priljubljen tek na smučeh

Med zimskimi rekreativnimi športi, ki so v času epidemije dovoljeni, je vse bolj priljubljen tek na smučeh. Narava je ponudila obilje snega in številni kraji na Gorenjskem imajo urejenih več kilometrov prog za smučarske tekače.

MAŠA LIKOSAR

Kranj – V enajstih gorenjskih središčih smučarskega teka smo se pozanimali, kakšne so cene uporabe smučarskotekaških prog. Na Pokljuki in Jezerskem ter v Ratečah cena dnevne uporabe proge za odrasle znaša pet evrov, za študente in upokoјence je nekoliko nižja. V teh krajih so na voljo tudi sezonske vstopnice, katerih cene se gibljejo od štirideset do šestdeset evrov. Za otroke, nekje do šestega, nekje do dvanajstega leta, je uporaba brezplačna. Tudi v Medvodah, kjer zaradi pomanjkanja naravnega snega progo tehnično zasnežujejo - progo so odprli včeraj, bo cena dnevne vstopnice za odrasle pet evrov. Sezonske vstopnice zaradi nepredvidljivih naravnih razmer ne ponujajo, bodo pa omogočili tudi nočni tek na smučeh pod reflektorji. Nekoliko cenejša je dnevna uporabnina na Soriški planini, kjer za vse starostne generacije znaša tri evre. V šestih krajih je uporaba proge brezplačna, in sicer na Bledu in Veliki planini, v Planici, Dražgošah, Bohinju in Kranjski Gori, kjer imajo trenutno urejenih največ smučarskotekaških površin, in sicer okoli štirideset kilometrov. Sledi Bohinj s približno tridesetimi kilometri urejenih prog.

Tek na smučeh trenutno sodi med ene najbolj množičnih in priljubljenih zimskih rekreacij v naravi. / Foto: Gorazd Kavčič

V Kranjski Gori je prav tako mogoč tek na smučeh pod reflektorji, in sicer med 17. in 20. uro.

V vseh krajih proge, ki so primerne tako za drsno kot klasično tehniko, tedensko urejajo in so odprte vsak dan. V nekaterih za varnost skrbijo redarji, nameščen so tudi usmerjevalne table. Vseposvoda pa poudarjajo, da so smučarskotekaške proge namenjene izključno smučarskim tekačem ter jih sprehajalcem in sankarjem ni dovoljeno uporabljati. Zaradi ukrepov v zvezi s covidom-19 je trenutno

prepovedana neposredna izposoja opreme, v Kranjski Gori pa pojasnjujejo, da se za izposajo lahko dogovorite po telefonu ali elektronski pošti in potem naročeno prevzamete.

Zanimanje za to vrsto rekreacije je po besedah sgozornikov iz omenjenih središč izredno veliko, kar pripisujejo tudi trenutni prepovedi alpskega smučanja. Ocenjujejo, da je poleg sprehoda tek na smučeh v tem času ena najbolj množičnih vrst rekreacije v naravi. Čeprav omenjene lokacije z izjemo Velike

planine in Medvod, ki sodita v Osrednjeslovensko statistično regijo, lahko v skladu z ukrepi za zavezitev novega koronavirusa obiščemo le Gorenjci, je obisk primerljiv s preteklimi leti, predvsem pa je povečan ob koncih tedna. Sezona se je pri večini začela decembra ali najkasneje v začetku januarja, ko so prejeli prvo večjo pošiljko snega. Pričakujejo, da bo trajala vsaj do konca februarja, v krajih, kjer bodo količine naravnega snega in zimske temperature dovoljevale, pa tudi do konca marca ali celo dlje.

Fortunova brv bo kmalu v uporabi

DANICA ZAVRL ŽLEBIR

Gorenja vas – Z Občine Gorenja vas - Poljane so sporočili, da so sredi decembra ponovno postavili Fortunovo brv, saj je bilo staro

zaradi gradnje gorenjevaške obvoznice treba odstraniti. »Za novozgrajeno brv smo že izvedli vse potrebne tehnične preizkuse, vključno z uspešno izvedenim obtežbenim testom,

zato pri Upravi enoti Škofja Loka že poteka postopek za pridobitev uporabnega dovoljenja. Pričakujemo, da bo uporabno dovoljenje izdano nemudoma po uspešnem tehničnem

pregledu, ki ga bo upravna enota predvidoma organizirala še v tem mesecu. Po pridobitvi uporabnega dovoljenja bomo novo brv, ki bo pomembno prispevala k varnosti pešcev v prometu na območju Gorenje vasi, predali namenu,« načrtujejo na občini.

Pomoč po potresu

Slovenska karitas je z doslej zbranimi 220 tisoč evri prispevala k nakupu več kot tridesetih bivalnih kontejnerjev za prizadete v potresu na Hrvaškem. Čebelarji so zbrali dobrih 23 tisoč evrov pomoči.

ANA ŠUBIC

Kranj – Slovenska karitas je do predčerašnjim Hrvaški karitas nakazala 220 tisoč evrov, zbranih za pomoč po potresu na Hrvaškem. Ob veliki solidarnosti Slovencev je tako prispevala k nakupu več kot tridesetih novih bivalnih kontejnerjev v sklopu mednarodnega humanitarnega apela. Hrvaška karitas je namreč naročila sto bivalnih kontejnerjev za družine v okolici Petrinje, katerih domovi niso več varni za bivanje. Ta konec tedna bodo družinam pripeljali prvih šest kontejnerjev, ki so primerni za takojšnje bivanje, so sporočili s Slovenske karitas in dodali, da so na Hrvaški karitas zelo hvaležni Slovincem za veliko pomoč, ki prizadetim v potresu prinaša luč, toplino in upanje v teh težkih trenutkih.

K pomoči Hrvaški je pristopila tudi mednarodna mreža Karitas. Njene članice bodo tako kot Slovenska karitas prispevale k šestmesečnemu humanitarnemu apelu, vrednemu dobrih 881 tisoč evrov. Poleg zagotovitve stotih bivalnih kontejnerjev bodo pomagali tudi pri obnovi okoli stotih poškodovanih

hiš, zaradi česar Slovenska karitas nadaljuje zbiranje finančne pomoči.

Čebelarska zveza Slovenije (ČZS) pa je v preteklih dneh uspešno izpeljala akcijo zbiranja pomoči za hrvaške čebelarje. Na račun Čebelarske zveze Hrvaške je predčerašnjim nakazala 23.488 evrov, ki so jih prispevali številni slovenski čebelarji, čebelarska društva in zveze, čebelarska podjetja in poslovni partnerji ČZS. Po podatkih ČZS je bilo v potresu prizadetih tudi več kot 350 čebelarjev, ki so utrpeli škodo tako pri čebelah kot na svojih hišah, dva pa sta umrla. Predsednik ČZS Boštjan Noč verjame, da bo njihova finančna pomoč vsaj deloma ublažila težko situacijo njihovih hrvaških kolegov. Poudaril je, da so se v preteklosti med slovenskimi in hrvaškimi čebelarji rodila številna prijateljstva in da ne poznajo državnih meja, saj jih povezuje čebela. Predsednik Čebelarske zveze Hrvaške Željko Vrbos je ob prejeti donaciji izrazil hvaležnost in dodal, da bo zagotovo pomagala mnogim čebelarjem, ki so ostali tudi brez strehe nad glavo, da nadaljujejo s čebelarstvom.

Predstavniki Hrvaške karitas med ogledom notranjosti bivalnega kontejnerja

Radijski sprejemniki za bolnišnico

Jesenice – V Splošni bolnišnici Jesenice se ves čas trudijo, da bi bolnikom čas, ki ga morajo preživeti pri njih, čim hitreje minil. V začetku tedna so tako prišli na idejo, da bi pacientom ure v bolniških sobah popestrili s poslušanjem radia. »Obiskov ni, dnevi so dolgi, novice pa nas zanimajo,« so ob tem dejali v bolnišnici. Zato so prek Facebooka na pomoč pozvali vse, ki bi lahko podarili star, še delujoč radio, in naleteli na izjemen odziv. V le nekaj dneh so zbrali dovolj radijskih sprejemnikov, da bodo z njimi opremili bolniške sobe in omogočili poslušanje tistim pacientom, ki bodo to želeli.

Zapora zaradi gradnje vodovoda

Vodice – Od torka do predvidoma 15. aprila bo zaradi gradnje vodovoda premečna popolna zapora poljske poti med naselji Nasovče in Vodice.

vremenska napoved

Precej jasno in dokaj hladno bo.

PETEK

-8/0 °C

SOBOTA

-7/-1 °C

NEDELJA

-9/-2 °C

Agencija RS za okolje, Urad za meteorologijo

